Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVIII., št. 276 Ljubljana, petek 26. novembra 1937 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2 Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Madžari in Nemci

V spominu so še izredno živahne izmenjave obiskov med nemškimi in madžarskimi državniki v zadnjih dveh letih. Posebno nemški državniki niso v zadnjem času opustili takorekoč nobene prilike, da se ne bi ob priliki svojih številnih obiskov v jugovzhodni Evropi ustavili tudi v madžarski prestolnici. Uradnega značaja sta bila letos zlasti obiska nemškega zunanjega ministra Neuratha in generala Göringa v Budimpešti. V odgovor na ta dva obiska sta se pred dnevi podala v Berlin madžarski ministrski predsednik Daranyi in zunanji minister Kanya. Poročila, ki prihajajo iz Berlina, zatrjujejo, da ni madžarskih državnikov vodila v Berlin nobena posebna misija, ki bi bila v nasprotju z dosedanjo politiko madžarsko-nemških odnošajev.

Ako presojamo danes te odnošaje z vidika razpoloženja napram tretjemu raihu v madžarski javnosti, ne moremo reči, da bi to razpoloženje obema madžarskima državnikoma dovoljevalo kako večjo naslonitev na Berlin. Nasprotno, mnogi znaki kažejo, da se je to razpoloženje močno ohladilo. Saj smo n. pr. čitali, da so se nekateri znani voditelji madžarskih strank, ki doslej niso bili posebno naklonjeni madžarskemu legitimizmu, v alternativi med pojačano nacistično propagando in morebitno restavracijo odločili za manjše zlo, za — obnovo monarhije. Seveda je v tem samo notranjepolitična taktika, ki pa zelo značilno kaže, da so se začeli tudi v Budimpešti povsem jasno in konkretno zavedati nevarnosti hitlerjevske propagande.

Prav to poletje se je v madžarskem časopisju vodila tudi zanimiva polemika okoli perečega vprašanja tako zvane »disimilacije« ali »regermanizacije« nemške manjšine na Madžarskem. To vprašanje je med Madžari prvi obdelal ugledni zgodovinar Julius Szekfü v reviji grofa Bethlena »Magyar Szemle«. Julius Szekfü opozarja v svoji strokovni študiji madžarsko javnost na nevarnost, ki preti madžarski državi in madžarskemu narodu zaradi tendence narodnega socializma, da privede v »nemško skupnost« po nacističnem pojmovanju te besede ne le vse zavestne pripadnike nemške manjšine na Madžarskem, temveč tudi vse pomadžarjene nemške kolone, ki so se kot posamezniki zgubili v madžarskem morju in se nekateri celo razvili v odlične madžarske patriote. Z redkimi izjemami so se Szekfüjevim izvajanjem pridružili v svojih izčrpnih poročilih skoraj vsi madžarski listi.

Drug primer revolte proti hitlerjevskim propagandnim metodam na Madžarskem predstavlja najnovejši izpad »Nemzeti Ujsaga« proti razstavi nemške knjige v Budimpešti, in to pod značilnim naslovom »Rosenberg v Budimpešti?« List je mnenja, da bi morale biti vse Rosenbergove knjige odstranjene z razstave, ker so njih rasna načela v nasprotju z interesi, varnostjo ter notranjim političnim in verskim mirom na Madžarskem. Odmev juliiske studije zgodovinarja Szekfüja se je tako pokazal tudi konkretno.

Seveda pa so slej ko prej močne tudi struje, ki zahtevajo nadaljevanje dosedanje politike napram Nemčiji ter še tesnejše približanje Madžarske tretjemu raihu. V vladnem taboru o tem očividno ni prave enotnosti. Zmerni del, kateremu pripada zlasti ministrski predsednik Daranyi, presoja madžarske odnošaje z Nemčijo predvsem z vidika realnih madžarskih potreb, ki sicer ne govore za preveliko madžarsko navezanost na Nemčijo, ki pa po drugi strani svare tudi pred prenaglimi koraki v nasprotno smer. V nasprotju s pokojnim Gömbösem, ki se je močno nagibal na Berlin, in v nasprotju z vladno desnico, ki je za popolno povezanost Madžarske z Nemčijo, zastopa Daranyi »zlato srednjo pot«, ki računa z vzdrževanjem dobrih odnošajev z Nemčijo kot z realno potrebo brez slehernih drugih primesi.

Vladna desnica seveda s tem ni zadovoljna, še mnogo manj pa onih deset ali dvanajst hitlerjevsko orientiranih skupin, ki so si med seboj zaradi vprašanja primata sicer v laseh, ki pa vse soglasno poudarjajo »nemško-madžarsko usodno skupnost«. Po njih mnenju govori ves sedanji razvoj v Nemčiji, zlasti pa vsa nemška zunanja politika stodstotno za Madžare. Zlasti velja to za borbo proti »versajskemu diktatu«, ki odpira tudi madžarskemu revizionizmu možnost mednarodnega uveljavljanja.

To mnenje skrajne desnice, ki kaže na vpliv nacistične propagande, pobijajo nasprotne skupine predvsem z opozorilom na znano izjavo nemškega rasnega ideologa Rosenberga proti madžarskemu revizionizmu, ki da ovira nemške načrte v jugovzhodnem delu Evrope. Obenem svare pred nemškim »Drang nach Osten«, ki je zamisel pangermanističnih krogov in zato madžarski suverenosti prav tako nevarna kakor suverenosti katerekoli samostojne državne edinice v podunavskem bazenu.

Ako poleg današnjega razpoloženja madžarske javnosti upoštevamo še splošne težnje srednjeevropskih držav, ki si prav sedaj skušajo podati roko, da likvidirajo medseboine nesporazume, in ki se v ta namen izogibajo vsem preveč poudarjenim naslonitvam na to ali ono velesilo, smemo skorai s popolno gotovostjo reči, da Daranyiev in Kanyiev obisk v Berlinu ne bo prinesel nobene bistvene spremembe v pogledu dosedanjih odnošajev med Nemčijo in Madžarsko.

MEDNARODNI POLOŽAJ V FRANCOSKIH OČEH

Delbos o francosko-angleškem sodelovanju v zunanji politiki in svojem posetu v Srednji Evropi

Pariz, 25. novembra. b. Pred zunanjepolitičnim odborom je imel zunanji minister Delbos pred svojim odhodom v London nov ekspoze, d aprikaže sedanji mednarodni položaj s francoskega vidika. Izjavil je med drugim:

Lord Halifax je potoval v Berlin in Berchtesgaden samo z namenom, da zbere vse potrebne informacije za določitev angleškega stališča do nemških zahtev. Povabilo, ki sva ga Chautemps in jaz prejela iz Londona, dokazuje, da hoče angleška vlada voditi svojo zunanjo politiko v popolnem sporazumu s francosko vlado. Senzacionalna poročila nekaterih angleških listov o verjetnem predmetu Halifaxovih razgovorov in še posebej o nemških zahtevah, sodeč po informacijah, ki jih ima francosko zunanje ministrstvo na razpolago, ne odgovarjajo resnici. Zdi se, da je kampanja angleškega časopisja notranjepolitičnega značaja.

Varšavo, Prago, Bukarešto in Beograd bom posetil samo zato, da znova in še bolj utrdim francoske odnošaje z državami Male antante in Poljsko. Odločno zavračam do mevo, da zasledujem pri tem kakršnekoli ideološke namene. Nasvet komunističnega poslanca Perlja, da bi podaljšal svoje srednjeevropsko potovanje do Moskve, odklanjam.

V popolnem soglasju s člani zunanjepolitičnega odbora parlamenta ugotavljam, da sta se tako Velika Britanija kakor Francija s protokolom iz l. 1922 zavezali, da se bosta zavzemali za avstrijsko neodvisnost. Kakršnokoli popuščanje v tem vprašanju in glede teh obvez prihaja sedaj tem mani v poštev, ker je znano, da sta se Velika Britanija in Francija tudi konkretno zoperstavili okrnjenju avstrijske samostojnosti, ko sta na primer leta 1931 obe nemški državi želeli izvesti nekakšno prvo spremembo obstoječega stanja. Ta politika je temelj orientacije angleške in francoske vlade v vseh njunih razgovorih in na tem temelju se bodo vodili tudi sedanji francoski razgovori v Londonu.

Chautemps in Delbos v ponedeljek v Londonu

London, 25. nov. w. Francoski ministrski predsednik Chautemps in zunanji minister Delbos prideta v London v ponedeljek zjutraj. Takoj po svojem prihodu se bosta sestala z angleškimi državniki. Chamberlain bo priredil opoldne na čast francoskim gostom zajtrk, popoldne pa se bodo razgovori nadaljevali. Zvečer bo priredil zunanji minister Eden banket v svojem zasebnem stanovanju.

Glede povabila ki ga je predsednik angleške vlade poslal francoski vladi, izražajo vsi listi veliko zadovoljstvo, ker vidijo v njem nov dokaz iskrenega soglasja med Londonom in Parizom, posebno tik po razgovorih v Berchtesgadnu in Berlinu in tik pred odhodom Delbosa v srednjo in jugovzhodno Evropo. Konservativni listi naglašajo, da se ureditev teh vprašanj ne sme prenagliti. »Times« piše, da bi sporazum med Anglijo in Nemčijo vsekakor pomenil prvi korak k splošnemu pomirjenju v Evropi in na vsem svetu. »Daily Telegraph« opozarja, da bi bilo nevarno zahtevati od angleške vlade, naj na hitro sklene dogovor z Nemčijo. Levičarski listi naglašajo potrebo ohranitve načela kolektivne varnosti, ker bi drugačen postopek mogel ogroziti mir. »Daily Mail« piše, da bodo na sestanku angleških in francoskih državnikov govorili največ o možnosti premirja v Španiji in sicer na temelju Companysovih pogajanj v Bruslju. »Daily Mail« namreč trdi, da se je Companys sestal z zastopniki generala Franca in se z njimi pogajal o mirovnih pogojih.

Pariški glasovi o londonskem sestanku

Pariz, 25. nov. o. V dobro poučenih političnih krogih izjavljajo, da bodo na sestanku francoskih in britanskih ministrov v ponedeljek v Londonu proučili predloge, ki jih je Hitler predložil lordu Halifaxu. Zaradi važnosti teh predlogov ne bodo pri tej priložnosti govorili o gospodarskih problemih, čeprav so zaradi bližnjih trgovinskih pogajanj med Anglijo in Ameriko pereči. O prav tako perečem vprašanju vojnih dolgov izjavljajo francoski politični krogi, da Francija ne bo spremenila svojega stališča.

Širilo se tudi govorice, da namerava angleški zunanji minister Eden podati ostavko, če bi se bližnja francosko-angleška pogajanja razvijala v smeri, ki bi ne bila v skladu z dosedanjimi osnovnimi političnimi načeli Foreign Officea. Kar zahteva Nemčija, pomeni stvarno revizijo teritorialnih določb versajske mirovne pogodbe. Če bi se v Londonu dosegel kak sporazum s francoskimi državniki, bi se moral Delbos ob priliki svojega že napovedanega potovanja v srednjo Evropo smatrati že za emisarja nove francosko-angleške antante.

Nemški demanti o Hitlerjevih zahtevah

Berlin, 25. nov. o. »Diplomatisch-politische Korrespondenz« danes kategorično demantira poročila »Manchester Guardiana« o zaključkih Hitlerjevih razgovor s Halifaxom, ki so bili včeraj objavljeni skoraj v vseh evropskih listih v znanih 6 točkah. Korespondenca pravi, da je prisiljena protestirati proti takim manevrom. »Manchester Guardian« je podal mojstrski vzgel, kako se podajajo povsem izmišljena poročila o diplomatskih razgovorih ne glede na to, da so bili popolnoma zaupni.

Neposredna pogajanja med Anglijo in Nemčijo

Rim, 25. nov. o. Izjava, ki jo je Chamberlain podal v spodnji zbornici, ne dopušča več nikakega dvoma, da pomenijo Halifaxovi razgovori s Hitlerjem pričetek angleško-nemških pogajanj, vendar pa dobro poučeni diplomatski krogi zatrjujejo, da je pričakovati novih dalekosežnih angleških pobud za ureditev vseh mednarodnih vprašanj. Chamberlain je s svojim poudarkom, da so bili berlinski razgovori zaupnega značaja in da zaradi tega ne more o njihovi vsebini ničesar povedati, povedal več, kakor so splošno pričakovali.

Edenov položaj utrjen

London, 25. novembra. b. Razpoloženje angleške vlade po Halifaxovem poročilu o razgovorih z nemškimi državniki si v dobro poučenih krogih razlagajo tako, da je Edenov položaj v vladi, v kateri so se v zadnjem času pojavila različna mnenja glede usmerjenosti angleške zunanje politike, še bolj utrjen. Edenov osebni uspeh je predvsem povabilo Parizu za skupna posvetovanja o vseh perečih mednarodnih vprašanjih s posebnim ozirom na nemške zahteve. Zato si v poučenih krogih razlagajo nenadno povabilo Chautempsa in Delbosa kot demonstracijo angleško-francoske solidarnosti v nasprotju z nekaterimi pretiranimi nemškimi zahtevami. Potreba estanka angleških državnikov s francoskimi se je pokazala med drugim tudi zaradi Delbosovega potovanja v srednjo Evropo, ker želita Chamberlain in Eden osebno informirati Delbosa o angleškem stališču glede podunavskega vprašanja.

Lansbury pride v Prago

Praga, 25. nov. g. Znani angleški politik in bivši predsednik angleške delavske stranke lord Lansbury pride 9. decembra v Prago, kjer bo ostal dva dni. Iz Prage bo odpotoval na Dunaj, od tam pa v Varšavo.

Pomen Delbosovega potovanja v Srednjo Evropo

Pariz, 25. nov. br. V zvezi s včerajšnjimi izjavami zunanjega ministra Delbosa v poslanski zbornici se bavijo danes vsi francoski listi z njegovim potovanjem v prestolnice držav Male antante in Poljske in z razgovori, ki bodo prihodnji teden v Londonu med angleškimi in francoskimi državniki. Pri tem naglašajo da bodo vprašanja srednje Evrope pri londonskih razgovorih igrala zelo važno vlogo. Sestanek v Londonu predstavlja važno predigro Delbosovega potovanja v države Male antante in na Poljsko.

»Matin« naglaša, da je Delbosovo potovanje v Varšavo, Bukarešto, Beograd in Prago dobilo ž njim izreden pomen. Srednje-evropski problem je igral važno vlogo že pri Halifaxovih razgovorih v Berlinu. Delbos bo v Londonu obrazložil, stališče Francije v pogledu srednje Evrope. V takih okoliščinah bodo zlasti njegovi razgovori v Pragi največje važnosti. Delbos bo dal srednjeevropskim državam važna zagotovila. **Znano je, da hoče imeti Nemčija svobodne roke v tem delu Evrope. Anglija doslej ni imela v srednji Evropi nikakih posebnih obveznosti. V tem je tudi glavna razlika med njenim stališčem in stališčem Francije. Če bodo nemške zahteve odklonjene, bo to zasluga Francije, ker se bo zgodilo na njen nasvet. Francija pa bo v tem primeru tudi morala prevzeti vso odgovornost za neuspeh angleških prizadevanj v Berlinu. Francoski državniki v tem pogledu ne morejo slediti po poti, po kateri skuša kreniti Anglija, ker Francija pač ne more na ljubo Berlinu žrtvovati svojih zaveznikov.**

»Petit Parisien« piše, da je možno, da bodo o priliki londonskih razgovorov poleg nesprejemljivih nemških zahtev našli tudi kakšno pozitivno osnovo. Vprašanje je, ali lahko tvorijo razgovori lorda Halifaxa v Berlinu osnovo za morebitno zbližanje ali pa je njihov rezultat takšen, da je treba pokopati vse nade. Vsekakor je sedaj Evropa na važnem razpotju.

Levičarski »Populaire« se pritožuje nad rezerviranostjo angleške vlade, ki noče z barvo prav na dan. Očividno si skuša Anglija še nadalje pridržati vlogo razsodnika v Evropi. Kar se tiče nemških zahtev, je jasno, da jih Francija ne more sprejeti.

Seja francoske vlade

Pariz, 25. nov. w. Za soboto je sklicana izredna seja ministrskega sveta, na kateri bodo proučili vse vprašanja, o katerih bosta Chautemps in Delbos razpravljala v Londonu z angleškimi ministri.

Japonsko prodiranje proti Nankingu ustavljeno

Japonska vojska je zadela na močan odpor kitajskih čet, ki so bile zadnje dni znatno ojačene

Šanghaj, 25. nov. o. Položaj na bojiščih zapadno in severozapadno od Šanghaja in zlasti okrog jezera Tajhu nikakor ni jasen. **Po zadnjih vesteh so bile kitajske čete na vsej fronti znatno ojačene, posebno pa pred Vusihom, kjer se je japonska ofenziva, potrjujejo tudi japonska poročila, vsaj začasno ustavila.** Japonci pravijo, da prodirajo sedaj proti Nankingu bolj počasi iz taktičnih razlogov, ker morajo očistiti zasedeno ozemlje in si urediti zveze z zaledjem. Po nepotrjenih vesteh jim je uspelo Vusih zavzeti in so njihove sprednje čete baje le še 100 milj daleč od Nankinga. Kitajci se med tem z vso naglico pripravljajo za nove boje, ki se bodo razvili nedvomno ob novi obrambni črti od Jangcejan proti jugozapadu sredi med Nankingom in Vusihom. Tem bolj pa so v akciji japonska letala, ki neprestano napadajo posamezne kitajske postojanke in transporte. O včerajšnjih letalskih napadih na Nanking, Kanton in druga kitajska mesta je bilo mogoče zvedeti le, da je bilo v Nankingu ubitih 20, v Kantonu 10, na otoku Funanu pa 160 ljudi.

Ruski transporti na Daljni vzhod

Moskva, 25. nov. o. Po nalogu sveta ljudskih komisarjev bodo vse železniške proge, ki vodijo proti Daljnemu vzhodu od 1. decembra dalje rezervirane izključno za transporte vojaštva in vojnih potrebščin.

Roosevelt razočaran

Ker bruseljska konferenca ni uspela, se bodo Zedinjene države vrnile k svoji dosedanji politiki Monroeve doktrine

Washington, 25. nov. o. V poslednjih dneh se čim dalje bolj množijo znaki, da se bodo Zedinjene države polagoma zopet politično izolirale. Po informacijah dobro informiranih krogov je Roosevelt globoko užaljen in razočaran zaradi neuspeha bruseljske konference in smatra da pomeni ta neuspeh predvsem udarec ameriški zunanji politiki. Zato je pozval Normana Davisa, naj se nemudoma vrne v Ameriko in naj se v Evropi z nikomer več ne pogaja. Znano je, da ga je Roosevelt poslal v Evropo nele zaradi konference, nego, da bi se z evropskimi državniki po možnosti pogodil o vseh pomembnih mednarodnih političnih vprašanjih. Norman Davis je odklonil tudi povabilo angleške vlade, da bi prišel v London.

Washingtonski listi ugotavljajo danes, da so v Beli hiši razočarani zaradi tega neuspeha in da so po njihovem mnenju sleherna nadaljnja pogajanja neumestna in nesmiselna.

2000 granat na Madrid

Hudo bombardiranje španske prestolnice — Odbit napad Francovih čet v vseučiliškem okraju

Madrid, 25 nov. o. Po dolgem času so nacionalisti v pretekli noči zopet bombardirali Madrid. Detonacije granat so spočetka izzvale paniko med madridskim prebivalstvom, ki pa je kmalu ponehalo, ker se je opazilo, da so nacionalisti obstreljevali v prvi vrsti vojaške objekte in republikanske postojanke okrog mesta. V akciji je bilo več nacionalističnih baterij, ki so jih razpostavili po povsem novih postojankah v neposredni bližini fronte. Republikanske baterije so takoj reagirale, vendar se republikanski topničarji niso mogli znajti, ker ni bilo mogoče točno dognati, kje se nacionalistični topovi prav za prav nahajajo.

Bombardiranje je trajalo pol ure. Nacionalisti so izstrelili proti republikanskim postojankam 2000 granat, ki pa niso napravile večje škode. Granate so bile kalibra devet palcev. To je dokaz, da so nacionalisti postavili na madridsko fronto nove težje topove. Zaradi tega bodo morali sedaj tudi republikanci ojačiti svoje obrambno topništvo.

Ponoči se je razvila huda borba v univerzitetskem predmestju. Nacionalisti so napadli republikanske postojanke, morali pa so se s hudimi izgubami umakniti.

Nobenih pogajanj

Bruselj, 25. nov. AA. Tiskovni odsek pri katalonskem generalidadu v Barceloni je po telefonu obvestil delegacijo katalonskega generalidada v Belgiji, da so informacije nekega angleškega lista, po katerih se je predsednik Companys pogajal z zastopnikom generala Franca v Bruslju o sklenitvi premirja popolnoma netočne.

Madrid, 25. nov. AA. Na vprašanje, kaj misli o mednarodnem položaju in o glasovih, ki se širijo o raznih pogajanjih, je general Miaja izjavil, da se popolnoma strinja z dogovorom predsednika vlade, ki je zavrnil te glasove. General Miaja je še dodal: Za nas velja edino geslo: Španija Špancem in izgon osvajalcev iz naše dežele.

Franco vrnil zaplenjene angleške parnike

London, 25. nov. AA. Med razpravo v spodnji zbornici je na tozadevno vprašanje zunanji minister Eden odgovoril da so španski nacionalisti izpustili vse zaplenjene angleške parnike. Vlada je tudi sporočila generalu Francu, da zahteva odškodnino za križarko »Hunters«, ki je bila poškodovana, ko je naletela na mino. Škoda znaša 124.000 funtov, članom rodbin ubitih in ranjenih mornarjev pa mora Francova vlada plačati 10.500 funtov.

Sestanek odbora za nevmešavanje

London, 25. nov. w. Za jutri ob 11.30 dopoldne je sklicana seja ožjega odbora za nevmešavanje. Ker doslej še ni prispel odgovor valencijske vlade na predloge glede umika tujih prostovoljcev iz Španije, bo razpravljal odbor samo o organizacijskih in tehničnih podrobnostih za izvedbo svojih sklepov.

Utrjevanje Menorce

Saint Jean de Luz, 25. nov. AA. Generalni štab španske republikanske vojske na otoku Menorci gradi v največji naglici močne utrdbe. Na važnih strateških točkah so postavili težke baterije.

Anglija bo plačala vojne dolgove

London, 25 nov. br. V zvezi s skorajšnjimi pogajanji za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Anglijo in Ameriko poroča »Daily Express«, da bodo obenem uredili tudi vprašanje vojnih dolgov. O tem so se vodili že dalje časa razgovori med Londonom in Washingtonom in je tudi že dosežen načelen sporazum. Po informacijah lista so Zedinjene države pristale na to, da se vsa plačila v dobi od 1923 do 1934 v skupnem znesku 415 milijonov funtov smatrajo kot odplačilo kapitala. Celotni dolg je bil ocenjen na 920 milijonov funtov, tako da dolguje Anglija sedaj še 505 milijonov. Ta znesek bo odplačala v 50 letnih obrokih. Obresti se popolnoma črtajo.

Povratek bolgarskega kralja iz inozemstva

Sofija, 25. nov. g. Kralj Boris se je po večtedenskem bivanju v inozemstvu vrnil dopoldne v Sofijo. Na kolodvoru mu je bil prirejen svečan sprejem. V političnih krogih napovedujejo, da bo prišlo sedaj v Bolgariji do važnih političnih izpremememb in da bodo v kratkem razpisane volitve.

Macdonaldovo truplo v domovini

London, 25. nov. AA. Križarka »Apollo« je s truplom Ramsaya Macdonalda priplula dopoldne v Plymouth. Zadušnica bo jutri v westminstrski opatiji, nato pa bodo pokojnikovo truplo sežgali in pepel prenesli v njegov rojstni kraj Lossiemouth.

Eksplozija v pomorskem svetilniku

Pariz, 25. novembra. AA. Včeraj se je prusil veliki svetilnik pri Le Croisicu na Atlantiku, ker je eksplodiral plin. Reflektor svetilnika je vrgla eksplozija nad 10 m daleč. Varuh se je rešil, ker je slučajno nekaj trenutkov pred eksplozijo zapustil svetilnik.

Madžarski razgovori z nemškimi državniki

V ospredju gospodarski odnošaji med obema državama in vprašanje nemške manjšine na Madžarskem

Berlin, 25. novembra. b. Pogajanja oziroma razgovori madžarskega ministrskega predsednika Daranyja in zunanjega ministra Kanye z nemškmi državniki se nanašajo tako na politična kakor gospodarska vprašanja. Poseben del razgovorov, katerih so se z nemške strani udeležili general Göring, zunanji minister Neurath in vodja Urada zamejnega nemštva Bohle, je veljal vprašanju, ki trenutno posebno zanima madžarsko javnost, to je vprašanje nemške manjšine na Madžarskem. Madžarska državnika sta zastopala stališče, da se morajo na Madžarskem živeči Nemci vzdržati slehernega političnega sodelovanja in udejstvovanja, ki bi ne bilo v skladu z madžarsko zakonodajo in ustavo, zlasti nekaterih tipičnih narodno socialističnih manifestacij, h katerim skušajo madžarski Nemci pritegniti tudi domače madžarsko prebivalstvo. Po dosedanjih informacijah se še ne da soditi, kako ta pogajanja potekajo, vendar prevladuje na obeh straneh težnja po kompromisu.

Nadaljnji razgovori madžarskih državnikov veljajo ureditvi nemško-madžarskih gospodarskih odnošajev. Budimpešta želi postaviti te odnošaje na novo, enotno podlago. Podrobnosti te ureditve naj bi bile prepuščene posebnim strokovnim komisijam.

Daranyi in Kanya pri Hitlerju

Berlin, 25. nov. AA. Kancler Hitler je opoldne sprejel v prisotnosti zunanjega ministra Neuratha predsednika madžarske vlade Daranyija in madžarskega zunanjega ministra Kanyo, ki ju je spremljal madžarski berlinski poslanik. Kancler je imel z madžarskimi državniki daljši razgovor.

Duff Cooper in Grandi:

„Med Veliko Britanijo in Italijo ne more biti resnih nasprotstev"

London, 25. novembra. b Snoči je »British Legion« priredila na čast italijanskim vojnim veteranom pod vodstvom italijanskega poslanca La Croixa, banket, katerega sta se udeležila tudi prvi lord angleške admiralitete Duff Coper in italijanski poslanik Grandi. Oba sta na banketu tudi spregovorila in sta njuna govora zbudila splošno pozornost. Duff Cooper je dejal med drugim:

Vsakdo, ki je bil le dve leti v šoli, ve, da je samo ena pot za zagotovitev miru: položiti orožje, opustiti borbo. Ako pride do miru, počiva lahko ta samo na medsebojnem zaupanju. To je temelj, na katerem moramo graditi svoje delo in medsebojni obiski bivših bojevnikov nam našo nalogo olajšujejo. Mnenja sem, da ne more priti med Anglijo in Italijo do resnih nesporazumov. Naše prijateljstvo z Italijo je zelo staro, navzlic majhnemu odporu, na katerega je naletel Julij Cezar, ko je prvič stopil na naša tla. Od tedaj naprej pa smo bili vedno prijatelji in koliko se moramo zahvaliti oni srečni invaziji. . Med nami je prijateljstvo, ki je obema narodoma prešlo v meso in kri, prijateljstvo, ki bo obstojalo in se razvijalo naprej, tako da bomo na njegovi osnovi prijatelji in zavezniki prav tako v bodočnosti kakor smo bili v preteklosti.

Poslanik Grandi se je zahvalil za te prisrčne besede in je poudaril da je prijateljstvo med Italijo in Anglijo trajno in da te trajnosti ne morejo spremeniti trenutni in slučajni nesporazumi. Italijani in Angleži so svoje prijateljstvo v preteklosti izkazali s tem, da so se skupno borili za skupne ideale. Med obema narodoma ni v bistvu nobenega opravičljivega razloga za medsebojno nezaupanje.

Poljski je pretila diktatura

Zanimiva odkritja „Kurjera Polskega" o nameravani uvedbi totalitarnega režima na Poljskem

Varšava, 25. novembra. b. V delu inozemskega tiska objavljena poročila o pripravah nove diktature na Poljskem po zgledu evropskih totalitarnih držav, so poljski vladni listi z ironijo in sarkazmom zavračali kot neosnovana. Sedaj pa je zbudil tem večjo pozornost članek vladnega »Kurjera Polskega« ki pod naslovom: »Kaj se je dogajalo v oktobru?« takole med drugim opisuje razvoj političnih dogodkov zadnjih tednov:

Od nekaterih krogov zastopane totalitarne ideje bi morale biti izvedene v oktobru. Zakonita pot za dosego tega cilja bi bila osnovanje nove vlade, ki bi nastopila s totalitarnim programom. V tej smeri pa so zagovorniki totalitarnih metod naleteli na odpor višjih in nadrejenih oblasti, ki so se izrekle proti takemu eksperimentu na Poljskem in se postavile na temelj aprilske ustave k' med drugim določa, da izvajajo vladno oblast na Poljskem trije faktorji: predsednik republike, ministrski predsednik in sejm.

Tako so zagovorniki totalitarnih teženj propadli, zaključuje »Kurjer Polski« svoje zanimive informacije, ki potrjujejo, da se je v oktobru zares pripravljalo nekaj hudega na Poljskem.

Volilni sporazum rumunske opozicije

Bukarešta, 25. nov. g. Predsednik narodno-kmetske stranke Julij Maniu je obvestil izvršni odbor stranke, da je sklenil z liberalnimi disidenti in s stranko, ki jo tvori bivša Železna garda volilni sporazum, da se medsebojno ne bodo napadale in da se tudi nikjer ne bodo posluževale nasilja. Maniu je izjavil, da je pozval tudi še druge stranke, naj se pridružijo temu sporazumu. V politični javnosti je sklenitev tega volilnega kartela izzvala velikansko presenečenje.

Dijaška stavka na Dunaju končana

Dunaj, 25. nov o. Stavka dunajskih studentov, ki je bila proglašena v znamenju solidarnosti vseh dijakov z zahtevami medicincev, je bila danes končana predvsem zaradi tega, ker so jo politični elementi skušali izrabiti v svoje svrhe. Vlada je imenovala posebne varnostne komisarje z nalogo, da izločijo iz dijaških vrst vse ekstremne politične agitatorje. Na univerzi in na drugih visokih šolah so se danes predavanja spet pričela.

Izgredi v Siriji

Beirut, 25. nov. AA. Davi je prišlo do demonstracij, ki so se razširile do trgovskega okraja. Vse trgovine so zaprte. Orožniške patrulje stalno križarijo po ulicah, demonstranti pa poslušajo na raznih točkah mesta govornike, ki jim govore z improviziranih tribun. Veliki policijski oddelki stražijo javna poslopja in glavne prometne točke v mestu. Policija za sedaj dogodke le opazuje in skrbi za neoviran promet. V raznih krajih mesta so nastali pretepi, tako blizu parlamenta. Policija je morala poseči po strelnem orožju in je nevarno ranila neko žensko in nekega mladeniča, dočim je neki demonstrant dobil le lažje rane. Vsi trije ranjenci so mohamedanci.

Komunistična zarota v Braziliji

Rio de Janeiro, 25. nov. w. Kakor uradno objavljajo, so oblasti prišle na sled komunistični zaroti. Doslej je bilo aretiranih 20 komunistov. Pri hišnih preiskavah so našli mnogo obremenilnega gradiva in tudi tajno radijsko postajo. V zvezi s to afero je vlada prepovedala več levičarskih listov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

25 let albanske neodvisnosti

Tirana, 25. nov. AA. Svečanosti za proslavo 25-letnice albanske neodvisnosti so se začele dopoldne s poslanico kralja Zoga na albanski narod po posebni kratkovalovni radijski postaji v Tirani. Pred tem so odsvirali albansko himno in kraljevo koračnico, nato pa izstrelili 25 topovskih strelov in prečitali kraljevo poslanico, ki je zbudila navdušene manifestacije ljudstva, zbranega okoli zvočnikov na raznih trgih prestolnice.

Kralj Zogu je v svojem govoru dejal, da bo današnji praznik pomagal utrditi albansko narodno zavest. Izrekel je upanje, da bodo reforme na gospodarskem, finančnem, socialnem in vojaškem področju dale novega poleta albanskemu napredku in dvignile albanski narod na stopnjo drugih kulturnih narodov. Največ upanja ima v mladino, ki jo je treba organizirati na nov način in v novem duhu, da bo pripravila novo dobo slave albanske države. Ne pozabite, da smo potomci Ilircev, viteškega plemena, ki je zapustilo vidne sledove v zgodovini. Potomci smo junakov in velikih domoljubov od Skenderbega do Ismail Kemala, ki je 28. novembra 1912 proglasil neodvisnost Albanije. Najiskreneje vam želim, da radostno proslavite 25-letnico albanske neodvisnosti.

Smirnov odstavljen

Moskva, 25. nov. o. Namestnik komisarja za državno obrambo Smirnov je bil odstavljen.

Listi poročajo nadalje, da se bo v najkrajšem času pričel velik proces proti 19 članom sovjetskega diplomatskega zbora. Gradivo za proces se pripravlja že dva meseca. Prizadeti ruski diplomati so obtoženi protisovjetske propagande in zarote proti režimu.

Nova namestnika Vorošilova

Moskva, 25. novembra. b. Osrednji izvršni odbor Sovjetske unije je postavil Vosnesenskega za namestnika vojnega komisarja Vorošilova z referatom v državni načrtni komisiji in Ščadenka z referatom v komisariatu narodne obrambe.

Bivši ruski poslanik v Revalu aretiran

Reval, 25. nov. AA. Tukajšnji listi pišejo, da sta bila v Rusiji aretirana bivši sovjetski poslanik v Revalu Petrovski in njegova žena. Petrovski je bil tajnik sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina in je bil imenovan za poslanika v Revalu po nesrečnem poskusu komunističnega prevrata v l. 1924. V Revalu je ostal do l. 1930. Pozneje je bil poslanik v Kovnu, Teheranu in na Dunaju, nazadnje pa je bil zastopnik zunanjega komisariata pri ukrajinski vladi.

Beležke

„Primite tatu!"

S tem naslovom je pred kakimi 15 leti izšla knjižica, ki je vsebovala same citate iz »Slovenca« »Domoljuba« in drugih glasil takratne SLS ter na njihovi osnovi dokazala, kako je takratna SLS sama zakrivila vse pogreške, ki jih je vedno na novo očitala napredni politiki. Kakor torej vidimo, ta taktika v slovenčevskem taboru ni nova. Kadarkoli so v zadregi, posežejo po njej, zlasti pa, kadar pridejo v stisko pred svojimi lastnimi ljudmi. Da bi takrat obrnili njihovo pozornost drugam in jim nasuli peska v oči, pa zberejo vse svoje naglavne grehe ter jih jadrno naprtijo komu drugemu, najraje seveda nacionalistom.

Zaradi razmer v lastni hiši so slovenčevci v taki stiski očividno tudi sedaj. Drugače si ne moremo razlagati konfuznih napadov v včerajšnjem »Slovencu« proti nacionalistom. JNS in »Jutru«. Ti napadi se namreč berejo točno tako, kakor da so se slovenčevci postavili pred ogledalo, pa točno popisali, kakšni so na zunaj in znotraj.

Le v zabavo svojim čitateljem naj navedemo, kaj vse očitajo v »Slovencu« — drugim JNS je pravijo, integralistična in centralistična v Beogradu. Izven Beograda, posebno v Sloveniji, pa se kaže, kakor da je proti centralizmu. JNS v Ljubljani drugače razpenja jadra, kakor v Beogradu, zopet drugače se obnaša v Zagrebu. »Jutro« je sumljivo molčeče z ozirom na akcijo združene opozicije. Skrajni čas pa je da se nedvoumno izrazi. S tremi obrazi ena in ista firma ne more obstojati. Itd., itd.

Res: Primite tatu!

Volitve v Ljutomeru in Mozirju

Z zadnjo prekomasacijo občin sta bili združeni mestna občina Ljutomer in trška občina Mozirje z doslej samostojnima okoliškima občinama. Na osnovi te prekomasacije je banska uprava razpisala za novi skupni občini Ljutomer in Mozirje občinske volitve za nedeljo, 19. decembra.

Občini Ljutomer mesto in Mozirje trg sta bili doslej v naprednih rokah, okoliški občini pa sta imeli občinska odbora JRZ.

Smernice JRZ

V zagrebškem »Obzoru« čitamo: »Splitski tednik »Država«, glasilo JRZ, piše, da ustvarja JRZ namesto plemenskega nacionalizma jugoslovenski nacionalizem. Nato trdi, da je JRZ danes najbolj izrazita nacionalna stranka, ki je v prvi vrsti čuvar in garant narodne svobode, dinastije, narodnega edinstva, ustavnosti ter reda v državi«.

Pravoslavni narodni odbor

Kakor poročajo listi, je bil s sklepom sv. sinoda ustanovljen »Pravoslavni narodni odbor« z nalogo, da čuva interese pravoslavne cerkve v duhu njenih tradicij in da v to svrho organizira vse pravoslavne vernike. Za predsednika odbora je bil določen episkop Irinej Djordjević, za tajnika duhovnik Vasilije Kostić, za odbornika pa med drugimi urednik »Politike« Gligorije Božović, znani zemljoradniški voditelj dr. Milan Gavrilović, senator Sava Ljubibratić, predsednik Narodne odbrane Ilija Trifunović, poslanec Risto Grljić itd.

Ženske organizacije HSS

Radičevci so začeli na Hrvatskem snovati že tudi posebne ženske organizacije svoje stranke. Prva je bila osnovana prošli petek v zagrebškem predmestju Trešnjevki.

Zanimiv plebiscit v Švici

Znano je, da imajo v Švici institucijo ljudskega glasovanja, s katerim morejo prebivalci direktno odločati o raznih vprašanjih, ki so v drugih državah pridržana odločitvam vlade, odnosno zakonodajnih zastopnikov. Taka glasovanja v Švici niso redka, temveč imajo skoro vsako leto katero, včasih celo po več.

Tudi to nedeljo bodo švicarski volilci pozvani, da se izrečejo o zahtevi, ki so jo postavili hitlerjevsko nastrojeni desničarji, takozvani frontisti, in ki gre za tem, da se švicarskim državljanom prepove članstvo v framazonskih ložah. Borba za in proti tej zahtevi je dobila prav ostre oblike. Njeni nasprotniki ne zagovarjajo framazonstva kot takega, temveč poudarjajo stališče državljanske svobode in demokracije, ki bi bilo baje kršeno, če bi se volilci pri plebiscitu izrekli za prepoved framazonstva. Listi očitajo iniciatorjem plebiscitnega predloga, da delajo po navodilih iz Nemčije in da prejemajo od tam tudi finančna sredstva za svojo propagando. Zaradi te živahne kampanje je zanimanje za plebiscit zelo veliko ne le v Švici sami, temveč tudi v inozemstvu.

Zavarovanje za primer razporoke

To svojevrstno zahtevo propagira slovita pisateljica Karin Michaelis, ki je že več tednov na predavateljski turneji po Zedinjenih državah. V vseh predavanjih dokazuje potrebo, da se vsaka ženska zavaruje za primer svoje razporoke. Zavarovati bi se morala takoj ob rojstvu, tako da bi bile zavarovalne premije razmeroma nizke. Zavarovalnino naj bi plačevali do poroke starši, po poroki pa mož. Ako bi se to zavarovanje obvezno uvedlo, bi bilo prihranjenega mnogo trpljenja in pohujšanja, ki izvirata iz tega, da žive mnogi zakonski pari še dalje skupaj, čeprav je zakon v resnici že davno razdrt, in to samo zaradi tega, ker zakonca nimata sredstev, da bi živela vsak zase.

Kakor pristavljajo časopisi k svojim poročilom, pa za idejo ugledne pisateljice niti v Ameriki niso navdušeni, čeprav se more sicer tam zavarovati vsak možni riziko. Baje zastopniki zavarovalnic drug za drugim izjavljajo, da bi bil riziko zavarovanja za primer razporoke tako velik, da ga nobena zavarovalnica ne more prevzeti.

Plesne vaje Jadrana

v soboto ob 20. v Kazini

Iz državne službe

Beograd, 25. nov. p. Vpokojena sta dr Robert Eržen, profesor trgovske akademije v Ljubljani, in Leo Patik, strokovni učitelj na srednji tehniški šoli v Ljubljani. — Imenovan je za uradniškega pripravnika pri gozdnem ravnateljstvu v Sarajevu inž. Josip Dogan.

Sokolska proslava 1. decembra

Ljubljanska sokolska društva proslave 1. decembra ob 11. uri praznik uedinjenja na lastnem področju z zaobljubo novega članstva, prevedbo dece v naraščaj in naraščaja v članstvo in sicer:

Ljubljanski Sokol v telovadnici v Narodnem domu,

Sokol I. v svojem domu na Taboru,

Sokolsko društvo Ljubljana II. v telovadnici I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici,

Sokolsko društvo Ljubljana III. v svoji telovadnici ob Tyrševi cesti,

Sokolsko društvo Ljubljana IV. skupno s Sokolom II. v telovadnici I. drž. realne gimnazije,

Sokolsko društvo Ljubljana — Moste v dvorani kina,

Sokolsko društvo Ljubljana — Šiška v svojem domu,

Sokolsko društvo Ljubljana — Štepanja vas v svojem domu,

Sokolsko društvo Ljubljana — Vič v svojem domu,

Sokolsko društvo Ljubljana — Zg. Šiška v dvorani pri Martincu.

Skupna proslava vseh ljubljanskih sokolskih društev bo na predvečer 30. novembra ob pol 21. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru združena s telovadno akademijo. Vabimo članstvo in prijatelje Sokolstva, da se teh svečanosti udeleži v čim večjem številu.

Pri vhodu se bodo razpečevali bloki po 1.— Din v korist župnega tiskovnega sklada.

Obleka meščanska z znakom.

Posebnih vabil društva na svoje proslave ne bodo razpošiljala.

Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev.

Voditelji zarotnikov pod ključem

Včeraj so zaprli inž. Delonclea in generala Desaigneurja, ki ju smatrajo za glavna voditelja zarotnikov

Pariz, 25. nov. w. V zvezi z zaroto je policija danes aretirala dva nadaljnja voditelja zarotnikov in sicer inženjerja Delonclea in generala Desaigneura. Inženjer Deloncle, ki velja za glavnega organizatorja zarotnikov, se je več dni skrival, davi pa so ga izsledili in aretirali. General Desaigneur, ki je tudi poveljnik častne legije, je bil že včeraj pozvan na policijo, kjer so ga 24 ur zaslševali, nato pa so mu napovedali aretacijo.

Eugen Deloncle se je rodil leta 1890 in ima dva otroka. Po končani politehnični šoli je postal inženjer v vojni mornarici. Odlikovan je z redom legije časti. Priznal je, da je zapustil stanovanje, ko so odkrili zaroto, in se skril pri svojih političnih prijateljih, vendar njihovih imen ni hotel izdati. General Desaigneur zavzema eno izmed prvih mest v industriji in v kupčijskem svetu. V njegovem stanovanju so našli zelo mnogo kompromitujočih spisov. General je nedavno prešel v rezervo. Svoj čas je bil načelnik kabineta pri letalskem ministru Laurentu Eynacu, pozneje pa poveljnik letalskih sil v Chartresu.

Včeraj so aretirali nekega letalskega narednika in troje Alžircev, ki so bili člani organizacije »francoski Alžir« in so bili tudi v stalni zvezi z uredništvom lista »Courrier Roval«. Preiskovalni sodnik meni, da so ti Alžirci imeli posebne dolžnosti v organizaciji.

Policija je odkrila tudi v Toulousu velika skladišča vojaških pušk, skrita v neki bolnišnici.

Obletnica osvobojenja v Novem Sadu

Novi Sad, 25. novembra. o. V Novem Sadu so danes svečano proslavili 19-obletnico združitve Vojvodine z Jugoslavijo. Kakor je znano, je tedaj vojvodinska velika narodna skupščina sprejela sklep, da se Vojvodina odcepi od Madžarske, odnosno Avstro-Ogrske monarhije.

Novi Sad je bil danes ves v zastavah. Mestni svet ter razna kulturna in nacionalna društva so imeli svečane seje. Seje na magistratu so se udeležili kot zastopnik Nj. Vel. kralja divizijski general Milan Plesničar, ministri Stanković, Magarašević in Miletić, poveljnik I. armije general Kostić, predsednik narodne skupščine Ćirić, mnogo narodnih poslancev in senatorjev, zastopniki vseh nacionalnih društev v Vojvodini in seveda polnoštevilni novosadski mestni svet. Svečano sejo je vodil podžupan dr. Miloš Petrović, ki je v lepem govoru podal najznačilnejše momente onih zgodovinskih dni. S seje so poslali udanostne brzojavke in brzojavne pozdrave Nj. Vel. kralju, Nj Vis. knezu namestniku Pavlu, obema kraljevima namestnikoma dr. Stankoviću in dr. Peroviću, predsedniku vlade in drugim.

Za boljše vzdrževanje naših cest

Turistični promet, gospodarske koristi in ugled naše države zahtevajo dobre ceste

Društvo za ceste v Ljubljani, ki vestno zasleduje vsa vprašanja o izboljšanju in o stanju cest v dravski banovini, je poslalo vladi in banski upravi spomenico, v kateri ugotavlja nezadostno vzdrževanje naših cest in prosi za izdatno pomoč, da se ceste rešijo nadaljnjega propadanja.

Spomenica navaja med drugim tudi naslednja dejstva:

Stanje naše cestne mreže je tako zapuščeno in slabo da so postale naše ceste glavni predmet kritike inozemskih turistov.

Nezadostne komunikacijske zveze in slabo stanje obstoječih cest otežujejo osebni in gospodarski promet med poedinimi deli naše države in povzročajo s tem veliko škodo tako našemu gospodarstvu kakor vsem onim siromašnim, a po prirodni lepoti bogatim delom Slovenije, v katerih je turizem edini vir dela in dohodkov.

Slovenija je kot mejna pokrajina odprta na zahod in sever in tvori vhodna vrata vsemu tujskemu prometu v našo državo. Slabo stanje naših cest ni torej samo nedostatek lokalnega značaja, temveč trpe radi tega tudi druge pokrajine, posebno naše Primorje in Bosna, katerima je dotok tujcev mogoč samo preko dobrih cest v Sloveniji.

Vzrok slabih cest je v prvi vrsti finančne narave. Kajti državne in banovinske finance niso dovoljevale v času hude gospodarske krize, da bi se ceste v redu vzdrževale kljub trudu, vestnosti in strokovni sposobnosti tehničnih strokovnjakov ministrstva za gradbe, banskih uprav in podrejenih ustanov. Zavoljo nezadostnega vzdrževanja se naše ceste v zadnjih letih popolnoma propadle, ker so se obrabile do podloge. Določeni vzdrževalni stroški v zadnjih letih, ki so dosegli za 1 km državne ceste 7.000 Din in 1 km banovinske ceste 4.000 Din, so na vsak način za 100% premajhni in niso v nobenem razmerju s stroški, ki jih nudijo ostale države za vzdrževanje svojih cest.

Drugo dejstvo za večji kvar naših cest nasproti drugim banovinam pa je, da je gostota in težina prometa na naših cestah mnogo večja kakor v drugih krajih.

Zadnji čas je že, da se milijarde narodnega imetja, ki leže v naših cestah, obvarujejo popolne propasti in vzposobijo naše ceste vsaj delno za reden promet. Pravilno vzdrževanje državnih in banovinskih cest je raditega ena izmed najpotrebnejših mer, katere morata rešiti državna in banovinska gospodarska politika.

Izboljšanje gospodarskega stanja, in s tem v zvezi povečanje državnih in banovinskih dohodkov, omogoča zdaj večje dotiranje v korist naše cestne mreže, katere stanje je bistveni pogoj za razvoj naše banovine, in s tem v zvezi za izboljšanje državnih in banovinskih financ. Hkratu tudi spolšne nacionalne važnosti za ugled Jugoslavije v tujini.

Posebno je polagati važnost na stanje cest v dravski banovini, in to glede na važnost njene cestne mreže za mednarodni turistični promet in glede na večjo prometno obtežbo nasproti drugim banovinam.

Društvo je mišljenja, da bosta tako vlada kakor banska uprava spoznali potrebo za izboljšanje naših cest. Društvo za ceste prosi v zaključku:

da se povečajo državni in banovinski krediti za vzdrževanje naših javnih cest in da se povečajo proračunske postavke tudi pri občinah in sreskih cestnih odborih. Hkratu naj se poskrbi, da tudi te ustanove poskrbe za čimboljšo ureditev in vzdrževanje svojih cest.

Nedvomno bodo te upravičene zahteve podprli tudi naši senatorji in poslanci, ki bodo v proračunski debati imeli priložnost, da dvignejo svoje glasove za ureditev našega cestnega vprašanja.

Nove uredbe

Beograd, 25. nov. AA. Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila danes od 17. do 19. ure pod predsedstvom dr. Stojadinovića, so razpravljali o tekočih zadevah. Dalje so odobrili tele uredbe: Uredbo o preskrbi nezaposlenih delavcev; uredbo o rudarsko-geološki fakulteti; uredbo o nacionalnem zavodu za gorivo; uredbo o pristojbinskih olajšavah za dolgove denarnih ustanov in zadrug na podlagi posebnih kreditov pri državnih denarnih ustanovah, pri Narodni banki in PAB-u; uredbo o pogodbi o dobavi jugoslovenskega tobaka v listih poljskemu tobačnemu monopolu.

Po uredbi glede taksnih olajšav je določeno, da se smejo vsi dolžniki, ki dajejo menične akcepte zaradi mobilizacije denarnih sredstev na podlagi svojih terjatev pri PAB, posluževati meničnih blanket **po 10 Din**, ne glede na to, na kak znesek se glasi menica.

Poizvedovanja po pogrešanem poljskem letalu

Beograd, 25. nov. AA. Po sprejemu obvestila, da potniško letalo poljske letalske družbe »Lot«, ki vzdržuje letalski promet na progi Varšava — Lvov — Černovice — Bukarešta — Sofija — Solun — Atene, po odletu iz Soluna 23. t. m. ni prispelo v Sofijo, je letalski štab naše vojske stopil v zvezo z letališčema pri Sofiji in Solunu. Pri iskanju sodelujejo tudi vojaška letala tretjega letalskega polka v Skoplju, ki raziskujejo ozemlje ob naši državni meji z Bolgarijo. Do opoldne letalski štab ni dobil še nobenega podatka o pogrešanem letalu.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Depresija iz Biskajskega zaliva se je pomaknila nad Italijo in ustvarja oblačnost in dež nad Sredozemljem. Zmerno hladni val se drži nad zahodno, srednjo in vzhodno Evropo. Njegove zračne gmote prihajajo v stik s toplim zrakom in ustvarjajo v Alpah in v srednji Evropi hudo pooblačitev in sneg. V Jugoslaviji je oblačno vreme z dežjem v zahodni polovici, megla sredi države, slaba košava v Podunavju, sneži v Gorskem Kotaru. Toplota se je dvignila na Primorju in v zahodnih predelih, drugod pa je padla.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno, deževno in ponekod viharno vreme v vsej kraljevini. Snežilo bo v severnozahodnih predelih in v gorah. Toplota bo padla v severnozahodnih in severnih predelih, drugod pa se bo nekoliko dvignila.

Zagrebška: Nestalno, temperature bodo padle.

Dunajska: Padec temperature, sneg, potem prehodno zboljšanje vremena.

Naši kraji in ljudje

Miklavž ogleduje ljubljanske trgovine
In je zadovoljen s stalnim izpopolnjevanjem

Ljubljana, 25. novembra.

Dnevi, ki nas vodijo k godu Sv. Miklavža in božičnim praznikom, so Ljubljani že dali pečat tistega napetega, svečanega razpoloženja, ki ga človek občuti doma, na cesti, v lokalu vsako leto ta čas.

Prazniki, ki ločijo posamezna obdobja v koledarju, nikakor niso samo zareze, ki naj nam prožijo priliko za malo oddiha, temveč predstavljajo po razlogih svojega postanka in po funkcijah, ki jih opravljajo v našem življenju, važne mejnike, ob katerih mora človek potezati črte pod svoje življenjske račune, ločevati izgubo od dobička in snovati načrte za prihodnje dni. Leta pomanjkanja in stiske, ki nam jo je prinesla gospodarska kriza, so praznikom še poudarila njihov gospodarski pomen.

Dokler je bilo pri hiši vsega na prebitek, so si mamice in očetje lahko privoščili luksuz, da so svoje malčke za god njihovega dobrotnega zaščitnika obdarovali z vsem mogočim in nemogočim, kar si je mogla izmisliti iznajdljiva in poželjiva otroška fantazija. V tistih časih so bila Miklavževa darila namenjena največkrat samo trenutni radosti. Njihov pomen je bil v tem, da so noči pred 6. decembrom dajala čar posebne romantike, okrasila so otroško sobo za dan ali dva z vso mogočo navlako, minljivo, kakor je minljivo vse, kar je sladkega na svetu. Čez teden pa je vsa šara poromala v kot in v pozabo. Tako je bilo, ko očetov in mater še ni mučila stalna skrb, kako bodo nabavili najnujnejše za družino.

Dandanes pa je tudi Miklavžev praznik postal za vsakogar samo dan resnega računa, samo praznik, kakor ga doživi preprost deželan, ko ga opravki privedejo v mesto in ima v trgovskem središču najboljšo priliko izbranega nakupa. Po mnogih hišah so otroci v glavnem že zaključili pisma, v katerih razlagajo nebeškemu dobrotniku svoje želje in potrebe. Mamice so znale s previdno roko urediti tako, da so malčki povzeli v svoja hrepenenja tudi dobršen delež njihovih sugestij, saj mamice zmerom pač najbolje vedo, koliko zmorejo Miklavževi proračuni in česa je njihovim dragim najbolj neoddolžljivo treba. Gospodarski pritisk, ki smo ga občutili v teh letih brezposelnosti in bede, se je do letošnje zime prav toliko olajšal, da bo mogel srednji človek, pa tudi človek iz siromašnejših slojev — tudi mnogi izmed onih, ki lani še niso bili deležni te možnosti — omislili svojim dragim vsaj tisto, brez česar si ne moremo predstavljati življenja. Da, praktičen in štedljiv bo letošnji Miklavž, s svinčnikom v roki bo prešteval in računal, kaj zmore njegova hišna blagajna. A ko pojde nakupovat, bo izbiral predvsem takšne reči, ki bodo hiši odlegle za vso zimo, če že ne za vse leto.

Pred izložbami, ki so jih naši aranžerji — njihov smisel za estetiko in kulturo že od nekdaj uživa sloves v naši javnosti — uredili v znamenju novih lepih domislekov, in v lokalih, ki so jih trgovci do vrha naložili z novimi pošiljkami predmiklavževski vrvež. Ljubljančani in deželani, ki jih zanese v mesto, hite z nakupom, da bodo svoje drage lahko obdarovali z najboljšim od dobrega. O Ljubljani lahko rečemo, da je v pogledu trgovine središče, ki uspešno konkurira z vsemi tujimi centri, pred katerimi nekateri izmed kupujočega občinstva še zmerom radi po krivem malikujejo. Že v avstrijskih časih so ljubljanski trgovci sloveli po tem, da so nabavljali najboljše blago, tako da za slabšo kvaliteto v njihovih lokalih ni bilo prostora. A kakor so šefi zmerom uživali ugled, tako so bili tudi njihovi sotrudniki, naš trgovski naraščaj, na glasu najboljših delavcev v stroki. Prodajalcem je bilo od nekdaj naročeno, skrbeti predvsem za to, da je odjemalec z nakupom povsem zadovoljen, ker so naši fanti trgovci pač že zdavnaj bistro spoznali, da ni prospeha tvrdke brez kupčevega zadovoljstva.

V neprestanem stremljenju za tem, da bi Ljubljančani svoje vsakdanje potrebščine kupovali ugodneje, kakor jih lahko nudi velemesto, so podjetni trgovci ustanovili celo vrsto specialnih trgovin, v katerih ima kupec na razpolago vse vrste blaga v najbogatejši izberi. Imamo odlične trgovine perila za gospode in dame, trgovine s kravatami, rokavicami, nogavicami, odlične trgovine za damsko modo, trgovine, ki prodajajo samo specialne vrste kave, čaja, ruma in kar je še takšnih dobrot. V manufakturni stroki je Ljubljana še zmerom po kvaliteti na isti višini kakor nekdaj, ko je zalagala z blagom ne samo vso našo ožjo domovino, temveč je imela svoje tržišče po vsem slovanskem jugu. Pri takem načinu prodaje se posamezen trgovec in njegovi sotrudniki lahko do popolnosti izvežbajo v svojih strokah, kar daje našim trgovinam neprimerno prednost pred komercialnimi kolosi in velikimi magazini, kjer so človeku na ponudbo v resnici vse mogoče reči, a je nakup največkrat podoben zadevi z mačkom v žaklju. Človek iz našega kupujočega občinstva je skromen, štedljiv, preudaren. Zato vé, da bo pri strokovnjaku najbolje kupil, nestrokovnjak pa vobče ne more jamčiti za blago. Čisto preprosta pamet lahko vsakomur razodene, da nihče ne more biti strokovnjak za tisoč trgovskih panog. Saj je dandanes, v dobi delitve dela, težko obvladati že dvoje, troje strok.

Prav po zaslugi specialnih trgovin uživa Ljubljana upravičen sloves, da je nakup potrebščin v našem mestu ugoden, kakor malo kje. V tem znamenju pač smemo najbrž upati da bo Ljubljana za Miklavža in za božične praznike deležna prometa, ki bo dal tudi praktične dokaze, da se naše gospodarsko življenje giblje v smeri boljših dni.

Obleko iz Teokarović-evega blaga boste delj nosili!

Tudi cenejša bo! To sta vsekako zadostna razloga, da kupite Teokarovićevo blago.

Cene naših blago v za obleke od 120 do 200 dinarjev meter.

Vrsta Industrija volnenih tkanin Teokarović i Komp.

Tovarna: Paračin

Prodajalne: Ljubljana Gradišče 4; Zagreb Jurišićeva 4; Beograd Knez Mihajlova 35; Osijek Kapucinska 14; Novi Sad Trg Oslobođenja 3; Sarajevo Strossmayerova; in v vseh večjih mestih v državi

Milijonsko premoženje na dražbi
Ponovna dražba je vrgla znatno manjši izkupiček

Ljubljana, 25. novembra.

Danes je bila na sodni dražbi v sobi sreskega sodišča na štev. 16. na predlog glavne upnice Mestne hranilnice ljubljanske prodana milijonska posest rodbine Tornago s Poljanske ceste. Posest, ki zavzema velik kompleks parcel, veliko hišo z lopo za fotografa, rastlinjak in vrtnarske naprave nasproti poljanski realni gimnaziji, je bila pred meseci že enkrat prodana na dražbi v korist neke premožne posestnice iz Rajhenburga za nad 2 milijona din. Na ugovor lastnikov pa je bila dražba razveljavljena in v drugič napovedana.

Toda ponovna dražba danes ni imela tako ugodnega uspeha, kakor prva. Predvidena je bila kakor prvič v devetih dražbenih skupinah, od katerih je vsaka presegala cenilno vrednost nad 100.000 din. Za današnjo dražbo je vladalo veliko zanimanje, ker je poslopje v zelo dobrem stanju in na prometni točki sredi mesta, enako tudi pripadajoče parcele. Hiša je bila cenjena na 1,565.000 din. Izdražila jo je po svojem zastopniku Ljudska posojilnica za najnižji ponudek 782.500 din. Pa tudi ostale skupine niso dosegle cenilne vrednosti. Stavbišča so prišla na dražbo v osmih skupinah in so obsegala posamezne parcele od 484—1135 m2. Skupna cenilna vrednost je bila 1,341.042 din, in sicer posamezno od 124.500 din do 282.329 din, najnižji ponudki pa so znašali skupno 670.452 din. Tudi za te je pokazala največ zanimanja Ljudska posojilnica, ki je od osmih skupin izdražila pet za naslednje zneske: 196.000, 90.000, 130.000, 62.250 in 84.846 din, skupno 563.096 din. Ljudska posojilnica sama je na sodniško mizo položila danes 1,345.596 din. Nadaljni dve skupini je izdražil dr. Voršič za bana dr. Natlačena za zneske 173.000 in 131.000 din, eno skupino pa žena zdravnika dr. Bassina za 152.000 din. Rezultat celotne dražbe po vseh skupinah je znašal torej le 1,801.596 din in je za 1,104.446 din manjši od skupne cenilne vrednosti, ki je znašala 2,906.042 din.

Turner in Jelnikar izročena sodišču
Sleparije z usnjem so v glavnem pojasnjene

Ljubljana, 25. novembra.

Danes je policija izročila sodišču bivšega trgovskega potnika Josipa *Turnerja*, ki je skušal pred dnevi Mergenthalerjevo tvrdko opehariti za celo majhno skladišče usnja. Ž njim je poromal v sodne zapore tudi njegov sodelavec, bivši ključavničarski pomočnik Anton *Jelnikar* iz Linhartove ulice. Kakor Turner, je tudi Jelnikar rojen Ljubljančan, ki je dajal policiji že ob neštetih prilikah živahnega opravka. Seznami kriminalnega oddelka ga poznajo kot drznega sleparja in vlomilca. Ko so mu po aretaciji napravili hišno preiskavo na stanovanju, so našli med njegovim imetjem celo zbirko vlomilskega orodja. Mimogrede se je Jelnikar ukvarjal tudi z nedovoljenim izdelovanjem vžigalnikov, ki so mu jih pri tej priliki zaplenili za celo majhno kolekcijo.

Turner in Jelnikar sta že pred meseci prišla na idejo, da bi za nekaj časa izmamljala usnje iz Mergenthalerjeve tvornice in ga dalje prodajala po znižani ceni. Turner je kot strokovnjak v trgovini z usnjem dobro poznal razmere med Mergenthalerjevo tvornico in posameznimi trgovci v mestu. Ko se je lotil dela, je od nekod telefoniral v tovarno, se predstavil za nekega uglednega trgovca z usnjem in naročil za okrog 10.000 din najboljšega blaga. Natvozil je, da usnje naglo potrebuje in da bo poslal v tovarno svojega voznika, ki naj mu tudi izstavijo račun. Ker so v tovarni trgovca, čigar je ime Turner zlorabil, poznali kot dobrega, solidnega odjemalca, so mu odvrnili, da se za račun ne mudi in da ga bodo pač dostavili po pošti. Voznik je prišel, a ko se je s tovorom vračal proti mestu, ga je na poti zmerom prestregel Turner s svojim tovarišem, in mu naročil, naj blago zapelje v skladišče pri Perdanu na Krekovem trgu. Sleparijo, ki mu je prvikrat uspela, je Turner še nekajkrat ponovil, da je v celoti oškodoval Mergenthalerjevo tvornico za blizu 50 000 din. Da njegovi grehi ne bi prehitro prišli na dan, je organiziral široko razpredeno poizvedovalno službo, da je na pošti pretrezal račune, ki jih je tvrdka pošiljala za njegova lažna naročila. Tako je zmerom sproti dosezal, da je njegovo delovanje ostalo v temi, in se mu je trik lahko zmerom iznova posrečil.

Izkupičke sta Turner in Jelnikar naglo pognala, kakor sta naglo in z lahkoto prihajala do njih. Medtem ko so Turnerja aretirali v Ljubljani, je Jelnikar ob pravem času začutil nevarnost in pobegnil v okolico Šmarja pri Jelšah. Tam so ga orožniki prijeli na podlagi tiralice in ga privedli v Ljubljano.

Škof obsojen na dve leti robije
Sodišča bodo še dalje raziskovala poslovanje „blagajn"

Ljubljana, 25. novembra.

»V arest z njim!« To je bil spontani vzklik iz občinstva, ki je snoči potrpežljivo pozno v noč sledilo poteku razprave proti poverjeniku pomožnih blagajn Avgustu Škofu. Razprava je bila zelo razgibana in predsednik senata je moral pogosto opominjati občinstvo, ki je z medklici dajalo duška svojemu nezadovoljstvu nad poslovanjem »Naprednosti« in njenih glavnih činiteljev. Zadovoljno pa je pritrjevalo državnemu tožilcu dr. Fellaherju, ki je imenoval te skrahirane blagajne ne pomožne, temveč roparske, ki so malega človeka obrale za nekaj težkih milijonov v kratkem razdobju svojega nepoštenega poslovanja.

Državni tožilec je zahteval strogo kaznovanje Škofa in zahteval, da oblastva vendar enkrat razženejo sleparsko bando, ki je naše kraje vprav omrežila s podobnimi blagajnami, prikrojenimi samo na to, da so se prihranki revnih slojev stekli v pohlepne žepe kopice oseb dvomljive preteklosti. Škofova oseba je zlasti po Ljubljani in njeni okolici prav dobro znana in o njem se je že marsikaj govorilo. Od skromnega čevljarja se je povzpel do vojnega dobičkarja, ki je v prešernem zanosu nenadne premožnosti zagnal šila in kopita v peč in se vneto lotil zavarovalnih posredovanj, ko je z izredno bistrostjo ovohal, da bodo ti posli donašali tisočake takorekoč kar mimogrede. Spretno se je približal z izrednimi sposobnostmi ustanoviteljem pomožnih blagajn in njegova udeležba je bila povsod neizogibna. On in par sumljivih tipov, med njimi neki Rože, še danes italijanski državljan, ki je nekemu železničarju preskrbel pred državnim sodiščem za zaščito države obsodbo zaradi komunizma, ko mu je prej podtaknil obremenilni materijal in ga potem ovadil, — taki tiči so spravljali v življenje pomožne blagajne kakor zajkla mlade. Še preden je ena skrahirala z milijonskimi izgubami za člane, se je v drugem mestu že pojavila druga. Zanimivo je dejstvo, da so ti ljudje, **ki so hazardirali s smrtjo zavarovancev, končno ustanovili neko Zdravstveno zadrugo z visoko človečanskimi in zdravstvo pospešujočimi cilji. Izdajati je pričela tudi list »Zadružni gospodar«, ki je bil glavni kanal za napade na bansko upravo, ki je pričela jeziti poslovanje blagajn, pa tudi za napade na dnevno časopisje, ki je razkrinkavalo nečiste posle in svarilo javnost pred nasedanjem.**

Kakor kažejo napovedi državnega tožilca dr. Fellaherja, ima na razpolago še cel kup obremenilnega gradiva proti Škofu, ki v tem procesu še ni moglo biti izkoriščeno. Obenem tudi mariborsko sodišče, preiskuje krivdo ostalih funkcionarjev v »Naprednosti«. Tako so naša sodišča s pohvale vredno natančnostjo vzela v pretres zločinske mahinacije. S tako energičnim postopanjem ne bo le preprečena možnost nadaljnih zlorab ljudskega zaupanja, odgovorni možakarji bodo spravili ne le nepoštene nagrade, ki so jih sami jemali iz blagajn, ampak tudi od sodišča nagrade, ki jim po vseh postavah pritičejo.

Sodba

Točno opoldne je predsednik malega senata Rajko Lederhas razglasil sodbo, s katero je **Avgust Škof obsojen na 2 leti robije,** na 1.680 din denarne kazni ali nadaljnih 28 dni zapora in na 3 letno izgubo častnih državljanskih pravic. Poleg tega še na plačilo povprečnine v znesku 2.000 din in vseh stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni. Obsojen je zaradi tega, ker je ljudi zavajal k zavarovanjem, ki so bila v očitnem nasprotju s pravili, nadalje ker je z lažnimi navedbami »Naprednosti« v zavarovalnih naznanilih sam fingiral sklenitev zavarovalnih pogodb nekih oseb in potem ob smrtnih primerih sestavil lažne zapisnike, v katerih zavarovatelji prosijo za izplačila posmrtnin in izprednih podpor. **Te prevare je izvrševal obrtno.** Slednjič je bil obsojen tudi zaradi ponarejanja podpisov in napravljanja lažnih listin. Za nekatere točke obtožbe je bil oproščen, ker se je deloma izkazalo, da ga ne zadene krivda, deloma pa je bilo sodišče v dvomu o njegovi krivdi. **V enakem dvomu je sodišče v smislu § 280. k. p. oprostilo v celoti Škofovo ženo Ivanko in pastorko Olgo Kimovčevo,** da bi bili v smislu obtožbe vedoma kršili pravila »Naprednosti« pri zavarovanjih, ki sta jih sklenili. Branilec dr. Žirovnik je vložil revizijo zaradi izreka o krivdi in priziv zaradi odmere kazni. Nasprotno pa je državni tožilec vložil priziv zaradi prenizke odmere kazni Škofu, glede oprostitve obeh obtožencev pa si je pridržal rok za premislek.

Popravljamo: V naše včerajšnje poročilo o razpravi se nam je vrinila neljuba pomota, da bo med člane naknadno razdeljenih še 427.000 din. V resnici se je zbralo s povrnitvijo neupravičeno izplačanih posmrtnin in izrednih podpor le 24.500 din, ki bodo še naknadno razdeljeni.

Uspeh tedna umetnosti v Mariboru
Tudi literarni večer je privabil številno občinstvo

Maribor, 25. novembra

Prvi umetnostni teden v Mariboru žanje v svojem poteku lepe uspehe. To se ni pokazalo samo pri razstavi mariborskih likovnih umetnikov, ki je zbudila pri kulturnem Mariboru uprav rekorden odziv, ampak se kažejo ti uspehi tudi v velikem zanimanju mariborskega kulturnega občinstva za ostale prireditve, tako za petkov koncert, za sobotno premiero, pa tudi za literarni večer, ki je bil snoči v tukajšnji Ljudski univerzi. Kulturno delo v Mariboru si v zadnjem času uspešno utira pot v širše plasti mariborske javnosti. Tudi snočnji literarni večer, na katerem so nastopili s čitanjem svojih del nekateri naši obmejni književniki je izpričal to razveseljivo resnico. Dvorana Ljudske univerze je bila nabito polna izobraženštva in dijaške mladine. Stik med občinstvom in književniki je bil ves čas intenziven. Tako je tudi druga prireditev prvega umetnostnega tedna v Mariboru beležila prodoren uspeh.

Uvodne besede je v klenem slogu in duhoviti zamisli spregovoril pisatelj dr. Ivo Šorli, predsednik Umetniškega kluba v Mariboru, iz katerega sredine je vzniknila misel organiziranja prvega umetnostnega tedna v Mariboru. Otvoritelj literarnega večera je v preglednih obrisih orisal historiat Umetniškega kluba v Mariboru, ki združuje predstavnike vseh umetnostnih področij na ozemlju bivše mariborske oblasti. Sledilo je čitanje dr. Šorlijevega »Vprašanja« po ge. *Košutovi*, ki je uskočila mesto nenadno in nujno zadržane prve igralke mariborske drame gdč. Elvire *Kraljeve*. Zatem se je pojavil na odru orožnik-pesnik Vinko *Žitnik*, znan po svoji lepi zbirki mladostno ličnih pesmi. V zanosnem občutju je recitiral nekatere svoje izbrane pesmi (Gazela, Pomladno prebujenje, Sklep, Pomladni vzdihi, Žeja, Sam, Slovo od mladosti, Pomladna senca) in je ob zaključku dodal še toplo človečansko še neobjavljeno »Na pot ljubezni«. Ivan *Potrč* je tiho, presekano, pregnantno čital socialno nastrojeno »Fanikino povest« iz svoje najnovejšega dela. Radivoj *Rehar* je čital poglavje iz zbirke »Iz moje mladosti« pod naslovom »Lepota in bolečina«. Dodal je še tri pesmi, in sicer »Rodil sem se«, »Slava ti« ter »Neznanemu«. Zanosno je recitirala Ruža Lucija *Petelinova* svoje lirične pesmi (Ognji, Tenčica sreče, Poljub, Nepoznani nevesti) ter simbolično ubrano pesnitev »Orači«. Za zaključek je dr. *Ivan Dornik* čital črtico »Na gozdnih potih« ter nežno lirični pesmi »Jasmin« in »Poletje«.

Številno občinstvo je nagradilo vse nastopajoče pisatelje in pesnike s toplim, prisrčnim aplavzom ter je živahno dajalo priznanje njihovemu kulturnemu delu. Med recitiranimi deli so večina še neobjavljena, nekatera pa so bila nagrajena v smislu razpisanih nagrad v okviru prvega umetnostnega tedna v Mariboru.

Brezposelni učitelji pri ministru prosvete
Seznanili so ga z dosedanjim postopkom namestitev

Ljubljana, 25. novembra.

V soboto se je na inspekcijskem potovanju po državi mudil v Ljubljani prosvetni minister Dimitrij Magarašević Popoldne je sprejemal deputacije. Prijavili so se tudi delegati brezposelnih učiteljskih abiturientov. Po ljubeznivem sprejemu je pazljivo poslušal njihove želje in poročila o zadnjih nastavitvah. Ko so mu izročili ca. 30 tipkanih strani obsegajočo statistiko in resolucijo, v kateri so zlasti poudarjali, da se zadnje nastavitve niso izvršile z vidikov vrstnega reda in socialnih potreb in da so pri nastavitvah odločali še drugi momenti kakor samo strokovna kvalifikacija in že omenjena dva momenta vrstnega reda in socialnih potreb, je g. minister vzel to njihovo poročilo na znanje z obljubo, da bo ta material pregledal. Nadalje so mu razložili in s konkretnim dokaznim materialom dokazali, da so pri zadnjih namestitvah izostali tovariši in tovarišice, ki so končali učiteljsko šolo leta 1932., 1933. in 1934., so v težkih socialnih razmerah, med tem so pa bili nastavljeni tovariši in tovarišice iz letnika 1935., 1936. ter med njimi nekateri zelo dobro situirani. Na ta izvajanja delegatov brezposelnih učiteljskih abiturientov se je g. minister začudil, češ, da mu ni bilo znano, da čakajo še iz letnikov 1932 in 1933 in da bo vprašal, kako je bilo s temi nastavitvami.

G. minister je obljubil delegaciji, da bo v bodoče brezpogojno upošteval načelo kvalifikacije, vrstnega reda in socialnih potreb in da bodo povsem z novim proračunom nastavljeni tisti, ki so bili doslej na tak ali drugačen način izpuščeni in sicer iz letnikov 1932, 1933 in 1934. To tako važno zagotovilo najvišjega funkcionarja prosvetne oblasti v državi bo na brezposelne učitelje in učiteljice zelo pomirjevalno vplivalo, ker se je zaradi zadnjih nastavitev in vmešavanja nepoklicanih v prosvetno-personalna vprašanja zdelo, da je namestitev dosegljiva le s sredstvi, ki niso predvidena v normalnem postopku za vstop v državno službo.

Ker je bil že skrajni čas, da se ta vprašanja z vso resnostjo rešijo, je iniciativa g. ministra vredna vsega priznanja, ker jo bodo vsi brezposelni akceptirali kot nov korak v zboljšanju njihovih razmer. Posebno pa še zato, ker g. minister pripravlja nek nov načrt za ureditev vprašanja brezposelnih, po vzgledu nameščanja brezposelnih učiteljev v drugih državah.

Prepričani, da bo g. minister tudi z dejanji dokazal naklonjenost do brezposelnih učiteljskih abiturientov, se ti z velikim upanjem vdajajo skorajšnjemu izboljšanju omenjenih razmer.

Brezposelni učiteljski abiturienti.

Alda Nollijeva bo pela na novinarskem koncertu

Prvodecembrske novinarske koncerte prištevamo med najlepše in najbolj uspele prireditve v Ljubljani. Vsak novinarski koncert pripravi javnosti kako prijetno glasbeno presenečenje. Danes predstavljamo občinstvu našo novo odlično koloraturko gdčno Aldo Nollijevo, ki si je s svojim prvim nastopom v ljubljanski operi s kreacijo Musette v Puccinijevi operi »La Bo-

heme« osvojila našo gledališko publiko, svoj sloves pa še utrdila s partijo Rosine v Rossinijevem »Seviljskim brivcu«. Vsi kritika in občinstvo, so soglašali, da je gdčna Nollijeva resnična umetnica izrednih pevskih in igralskih zmožnosti. Doma je iz Trsta, kjer je dovršila srednjo šolo ter bila na konservatoriju diplomirana za učiteljico klavirja. Z vso vnemo je študirala petje pri slavnem baritonu Menottiju in pri drugih mojstrih ter dosegla lepe uspehe. Še ko je študirala, se je v tržaških glasbenih krogih mnogo razpravljalo o njeni izredni sposobnosti. Sodelovala je na številnih koncertih v Trstu, Pulju in Gorici, povsod z največjim uspehom. Pred dvema letoma se je zavzel za to odlično sopranistko tudi impresario opere »Verdi« in gdčna Nollijeva je kot »beli cvet« v »Francesci da Riminiu« zabeležila svoj krstni nastop na opernih deskah. Nastopala je še v drugih operah, katere je dirigiral znani mojster Bellezze.

V naši operi je bila angažirana po odhodu priljubljene pevke gdčne Župevčeve in postala je njena vredna naslednica. V času svojega kratkega bivanja in delovanja med nami je mlada umetnica vzljubila našo operno publiko in jo bo gotovo tudi lepo sprejelo občinstvo na novinarskem koncertu. Izvajala bo eno izmed najtežjih koloraturnih skladb: Benedictov »Karneval v Benetkah« in arijo Barče iz Smetanove opere »Poljub«.

Nenadna smrt Antona Peršuha

Slovenjgradec, 25. novembra.

Žalostno je odjeknila včeraj dopoldne po mestu vest, da je po daljšem trpljenju umrl v najlepši moški dobi, star komaj 54 let, znani nacionalni borec, rezervni kapetan in veterinarski svetnik g. Anton Peršuh.

Pokojnik se je rodil l. 1883. v Zg. Lažah pri Konjicah kot sin stare nacionalne kmečke rodbine. L. 1905. je maturiral v Ljubljani in nadaljeval študije na dunajski univerzi, kjer je bil l. 1912 diplomiran na veterinarski fakulteti. Svojo prvo službeno mesto je nastopil v Šmarju pri Jelšah, toda že po nekaj mesecih je bil premeščen v Braslovče, kjer je služboval do začetka vojne in kjer si je izbral tudi svojo življenjsko družico.

Ob prevratu je ponovno dokazal svojo veliko nacionalno zavednost in takoj stopil v Celju v vrste prostovoljcev in se je aktivno udeleževal bojev za našo svobodo. L. 1919 je bil končno nastavljen v Slovenjgradcu, kjer je do danes opravljal službo veterinarskega referenta na sreskem načelstvu.

Že kot dijak se je g. Anton Peršuh stalno boril za slovenske nacionalne pravice in bil v letih najhujšega nemškega gospodstva vedno značajen in zaveden narodnjak. Vsa leta je bil član Sokola, CMD in drugih nacionalnih društev, ki ga bodo vsa zelo pogrešala. V službi je bil zmerom izredno ljubezniv, postrežljiv in ljudomil ter je bil med vsem prebivalstvom zelo priljubljen. Posebno so ga visoko cenili in spoštovali kmetje, saj je tudi kot član Kmetijske družbe in Sadjarskega in vrtnarskega društva delal na gospodarskem področju za procvit naše vasi. Tudi kot stanovskega tovariša so ga vsi visoko spoštovali ter je kot izredno ljubezniv tovariš imel mnogo prijateljev.

Pokojnik zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke, izmed katerih dva še študirata, dočim najstarejši sin, Drago pravkar služi dijaški rok v inženjerski šoli v Mariboru. G. Peršuha bo ohranilo vse prebivalstvo in posebno vsa nacionalna javnost v najlepšem spominu. Hudo prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

Odkritje rimske stavbe v Guštanju

Guštanj, 25. novembra.

Delavci jeklarne v Ravnah imajo posamezne parcele, ki jih prav lepo obdelujejo. Te dni pa je eden izmed delavcev, g. Jevšnikar, naletel pri kopanju zemlje na kamenje raznih pravilnih oblik in različne velikosti. Pri nadaljnjem razkopavanju je našel marmornato ploščo v velikosti kakih 120 × 50 cm, na spodnji strani rahlo izdolbeno in pa krasno izklesanega rimskega leva, ki pa je že močno razjeden.

Oba kosa je delavec spravil domov. Na povabilo je prišel izkopanine gledat arhivar mariborskega muzeja profesor g. Baš. Napravil je majhen poizkusni prekop, ker si ni bil na jasnem, ali izvira lev od grobnice ali kake stavbe. Pri prekopavanju pa je prav kmalu naletel na ogelni zid, na marmornato ploščo, ki je čisto enaka že izkopani in na drobec opeke, kar vse je potrdilo domnevo, da gre za rimsko stavbo. Razkopavanje se bo najbrž pozneje nadaljevalo.

Kakor vse kaže, se bodo našle zgodovinsko zanimive izkopanine izza rimskih časov, saj je tod mimo Guštanja držala rimska cesta. Gotovo je bila tu rimska naselbina. Že pred davnim so našli v našem kraju sarkofag, ki je zdaj pred Vrenčurnikovo gostilno. Že več izkopanin iz našega kraja je v celovškem muzeju. Bilo bi umestno, da se odslej vse tukajšnje izkopanine oddajo v muzej v Mariboru, ki je dobil z levom prvo zgodovinsko najdbo iz **Mežiške doline.**

Domače vesti

Jubilej zaslužnega nacionalista. V Zagrebu je slavil te dni svojo 75-letnico bivši narodni poslanec Stevo Kalember. Slavljenec je istočasno obhajal še razne druge lepe jubileje. Tako n. pr. 50-letnico svoje trgovine, 40-letnico udejstvovanja v srbskem cerkvenem svetu v Sremskih Karlovcih ter predsedovanja pravoslavne cerkvene občine v Korenici in v Zagrebu. Doma je iz Bjelopolja v koreniškem srezu in leta 1887. je otvoril v Korenici svojo trgovino. Iskren pristaš narodnega edinstva se je v vrstah hrvatsko-srbske koalicije vneto udejstvoval ter vodil nekdaj ostro borbo proti narodnim nasprotnikom v Liki. Pred znanim veleizdajalskim procesom v Zagrebu je bil eno leto in dva meseca v preiskovalnem zaporu, na razpravi pa je bil obsojen na 6 let. Zaprt in interniran je bil tudi med vojno. Po prevratu se je za stalno naselil v Zagrebu. Do leta 1924. je bil narodni poslanec. Za predsednika pravoslavne cerkvene občine v Zagrebu je bil zdaj že drugič izvoljen.

Komisija za sestavo in dopolnitev jugoslovenske farmakopeje se je sestala pri ministrstvu socialne politike. Komisijo tvorijo profesorji in lekarnarji. Član komisije je tudi univ. prof. dr. Samec iz Ljubljane. Za predsednika komisije je bil izvoljen dr. Flumiani, profesor kemije na zagrebškem vseučilišču. Komisija bo stopila v stike z zdravniškimi, lekarniškimi in veterinarskimi organizacijami zaradi posvetovanj in sotrudništva.

Če Vas nespečnost in zvišan krvni tlak svarita, jedaj pijte brezpogojno

KAVO HAG

Banovinska cesta Črnuče — Šmartno za promet zaprta. Sreski cestni odbor Ljubljana naznanja, da bo banovinska cesta Črnuče—Šmartno zaradi preureditve ceste na »Stražič« za avtomobilski in vozni promet zaprta od 29. t. m. do 4. decembra. Promet bo v tem po banovinski cesti Ježica—Vižmarje—Tacen—Šmartno in obratno.

Prodaja znamk, ki so nalepljene na spremnicah iz leta 1933. 1. januarja 1938 bodo začele državne pošte Ljubljana 1, Maribor 1, Celje, Kranj, Murska Sobota, Jesenice na Gorenjskem, Ptuj, Trbovlje 1, in Kamnik prodajati odrezke poštnih spremnic iz leta 1933. na katerih so nalepljene znamke. Odrezki so v zavojih po 1 kg. Cena zavoju je določena na 65 din. Januarja in februarja 1938 se smejo odrezki prodajati samo domačim filatelistom, naslednja dva meseca pa domačim in tujim kupcem.

Za vse vrste kuriva

Lutz-peč, Ljubljana VII, Beljaška 4.

Umestna zahteva poštnih uslužbencev v Zagrebu. Že pred leti se je organizacija poštnih uslužbencev v Zagrebu obrnila na mestno občino s prošnjo, naj bi se pri izdajanju gradbenih dovoljenj naročilo, da morajo hišni posestniki v veži napraviti poštne nabiralnike s posebnimi predali za vse stranke v hiši. Navadno pošto bi poštni uslužbenci dajali v te nabiralnike in si tako prihranili zamudno in naporno pot v visoka nadstropja. V svoji spomenici so poštni uslužbenci naglasili, da bi bila na ta način pošta hitreje dostavljena in da bi poštni uslužbenci imeli več časa za odmor. Ker se doslej ni ničesar storilo, je organizacija poštnih uslužbencev zdaj svojo umestno prošnjo ponovila.

Slabi časi za umetnike. V umetniškem paviljonu v Beogradu je odprta že 14 dni jesenska razstava, ki jo prirejajo že nekaj let. Letos je razstavljenih 232 slik in kipov, a samo pod petimi umetninami je prilepljen bel listič z napisom »Prodano«. Razstavo bodo zaprli že v ponedeljek. Publika, ki obiskuje umetniške razstave, se deli na publiko, ki se za umetnost zanima, a nima s čim plačati umetnin, ter na publiko, ki bi umetnine lahko kupila, če bi imela za nje kaj zanimanja. Druga skupina je seveda šibkejša, a je vendarle žalostno, da ni med premožnimi ljudmi več ljubiteljev umetnosti.

Žolča in jeter, žolčnih kamenih in zlatenci urejuje naravna »Franz-Josefova« grenčica prebavo in pospešuje iztrebljenje črevesja. — Klinične izkušnje potrjujejo, da domača pitna kura (zdravljenje) dobro učinkuje, ako popijemo »Franz-Josefovo« vodo zmešano z malo tople vode zjutraj na prazen želodec

Ogl. reg. S. br. 15. 485/35

Poroka. Dne 17. t. m. se je pri Sv. Trojici v Slov. goricah poročila gdč. Majda Goriškova, hči dr. Milana Goriška, odvetnika pri Sv. Lenartu v Slov. gor., z dr. Ivom Douganom, sodnikom v Krškem. Čestitamo!

Polovična voznina v Ljubljano iz vse države je dovoljena v času od 26. novembra do vključno 7. decembra 1937. v zvezi z obiskom razstave bratov Šubicev; zadevno legitimacijo, obrazec S 13, prejeto pri postajni blagajni je treba dati žigosati v Narodni galeriji.

V Dubrovniku gradijo največji hotel na Balkanu. Banska uprava na Cetinju je odobrila načrte in izdala tudi dovoljenje, da se zgradi v Dubrovniku v vzhodnem delu mesta nasproti otoka Lokruma reprezentativen hotel »Luxor«, ki bo največji in najrazkošnejši hotel na vsem Balkanu. Imel bo preko 400 sob, veliko koncertno dvorano in tuda razna sportna igrišča. Hotel gradi društvo »Dalmatinska riviera«.

Novi grobovi. Pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah je umrl g. Josip *Tušak*, trgovec in posestnik. Vzornega narodnjaka in poštenjaka so spoštovale vse Slovenske gorice, pa tudi daleč izven njih je imel mnogo znancev. Zapustil je vdovo, tri sinove in hčerko, s katerimi obžaluje smrt skrbnega družinskega glavarja širok krog sorodnikov. Uglednega gospodarstvenika bodo jutri ob 9 spremili k večnemu počitku. — V Tržiču je umrl g. Ivan *Sedej*, orožniški stražmojster v pokoju. Pogreb bo jutri ob 16. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Eno srce — ena RADENSKA.

Nezaposlene rudarje vabimo, da se zaradi zaposlenja takoj prijavijo v tajništvu društva »Tabor« Ljubljana, Nunska 3. Uradne ure so od 18. do 20.

Umrla je žena, ki je bila kurir Narodne odbrane med Bosno in Srbijo. V selu Dubovu je umrla v veliki revščini žena, ki je bila v avstrijski dobi kurir Narodne odbrane med potlačeno Bosno in svobodno Srbijo. Umrla je tiho, kakor je prenašala svoje težko življenje in se žrtvovala v osvobodilni borbi. Višnja Mosićeva spada med one zavedne Srbkinje v Bosni, ki so bile vedno pripravljene vse žrtvovati za osvobojenje. Ker je bil njen dom blizu meje, so se nekajkrat pri njej znašli nacionalni revolucionarji, ki so na skrivaj iz Srbije prihajali v Bosno, in kmalu je požrtvovalna žena od njih prevzela najtežje in najnevarnejše posle. Zaupnikom v Bosni in Hercegovini je donašala razna navodila Narodne odbrane iz Srbije. Avstrijskim oblastnikom je bila sumljiva, neštetokrat so od vrha do tal preiskali njeno skromno domačijo, prekopavali so njene grede, a nikdar niso našli, kar so iskali. Z največjo iznajdljivostjo je skrivala listine Narodne odbrane. Prenašala je take listine n. pr. v laseh svojega otroka, v volni svoje ovce. Mnogokrat je gledala smrti v oči, a nobena nevarnost je ni mogla odvrniti od poti in cilja, kateremu se je posvetila. Ob izbruhu vojne so jo zaprli in strašno mučili v zaporih v Višegradu, da bi z mukami izsilili imena zaupnikov Narodne odbrane v Bosni. Za svoje junaštvo in požrtvovalnost ni dobila nobene nagrade, nobenega priznanja in na stara leta je bila navezana na pomoč ravno tako skromnih in požrtvovalnih ljudi, kakor je bila ona sama.

Smrt vrlega narodnjaka. Včeraj zjutraj ob 5. je na Pobrežju pri Mariboru nenadoma zadela kap g. Jožefa **Tuška** od Sv. Antona v Slov. goricah. Pokojnik je bil ugleden trgovec in vzoren narodnjak. Bil je starosta Sokola v svojem domačem kraju. Njegovo truplo so včeraj pripeljali k Sv. Antonu, kjer ga bodo jutri dopoldne pokopali. Pokojniku blag spomin, žalujočim iskreno sožalje.

Smrt najsterejšega Sarajlije. Generacija Bosancev, ki še pomni turško upravo, naglo izumira. Zdaj je v Sarajevu umrl najstarejši meščan Salihaga Turbo, ki je bil sodobnik Ismet paše Uzunića in se je z njim leta 1878. boril po Hercegovini proti avstrijski okupaciji. Salihaga je pred leti še imel v vsej Bosni kakih 5 ali 6 vrstnikov in tovarišev iz okupacijskih bojev, a vsi so umrli še pred njim. Salihaga Turbo je bil markantna pojava. Strogo se je držal starih običajev in hodil je vedno v starodavni slikoviti noši. Zadnja leta se je držal svojega doma. Umrl je v 99. letu starosti.

Nenavadna nesreča. V Pirovcu pri Šibeniku je kmet Juraj Majić kuhal žganje. Po nesrečnem naključju ga je zajel plamen iz kotla in naenkrat je bil ves v ognju. Sosedje, ki so bili v bližini, a mu niso mogli pomagati, so klicali: Skoči v morje! Majić je to storil in se tako rešil. Ogenj je zajel samo njegovo obleko in se v vodi takoj pogasil. Na obali se je zbrala vsa vas, veseleč se srečne rešitve.

KINO IDEAL

Gustav Diesl — Isa Miranda
Attila Hörbiger v prekrasnem filmu

Ljubezen maharadže

V filmu sodeluje največji violinski virtuoz VASA PŘIHODA — kateri igra grandiozni koncert od Paganinija.

Danes ob 16, 19. in 21.15 uri

Mladini za Miklavža in Božič je še vedno najlepše, najcenejše in najpraktičnejše darilo zabave in pestrosti polna, bogato ilustrirana knjiga Manice Komanove: »Zgodbe, slike, šale...« Cena znižana. Za šole in mladinska društva pri večjih naročilih še poseben popust. Naroča se v »Učit. knjigarni« v Ljubljani, dobite jo pa tudi v drugih knjigarnah.

V Gorico—Trst z avtom (po Vipavski dolini): 2 3 in 4 dnevni Miklavžev in božični izlet. Prijavite se takoj za brezplačna navodila na naslov: »Družisvet«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Iz Ljubljane

u— **Nastopno predavanje priv. doc. dr. Antona Ocvirka** bo danes točno ob četrt na eno (ne ob dvanajstih) v zbornični dvorani univerze.

u— **Prirodoslovno društvo** opozarja na predavanje univ. prof. dr. Borisa Zarnika o določevanju spola. Predavanje, ki ga bo spremljalo precejšnje število diapozitivov bo v petek 26. t. m. ob 20. v mali filharmonični dvorani (kino Matica).

FOX novitete (volneno blago) ZA DAMSKE OBLEKE **Din 24.— in 32.—**

Oglejte si in kupite pri

Brata Vlaj, Wolfova 5

u— **Udeležite se predavanja »Kazen kot sredstvo vzgoje«** drevi na šentjakobski šoli ob 20. uri. Predava vseučiliščni docent dr. Stanko Gogala.

u— **Predavanje Jadranske straže.** Danes priredita krajevna odbora Ljubljana in Ljubljana-železnica svoje prvo letošnje predavanje v prostorih »Sloge« (Ljubljanski dvor, vhod iz Pražakove ulice). Predaval bo g. Viktor Pirnat o snovi »Jadran okno v svet« s skioptičnimi slikami. Vabimo vse člane in prijatelje Jadranske straže, da se udeleže v čim večjem številu tega predavanja, ki bo zelo zanimivo in aktualno. Začetek ob 20. uri. Vstopnine ni.

NOČ SPEMINJA V DAN

JUGOSIJALICA DOMAČA

u— **JNAD Jadran.** Danes bo v društveni čitalnici prvi večer v ciklisu govorniškega tečaja. Predaval bo g. prof. Osip Šest o temi: »Tehnika govorništva«. Udeležba strogo obvezna.

PO VSAKI BOLEZNI OVOMALTINE!

Po vsaki bolezni je treba naglo nadoknaditi izgubljeno moč, kako bi učinili telo odpornejše v borbi zoper toliko opasen povratek bolezni. Tu hitro in zanesljivo pomaga Ovomaltine. — Ovomaltine krepi organizem in ustvarja tako potrebno rezervno moč.

Samo z Ovomaltine se doseže Ovomaltinski uspeh.

Stotisoči so že to izkusili
Prepričajte se tudi Vi!
Kupite še danes

škatlico zdravja — škatlico Ovomaltine!
Dobiva se povsod, počenši od din 6.50.

u— **Pribodnja vodstva v razstavi Šubicev:** jutri v soboto ob 15. uri bo vodil g. prof. Mirko Šubic, v nedeljo, ob 11. uri vodi g. Stane Mikuž.

u— **JNAD Jadran.** Ženska sekcija ima danes ob 19. članski sestanek. Udeležba strogo obvezna. — Načelnica.

u— **Dve nesreči pri delu.** Včeraj so pripeljali .e kirurški oddelek 28-letnega delavca Franceta Černilca z Ježice, ki si je pri delu zlomil desno nogo, in pa 19-letnega kolarskega vajenca Janeza Kunstka iz Švabičeve ulice, ki se ji v delavnici svojega mojsednik Rifelj Ferdinad.

NOVINARSKI KONCERT

1. DECEMBRA OB 20.30 NA TABORU

VSTOPNICE V MATIČNI KNJIGARNI

u— **Akademski klub gradbenikov v Ljubljani.** Na zadnjem občnem zboru je bil izvoljen naslednji odbor: častni predsednik prof. dr. ing. Fakin Milan, predsednik Bajuk Marko, podpredsednik Skaberne Ludvik, I. tajnik Ribnikar Stojan, II. tajnik Šalehar Bojan, blagajnik Žerjal Anton, knjižničar Šlajpah Franc, odbornik brez mandata Kobol Albin, revizorja inž. Globočnik Stojan in Boltežar Franc, delegat za ZSKTF Stojan Lovrenc, Sponza Tonko, Grohar Ervin, Stepišnik Miro.

u— **Šentjakobčani uprizore jutri zvečer** ob 20.15 prvič zabavno in duhovito komedijo Jožeta Kranjca »Skedenj«. Avtor je že dobro poznan našemu občinstvu po svoji drami »Direktor Čampa«, ki je dosegla ob uprizoritvi v Narodnem gledališču izreden uspeh. Igra je izvrstno naštudirana in na novo opremljena. Sodelujejo prve moči odra: Gnidovec, Košak, Lavrič in drugi. V nedeljo 28. t. m. ob 20.15 se igra ponovi. Ker je za predstavi veliko zanimanje, kupite vstopnice že v naprej..

ZA OBLEKE, BLUZE **angleška volna** Kroji vzorci, brezplačno

TONI JAGER,
Kongresni trg 1, Ljubljana

u Obleke in klobuke kemično čisti barva plisira in fika tovarna Jos Reich 2

Iz Maribora

a— **Sokolski 1. december.** V proslavo 1. decembra in obenem v proslavo 30-letnice obstoja bo na državni praznik 1. decembra ob 11. dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma slavnostni občni zbor Sokola Maribor-matica. K udeležbi se poziva vse članstvo, vsi, ki imajo slavnostni kroj, pridejo v kroju. Zvečer bo v Narodnem domu velik družabni večer s plesom za vse mariborsko Sokolstvo in za vso Sokolu naklonjeno javnost. Mariborčani, pokažimo s številno udeležbo na sokolski prireditvi, da pravilno cenimo pomen 1. decembra in tridesetletno delo našega Sokola.

a— **Mariborski biljardisti v Gradec.** Mariborski biljardni klub je dobil iz Gradca vabilo za revanžno tekmo, ki bo dne 27. in 28. v Gradcu. Mariborski biljardisti se odpeljejo v Gradec v soboto popoldne s Putnikovim avtobusom in se vrnejo v nedeljo ponoči.

a— **Iz gledališča.** Zaradi obolelosti nekaterih članov v zadnjem času ni bilo mogoče vprizoriti opereto »Pri treh mladenkah«. To se bo zgodilo zdaj, razen tega pa študira novi češki šlager »Pod to goro zeleno« in »Dolarsko princeso«, letos pod taktirko novega vojnega kapelnika Jiranečka.

a— **O otroških ter nalezljivih boleznih v šolski dobi** je na III. drž. dekliški ljudski šoli predaval te dni na roditeljskem sestanku sanitetni inspektor dr. Ivan Jurečko. Zanimivemu predavanju so prisostvovali starši dece in se je po predavanju razvila splošna debata. Starši so stavili g. san. inšpektorju razna vprašanja, katerim so sledila izčrpna pojasnila.

a— **Sestra ubila brata.** Danes dopoldne bo pred velikim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava proti 37 letni posestnici Elizabeti Drevenškovi, ki je dne 12. julija 1937 v Račah prizadjala svojemu slaboumnemu bratu Henriku Lipniku s sekiro tako hude poškodbe na glavi da je dne 7. oktobra v bolnišnici podlegel poškodbam. Za razpravo vlada zlasti med Račani veliko zanimanje.

a— **Ker je grdo ravnal s pastorko** 4-letno Marijo Magdičevo ter jo pretepal, je bil obsojen pred okrožnim sodiščem 44 letni Andrej Saboti iz Zanostja na mesec dni zapora, pogojno na 2 leti.

a— **Sekanje in prodaja božičnih drevesc.** Mestno poglavarstvo mariborsko opozarja prodajalce božičnih drevesc na banovo naredbo glede prodaje in sekanja božičnih drevesc z dne 14. XI. 1932, po kateri se mora vsak prodajalec, ki pripelje na trg božična drevesa, izkazati s predpisnim izvoznim potrdilom. Tržni organi bodo brezizjemno zaplenili božična drevesca, če bi se prodajalec ne mogel izkazati z izvornim potrdilom, ter proti kršiteljem uvedli kazensko postopanje.

a— **Po unionski dvorani so frčali vrčki.** Precej razburljive so bile za občinstvo predsnočnje rokoborbe v Unionu. Potem ko je Czaja premagal Olšovskega, Klötzl pa Stoffana, se je vnela 62 minutna borba med jugoslovenskim šampionom Perom Kopom in češkim mojstrom Mrno. Ker je Mrna postajal surov, so pričeli frčati proti njemu celo kozarci, ki se jim je pa Mrna spretno izognil. Pero Kop je v 62 minuti zgrabil Mrno, ga visoko dvignil v zrak in ga potlačil na lopatice. Odločitve se bližajo te dni svojemu koncu.

a— **Hitro pojasnjena tatvina.** Pred dnevi smo poročali, da je mariborska policija aretirala zaradi nekega pretepa 28-letnega Franca Železnika in 32-letnega Ludvika Ozimiča. Pri telesni preiskavi na policiji so našli pri Železniku 4000 din, glede katerih je zatrjeval, da jih ima od tihotapstva. Policija pa temu ni verjela, temveč je poizvedovala na vse strani. Ugotovila je, da sta Železnik in Ozimič 31. oktobra vlomila v stanovanje gostilničarja Senice v Žalcu in iz spalnice ukradla kaseto, v kateri je bilo 12.000 din, več starih avstrijskih kron in drugih predmetov. Poleg tega so tatovi odnesli več namiznih prtov in nato s plenom pobegnili. Skoraj 8000 din sta v 14 dneh zapravila in naposled sta se oba znašla v neki gostilni v Vetrinjski ulici, kjer sta plačevala vino za vse omizje. Okrog polnoči pa je prišlo v gostilni do nesoglasja in naposled do pretepa, kateremu je napravil konec stražnik, ki je oba povabil na policijo, kjer je vsa zadeva prišla na dan. Železnik in Ozimič sta vlom priznala in sta bila oba oddana v sodne zapore.

Iz Celja

e— **Na ljudskem vseučilišču** bo predaval v ponedeljek ob 20. znani predavatelj prof. Jan Šedivy iz Marifora o temi: »Križem po Bolgariji«. Predvajal bo tudi mnogo lepih skioptičnih slik ter seznanil poslušalce s pokrajinskimi lepotami in zgodovinskimi znamenitostmi bratske Bolgarije. Opozarjamo na to predavanje.

e— **Šahovski brzi turnir.** Celjski šahovski klub je odigral v sredo zvečer v klubski sobi hotela »Evrope« na 11 deskah brzi turnir za prvenstvo za mesec november. Prvak je postal Branko Diehl z 8 in pol točke, drugo in tretje mesto pa si delita J. Grašer in inž. Sajovic, ki sta dosegla vsak po 8 točk. Lepo nagrado je poklonil g. Ciril Vidmar iz Ljubljane. Turnir je vodil šahovnik g. Fr. Urein.

e— **Rossinijeva »Seviljskega brivca«** bo vprizorila ljubljanska opera danes ob 20. v celjskem gledališču. Predstava je izven abonmana. Vstopnice se še dobijo v prodaji v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge. Upamo, da bodo izvajali opero v celoti, brez črtanja v partituri.

e— **Tatvine tračnic pri regulaciji Savinje.** V zadnjih dneh so opazili pri regulacijskih delih na Savinji v Tremerju, da je izginilo 20 tračnic za ozkotirno železnico, vrednih okrog 2.500 din. Tračnice so bile last gradbenega podjetnika g. Nassimbenija iz Maribora. V torek pa so pri regulaciji zaposleni delavci zasačili tri moške, ki so nosili sedem ukradenih tračnic. Dva moška sta pobegnila, tretjega, 23-letnega brezposelnega delavca Franca B. iz Rifengozda, pa so prijeli in izročili celjski policiji. Aretiranca se oddali v zapore okrožnega sodišča.

e— **Nesreča celjskega trgovca.** V soboto je pri Celju med vožnjo, z motornim kolesom padel trgovec g. Josip Kostanjšek s Polul pri Celju med vožnjo z motornim kolesom na polzki cesti med Dobravo in Vičem pri Ljubljani tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo pod kolenom. Oddali so ga najprej v ljubljansko bolnišnico, v nedeljo zvečer pa so ga prepeljali z vlakom v Celje. Zdravi se doma.

Iz Krškega

kr— **Učiteljstvo krškega sreza je zborovalo.** V soboto je zborovalo učiteljstvo krškega sreza v Krškem. Maloštevilni obisk sta povzročila deževno vreme in s tem zvezana slaba vožnja iz bolj oddaljenih krajev, delno pa prekrasna objava v »Učiteljskem tovarišu«. Društveni predsednik je navzočnim tolmačil pomen in vsebino celjskega sestanka zastopnikov vseh društev in iz poteka skupščine v Skoplju obrazložil članstvu značilne in zanimive dogodivščine. Poročilo tajnice nam je poklicalo nazaj v spomin vse važnejše društvene zadeve. Blagajnik nikakor ni bil zadovoljen s stanjem blagajne, kar gre na račun zaostankarjev. Med poročili društva sta važni življenjsko zavarovanje otrok, kakor tudi ono o potrebnem pristopu vsega članstva k Učiteljski tiskarni. Nadaljna zborovanja bodo pravočasno javljena.

Iz Ptuja

j— **Katajeva: »Kvadratura kroga«.** Na članek 23. t. m. moram podati nekaj misli, ki se ne strinjajo popolnoma z izvajanji člankarja. Kdor čita omenjeni članek, dobi vtis, da je igra potekla v popolno zadovoljstvo vseh gledalcev, kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Nasprotno temu jih je mnogo zapustilo gledališče, bili so nezadovoljni in razočarani. Med temi tudi jaz. Po prečitani kritiki »Skednja« (igri sam nisem prisostvoval), sem bil prepričan, da bodo igralci podali Katajevo satiro prepričevalno in doživeto. Toda dogodilo se je ravno nasprotno. Ne samo, da se v igro razen g. Stožerja, gdč. Drobinove v drugem in tretjem dejanju in deloma g. Borka igralci niso vživeli; opazili smo pomanjkanje govorilne tehnike. Posebno gdč. Kafolova se ni mogla znajti, če je zmešala besedni red teksta. Napako je skušala popraviti s tem, da je ves stavek ponovila še enkrat, kar je zelo motilo. Svoje vloge ni doživljala, ampak jo je samo poskušala igrati. Obračala se je tudi mnogo preveč od občinstva. Tudi Kostanjšek se po mojem mnenju ni mogel popolnoma vživeti. Stožer je zadovoljil, Toroš je pretiral. Gostje pa namesto, da bi sceno povzdignili, so jo napravili mučno. G. Borko si je s tem, da je stvar režiral in obenem igral eno glavnih vlog, vsekakor malo preveč naložil in je gotovo tudi to vzrok, da svar ni bila podana tako, kakor bi lahko bila in morala biti. V Ptuju si želimo še več iger, toda vsekakor bolj naštudiranih. Mogoče si izberete za prihodnjič kaj lažjega. —un.

KINO MATICA TEL. 21-24

Najnovejše odkritje ljubavne dvojice **Lilian Harvey — Willy Fritsch** v duhoviti in zabavni komediji

7 ZAUŠNIC

SLOGA TEL. 27-30

Krasen muzikaličen šlager

PRINCESA OSTRIG
(Austernliili)

V glavnih vlogah: Herman Thimig, Theo Lingen, Oskar Sima, Gusti Wolf, Harald Paulsen

UNION TEL. 22-21

Izredno napeti film

TROJKA

V krasni zimski naravi se odigra borba dveh trojk. — V glavni vlogi Jean Murat, Charl Vanel.

Predstave danes ob 16, 19.15 in 21.15 uri

j— **Strogi pasji kontumac v Ptuju.** V mestu in okolici je razglašen strogi pasji kontumac. Pse je treba imeti na verigi in opremljeni morajo biti z nagobčniki. Psi čuvaji morajo biti priklenjeni na precej močni verigi. Psa, ki se klati okrog brez nagobčnika, ima lovec pravico takoj prijeti. Strogo je tudi prepovedano goniti pse v javne prostore.

j— **Tatvine koles pred sodiščem.** Lani je bilo pred ptujsko bolnišnico ukradeno moško kolo, vredno 900 din. Kmalu potem je spet izginilo moško kolo, istotoliko vredno. Obakrat je tat izginil. Nedavno pa so izsledili v Halozah 18-letnega fanta, ki je posestniku Požaru ukradel koš čebel. Priznal je tudi obe tatvini koles. Pred ptujskim sodiščem je bil te dni obsojen na 45 dni zapora. — Orožniki so nadalje izsledili tatu, ki je na železniški postaji okradel Štefana Treiberja iz Dolnje Lendave in mu vzel 200 din. Tat je neki Janez Klinc, brezposelni knjigovez iz Zagreba. Tudi ta je bil zdaj obsojen na 45 dni zapora.

j— **Zvočni kino Ptuj** predvaja v soboto 27. t. m. in v nedeljo 28. t. m. ob pol 19. in pol 21. film »Mr. Dolar na Dunaju«, za dodatek pa kulturni film o naši državi in zvočni tednik.

Iz Gornje Radgone

gr— **Iz davčne službe.** Finančni direktor g. August Sedlar se je na službenem potovanju mudil v ponedeljek v Gornji Radgoni. Pred zbranim uradništvom davčne uprave je izročil upokojenemu davčnemu inspektorju g. Ludviku Klincu red Jugoslovenske krone V. razreda. V nagovoru je orisal zasluge odlikovanca ter mu iskreno čestital. Čestitkam se pridružimo tudi mi ter želimo g. Klincu ob upokojitvi še dolgo dobo srečnega življenja. Novi šef davčne uprave g. Franjo Perklič je službo že nastopil. Doslej je več let služboval v Murski Soboti ter so mu kot prekmurskemu rojaku tudi tukajšnje razmere dobro znane. Želimo mu med nami prijetno bivanje!

gr— **Sokolska božičnica.** Uprava sokolskega društva Gornja Radgona je soglasno sklenila, da tudi letos priredi božičnico revni sokolski deci, naraščaju in tudi revnejšemu članstvu. Namenila je v fond za obdaritev 1.000 din. Pri boljše situiranem članstvu in sokolstvu naklonjenem občinstvu se bodo prihodnje dni zglasili nabiralci prostovoljnih prispevkov. Podprimo človekoljubno delo obmejnega sokolstva!

★

GUŠTANJ. Po daljšem odmoru se je v nedeljo spet uveljavil dramski odsek Sokola. Uprizoril je znano komedijo »Charleyevo teto«. Kljub številnim drugim prireditvam je bila obširna sokolska dvorana lepo napolnjena. Sokolski igralci v režiji br. Tomažiča so podali igro izredno dobro. Prisrčno so se nasmejali stari in mladi. Ne dvomimo, da bodo tudi prihodnje prireditve Sokola dobro obiskane, najprej telovadna akademija, na katero se pripravljajo vsi oddelki, nato Miklavžev večer, pa ob zaključku leta tradicionalno Silvestrovo.

POLJČANE. Okrožni urad za zavarovanje delavcev je priredil v nedeljo predavanje o pomenu delavskega zavarovanja, zdravstvenih napravah, preprečevanju nezgod in borbi proti jetiki. Predavanje, ki ga je ponazorovalo okrog 200 skioptičnih slik in poučni tridejanski film »Dva brata«, je bilo prav dobro obiskano. Izkazalo se je, da predavanja v zvezi s filmom vlečejo. Tudi je gotovo, da slika na platnu odtehta mnogo besed, ki običajno zadenejo v prazno. — Zadnji sneg in dež sta Dravinjo pognala iz struge in so bile spet nekatere njive in travniki pod vodo. Na Boču pa je bilo že toliko snega, da si se lahko poskusil na smučeh. — Ob priliki 20. obletnice zedinjenja proslavi tukajšnja šola državni praznik takoj po slavnostni maši. Spored bo prav pester. Vsi vabljeni. V kritje stroškov se bo pobirala malenkostna vstopnina. — Sokol priredi v nedeljo 5. decembra pri Baumannu Miklavžev večer. Pripravite darila. — Dne 28. t. m. bo občinski urad zaradi občinske seje za stranke zaprt.

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v novembru po stoletnem koledarju

Dan je dolg od 9 ur 57 minut do 8 ur 41 minut in se do konca meseca skrči za 1 uro 16 minut.

P. 26. Konrad	
S. 27. Virgilij	podnevi lepo, ponoči dež
N 28. Gregor III	lepo, sončno
P. 29. Saturnin	lepo, sončno
T. 30. Hrabroslav Andrej ap.	vetrovno

Poročilo Meteorološkega zavoda na univerzi

25. novembra

Ljubljana 7. 761.2, 3.6, 90, N1, 10, dež, 0.2; Maribor 7. 761.0, 4.0, 80, NW2, 10, —, —; Zagreb 7. 761.7, 6.0, 90, NE2, 10, dež, 0.1; Beograd 7. 760.8, 3.0, 90, SN2, 7, —, —; Sarajevo 7. 762.4, 2.0, 90, O, megla, —, —; Skoplje 7. 762.3, 3.0, 90, O, 4, —, —; Split 7. 758.5, 10.0, 80, NE3, 10, —, —; Rab 7. 758.5 9.0, 90, SSE4, 10, dež, 6.0.

Temperature: Ljubljana 6.5, 3.4; Maribor 6.0, 3.0; Zagreb 8.0, 5.0; Beograd 7.0, 2.0; Sarajevo 11.0, 2.0; Skoplje 11.0, 2.0; Kumbor 15.0, —; Split 13.0, 9.0; Rab 16.0, 8.0.

Gospodarstvo

Važni problemi našega gospodarstva

(Iz poročila predsednika g. Ivana Jelačina za plenarno sejo Zbornice za TOI)

Splošni gospodarski položaj je v letošnjem letu krenil na bolje. Dolga doba krize in depresije je povzročila našemu gospodarstvu stomilijonske izgube in je ogrozila desettisoče eksistenc. Posledice krize so še vedno vidne v posameznih panogah, zlasti pri našem denarništvu. Svetovna industrijska produkcija je bila lani za 50% večja nego pred vojno. Zaradi neprestanih odlašanj in moratorijev pa je val izboljšanja šele pozno prišel v naše kraje. Znatno se je lani dvignil naš izvoz. Svetovna trgovina pa je še vedno za 40% manjša nego leta 1913. Efektne številke trenotnega izboljšanja pa žal ne nosijo v sebi znakov stalnosti in sigurnosti in vsak trenutek lahko nastopijo težka presenečenja.

Trenotno je močno zaposlena predilniška industrija, ki je navzlic povečanemu številu vreten polno zaposlena v treh izmenah. Železarska industrija se je osamosvojila glede železa in ji ni več treba uvažati starega železa, med tem ko je morala doslej uvažati na leto za okrog 30 milijonov Din starega železa. Poleg tega je naša železarska industrija postala stalni odjemalec oglja, kar je spričo izvoznih težkoč predmetom prav dobro došlo. Po dolgih letih nazadovanja je letos število prijavljenih trgovinskih obrtnih obratov prvikrat prekoračilo število odjav.

Trgovinski zakon

Med važnimi novimi gospodarskimi zakoni je omeniti predvsem trgovinski zakon, za čigar uveljavljenje pa bo potreben še poseben uvodni zakon. Za vzhodne kraje predstavlja ta zakon veliko pridobitev, predvsem zaradi tega, ker se oblika družb z omejeno zavezo šele s tem zakonom razširja nad vso državo. Na področju bivše Srbije bo treba tudi organizirati trgovske in zadružne registre pri trgovskih sodiščih. Določbe novega zakona glede delniških družb so zelo stroge ter dajejo posebno vlogo nadzorstvenemu svetu in poostruje odgovornost upravnega sveta. V pogledu inozemskih družb omogočajo določbe trgovinskega zakona razna izigravanja. Pogrešamo tudi zaščito domačih gospodarskih interesov. Napori gospodarskih zbornic za dopolnitev prvotnega osnutka zakona so imeli dokaj uspeha. Kljub temu je zakon nepregleden in kompliciran.

Zakon o pooblaščenih inženjerjih

Zakon o pooblaščenih inženjerjih je v prvotnem osnutku ostro posegel v strukturo obrtnega reda in je zahteval nastavitev pooblaščenih inženjerjev tudi v srednjih podjetjih, kar bi predstavljalo novo obremenitev in bi privedlo absolvente srednje tehnične šole v položaj, da bi težko našli zaposlitev. Na prizadevanje naše zbornice je uspelo, da bi dobil zakon okvir stanovskega zakona. Zbornica je uveljavila načelo, da treba obrtništvu, diplomiranim tehnikom in inženjerjem dodeliti ustrezajoče delokrog v okviru dosedanje prakse, kolikor proti temu ni tehnih razlogov. Zbornica je tudi uspela z zahtevo, da ostanejo določbe obrtnega zakona v celoti v veljavi.

Novi zadružni zakon in predpisi obrtnega zakona

Manj uspeha so imela zbornična prizadevanja pri sprejetju zadružnega zakona. Navzlic temu bodo zbornice v smislu zadnje konference v Beogradu nadaljevale akcijo, **da bi se praksa pri izvajanju zadružnega zakona spravila v sklad s predpisi obrtnega zakona,** ki regulira vsako poklicno in stalno pridobitno udejstvovanje brez ozira na obliko podjetja in bi moral stvarno veljati tudi za zadružno trgovino in produkcijo. Ta akcija je v interesu smotrene gospodarske organizacije, solidnega poslovanja in gre za tem, da bi se preprečilo nevešče eksperimentiranje pod raznimi zadružnimi tvrdkami. Takih poskusov je bilo že dovolj in so po večini končali na škodo zadružnikov.

Centralizacija kreditne organizacije

V strukturi naše denarne in kreditne organizacije so v teku dalekosežne spremembe. Izvedba uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov je imela za posledico popolno **centralizacijo kmečkih zadružnih posojil pri Privilegirani agrarni banki,** ki so ji morali vsi denarni zavodi izročiti svoje kmečke dolžnike. Ves prenos je zahteval mnogo časa in zato še danes zadruge niso prišle do likvidnih sredstev, da bi mogle v večjem obsegu izplačevati hranilne vloge. **Problematična je postala samostojnost lokalnega organiziranega kreditnega zadružništva,** ponekod pa je problematičen tudi obstoj nadaljnjega poslovanja posameznih ustanov. Škoda, ki bi iz tega nastala za gospodarski dvig našega podeželja, pa tudi podeželskega obrtnika in trgovca, se da le težko oceniti.

Na drugi strani se pripravlja uredba za regulativne in komunalne hranilnice, ki predpisuje nov način obvezne razporeditve naložb, ki nikakor ni v skladu z dosedanjo prakso in našimi potrebami. Striktna izvedba nameravanega načrta bi imela za posledico velike težkoče in bi vzela našim mestnim občinam dosedanjo kreditno oporo, ker bi se ves hipotekarni in komunalni kredit koncentriral pri Državni hipotekarni banki. Ne vidimo razlogov, zakaj naj se izzivajo potresi, ki niso neobhodno potrebni, in smo mnenja, da bi bilo bolj pametno, če se da hranilnicam potrebna kreditna opora, da lahko izvedejo svojo sanacijo. Zbornica je že lani v posebni spomenici pojasnila vlogo komunalnih hranilnic za napredek urbanizma, za izvedbo gospodarskega, kulturnega in socialnega programa naših občin in za cenen hipotekarni kredit našega kmeta. Zato je odločno **nastopila proti postopnemu izvajanju centralizacije.** Dokazala je, da kriza našega hranilništva ni v nobeni zvezi z razporedom naložb. Zahtevala je, naj se važne institucije imobilarnega dolgoročnega kredita ne slabijo s pretiranimi zahtevami, ki rušijo kontinuiteto, zato naj se izda hranilnični zakon kot ovirna uredba, na podlagi katere bo vsaka banovina lahko uredila vprašanje tako, kakor najbolj ustreza njenim potrebam in razmeram.

Povišanje železniških tarif

V zvezi z gospodarskim oživljenjem in zaradi dobre letine so se tudi državne finance po uvedbi zadnjih povišanj znatno okrepile. Dohodki posameznih davčnih vrst so celo precej prekoračili v proračunu predvidene zneske. Tudi uprava naših železnic izkazuje za lansko leto prvič stvarni prebitek. Gospodarski krogi so zaradi tega z upravičenostjo pričakovali, da se bo tarifna reforma, ki jo pripravi, izvršila v znaku znižanja voznin. **Zato je povzročila tem večje iznenadenje vest, da so dobili v novi klasifikaciji mnogi predmeti višjo razvrstitev in da bodo na večje razdalje tudi tarife povečane.** Že sedaj je treba ugotoviti, da je tarifni položaj dravske banovine izredno težaven, ker smo prisiljeni posluževati se izključno prevoza po železnici in smo odrezani od plovnih rek in obalnega pomorskega prometa, ki je drugim krajem na razpolago. Naša industrija in trgovina sta zaradi tega hudo izpostavljeni vplivu inozemske konkurence, ki se poslužuje cenene vodne poti. V tem pogledu naj zadostuje navedba enega samega primera. Po uredbi, ki je izšla lani v oktobru, mora bombažna industrija odkupiti ves domači pridelek bombaža, ki se prideljuje ob grško-bolgarski meji v vardarski banovini, in sicer po uradno določeno odkupni ceni, ki je sedaj 120% nad svetovno tržno pariteto. Prevozni stroški za bombaž iz teh krajev do naših predilnic znašajo 2—2.20 Din pri kilogramu, medtem ko znaša prevoz ameriškega bombaža iz držav ob Mississippiju preko Newyorka in Trsta do naših predilnic v celoti le okrog 0.60 din pri kilogramu.

Bremena socialnega zavarovanja

Oživljenje v gospodarstvu je eskontiralo tudi ministrstvo za socialno politiko. S 1. septembrom je bilo razširjeno socialno zavarovanje z uvedbo rentnega zavarovanja za starost, onemoglost in smrt, obenem pa so bili v znatnem obsegu zvišani prispevki za borzo dela. Za dravsko banovino pomeni to pri 100.000 zavarovancih **letno povečanje bremena za 31.9 milijona Din.** Komaj pa je bilo to izvedeno, se že pojavljajo nove zahteve, ki so bile iznešene na nedavni anketi v Zagrebu. Gre za dalekosežno vprašanje skrajšanja delovnega časa v industrijskih podjetjih na 40 ur tedensko poleg drugih zahtev, ki globoko posegajo v delo naše industrije in trgovskih obratov.

Stanje naših cest

Turizem v Jugoslaviji ovira zlasti obupno stanje naših državnih cest, ki se zadnja leta zaradi nezadostnih vzdrževalnih kreditov rapidno slabšajo. V tem oziru smo daleč zaostali za inozemstvom, kar posebno občutimo v dravski banovini, ki predstavlja neke vrste prehodni pas med Italijo na eni ter Avstrijo in Madžarsko na drugi strani. Medtem ko so v sosednih krajih ceste že davno urejene za motorni promet, je glavna cesta iz Ljubljane proti Kranju kljub vsem urgencam še vedno zaprta in že dve sezoni ovira ves promet na Gorenjsko. V posebno slabem stanju je cesta od Vranskega preko Celja in Maribora. Ne smemo se čuditi, če je letos izostala večina tranzitnega prometa na cesti Št. Ilj — Rakek. Dela, ki se izvršujejo, napredujejo le neznatno in namesto temeljitih popravil se v novih predelih omejujejo na krpanje, kar seveda ne vodi k pravemu cilju.

Tudi železniški promet je v dobi najmočnejše poletne sezone izredno popustil in so velike zakasnitve vlakov na dnevnem redu. Zbornica je na te nedostatke opozorila železniško upravo v obsežni spomenici. Danes občutimo bolj kakor kdaj prej, da sta progi Zidani most — Zagreb in Ljubljana — Jesenice močno preobremenjeni in je tu gradnja drugega tira edini izhod, da se odstranijo trajne neprilike. Pretekli teden je poteklo sto let, odkar je stekla prva parna železnica v Srednji Evropi in le nekaj let še manjka, da proslavimo stoletnico, ko je prispel prvi vlak v Ljubljano. Žal pa moramo ugotoviti, da naše železniške naprave v tem času niso napredovale z duhom časa in s potrebami prometnega razvoja in so zelo zastarele. Motorna vozila za železnice, ki so na drugih progah v naši državi že nekaj let v obratu, nam še niso dodeljena, dasi je promet v dravski banovini tako intenziven, da naravnost zahteva motorne vlake. Ljubljanski kolodvor pa s sedanjimi napravami občutno ovira razvoj mesta.

Potreba kabelske telefonske zveze z Ljubljano

Ko je bila izdana uredba o gradnji mednarodne zveze telefonskih kablov od avstrijske meje preko Maribora in Sevnice do Beograda in nadalje proti Carigradu, za kar bo investiranih preko 260 milijonov Din, se je pojavilo vprašanje, kaj bo z našim priključkom na to kabelsko mrežo. Zbornica se je že prej zanimala za stvar in je prosila poštnega ministra, da bi se zgradila od Sevnice kabelska zveza do Ljubljane in dalje proti zapadu. Naš predlog, kakor se vidi iz vrajbe, ni bil upoštevan, zato je zbornica obnovila akcijo in je za njo zainteresirala vse v poštev prihajajoče faktorje, ker bi preprustitev Ljubljane dosedanji mizeriji pomenila nepopravljiv udarec.

Prispevki za prekomerno izkoriščanje cest

Omeniti je tudi uredbo o izrednem prispevku za prekomerno izkoriščanje cest. Zbornica se je v tem vprašanju močno angažirala, zavedajoč se ponembnosti uredbe, ter je v obširni spomenici opozorila gradbeno ministrstvo in druge resore na neumestnost novih odredb. Žal moramo ugotoviti, da so ostali naši najbistvenejši ugovori brez uspeha in bo zaradi tega uredba izzvala v praksi popoln administrativni kaos. Zato je zbornica sklenila, da ponovi svojo akcijo, da se uredba vendar spremeni in dopolni.

Vprašanje veleblagovnic

Po vsiljeni borbi, ki jo je vodilo trgovstvo in obrtništvo proti posebnim sistemom industrijskih prodajaln in je končala vsaj z delnim uspehom, da se je oblavčenje teh prodajaln preuredilo, je bilo trgovstvo postavljeno pred novo nevarnost invazije posebnega sistema trgovskih velemagacinov. Tik pred odločitvijo v sprejetju nove uredbe je ta borba ob koncu oktobra zavzela tako ostro obliko, da so bile po glavnih mestih v znak protesta zaprte trgovine. Odločitev je padla na kompromisen način. Za leto dni se ohrani obstoječe stanje po pretoku tega leta pa bo ostvoritev veleblagovnic v krajih, ki imajo 50.000 prebivalcev, prepuščena diskreciji banov, ki bodo odločali, ali je izdajanje dovolil za take velemagacine iz splošno gospodarskega stališča umestno in dopustno, ali ne.

Kupujte domače blago!

Čisti dobiček Prizada — 100 milijonov Din

Privilegirana družba za izvoz poljskih pridelkov (Prizad) bo imela 29. t. m. v Beogradu svojo redno letno skupščino, ki bo med drugim sklepala o **povišanju delniške glavnice od 15 na 40 milijonov Din.** Nove delnice bo prevzela država, ki je že sedaj udeležena na podjetju s pretežno večino glavnice. Od sedanje delniške glavnice Prizada odpade le še 6.5% na privatne delničarje in je verjetno, da bodo kmalu tudi te delnice prešle v državno last.

Preteklo leto je bilo najuspešnejše leto od ustanovitve te družbe. Prizadu je uspelo, da je ves lanski izvozni presežek izvozil v inozemstvo. Pri zadnji dobavi pšenice za Nemčijo je moral vzeti že novo pšenico, ker so bile stare zaloge izčrpane. Poleg pšenice je podjetje vnovčevalo koruzo, suhe češplje, jabolka, opij in oljne plodove. Celotni promet je bil lani največji od ustanovitve družbe in je znašal 1.600 milijonov Din. Samo za prevozne stroške je podjetje plačalo 105 milijonov Din (od tega odpade na železnice 20 milijonov, na rečno plovbo 53 milijonov in na pomorske paroplovne družbe 32 milijonov).

Poslovno leto je družba zaključila s čistim dobičkom okrog 100 milijonov Din.

Dohodki od preferenc so lani znašali 102 miljona Din, od katerih pa je družba za intervencijo uporabila le 7.9 miljona Din. Le ta znesek je prišel v prid izvoznikom, ki so izvozili preference deležno blago. Od ostanka je družba dala na razpolago trgovinskemu ministru za povečanje delniške glavnice 25 milijonov Din, fondu za intervencije 15 milijonov Din, fondu za pospeševanje kmetijske produkcije 10 milijonov Din, fondu za kontrolo in pospeševanje izvoza sadja 2 milijona Din in stalnemu fondu za intervencijo 42.3 milijona Din. Kakor se vidi, gredo dohodki od preferenc, ki znašajo preko 100 milijonov Din, naravnalje za druge svrhe. Družba je od Narodne banke dobila kredite v višini 310 milijonov Din, od katerih pa je izkoristila le 180 milijonov. Zaradi povečanja prometa, ki se je nasproti prejšnjemu letu popetoril, so režijski stroški narasli za 19.6%, personalni izdatki pa so se pri tem povečali le za 2%.

Aktivnost naše trgovinske bilance presega 1 milijardo

Včeraj smo objavili podatke iz naše trgovinske statistike, iz katerih je razvidno, da je aktivnost naše trgovinske bilance do konca oktobra t. l. narasla na 845 milijonov Din. V resnici pa je izvozni presežek v čistem blagovnem prometu še znatno večji, ker je v vrednosti našega uvoza upoštevana tudi vrednost uvoženega zlata; uvoz zlata iz inozemstva pa le pomeni, da smo del izvoznega presežka vnovčili v obliki zlata. Poročali smo že, da je naša Narodna banka v septembru in oktobru nakupila v Londonu za več sto milijonov zlata, in sicer za angleške funte, ki jih je odkupila od naših izvoznikov.

Podatki o uvozu zlata so nam znani le za prvo polletje t. l., ko je znašal uvoz zlata 62 milijonov Din. V zadnjih mesecih pa je bil ta uvoz še neprimerno večji. Naša trgovinska statistika teh podatkov žal ne objavlja mesečno. Pač pa vidimo, da je postavka »ves ostali uvoz« v oktobru narasla na 100 milijonov Din. Lahko cenimo, da je do konca oktobra dosegel naš letošnji uvoz zlata najmanj 200 milijonov Din in je resnični izvozni presežek za ta znesek večji, nego je izkazan. Aktivnost naše trgovinske bilance znaša torej za 10 mesecev letošnjega leta najmanj 1050 milijonov Din.

Kazni za nepravilno kolkovanje računov

Na seji Zbornice za TOI, ki je bila v sredo, je zbornični svetnik g. Albin Smerkolj predložil nujen predlog v zadevi kazni za nepravilno kolkovanje računov, iz katerega posnemamo naslednje:

Tudi na našem področju se pogosto dogaja, da se kršijo predpisi o računski taksi, vendar se lahko trdi, da ne namenoma, temveč po večini zaradi napačnega tolmačenja predpisov o računski taksi, kar potrjuje okolnost, da trgovci ne shranjujejo računov in listin tako, kakor bi bilo treba, temveč jih puščajo ležati, da jih organi finančne konrole dobijo na vpogled tudi v primerih, kadar ne izvršujejo pregledov v smislu zakona o taksah. Trgovci so pogosto mnenja, da niso zavezane taksi razne listine, ki se izdajajo v trgovskem prometu (seznami blaga, dobavni listi itd.) in ne vedo, da so take listine oproščene takse le tedaj, če je bil za dotično kupčijo izdan kolkovan račun in se stranka z njim lehko izkaže. Tudi druge okolnosti kažejo, da trgovci kolkovanje ne opuščajo namenoma, kar je tudi razumljivo, kajti taksa je razmeroma nizka, kazen pa izredno visoka in znaša 50kratni znesek redne takse.

V zadnjem času se dogajajo po vrsti primeri, da se predpisuje ta visoka kazen, ki znaša, če gre za več računov, tudi po več tisoč dinarjev. Stranke se razumljivo vprašujejo, ali je ta visoka kazen upravičena? Lani je bila taksa na račune diferencirana tako, da znaša sedaj v obliki 50kratne takse še iz časov, ko je znašala taksa komaj 10 odnosno 20 par in je morala biti tako visoka, da je bila kolikor toliko občutna glede na nizko takso. Za vsak nekolkovani račun je pri prejšnji taksi 10 odnosno 20 par znašala kazen 5 odnosno 10 Din, medtem ko znaša sedaj pri najnižji taksi 1 Din kar 50 Din, pri računu, ki bi ga bilo treba kolkovati s 5 Din, pa znaša kazen celo 250 Din. Razlika je tako znatna, da danes kazen ni v nikakem skladu s težo prestopka. Prizadeti se nehote vprašujejo, ali je prav, da se zahteva za netaksiran račun 50 Din kazni in še 30 Din pristojbine za odločbo, ko znaša vendar škoda za državno blagajno samo 1 Din. Celo v carinskih zadevah znaša kazen le 10kratni znesek prikrajšane carine in za noben prestopek kazen ni tako visoka.

Vprašanje pa je tudi, ali je pravično, da se kaznuje s tako visoko kaznijo oseba, pri kateri se najde netaksiran ali nezadostno taksiran račun, samo zaradi tega, ker je ta račun sprejela, največkrat nevede, in da mora potem odgovariati za prestopek namesto izdajatelja računa, ki samo jamči za kazen, ki se predpiše lastniku računa. Iz navedenih razlogov naj se zbornica zavzame za to, **da se višina kazni zaradi računske takse zniža na 5kratno iznero takse in da se kazen naloži izdajatelju računa in ne lastniku računa,** kajti prikrajšanje povzroči izdajatelj, ki mora biti zaradi tega tudi odgovoren.

Kam smo izvažali les v oktobru

Kakor smo že poročali, je bil naš izvoz lesa v oktobru znatno večji nego lani v istem mesecu, čeprav je zaostajal za izredno znatnim izvozom v prejšnjem mesecu. Celotni izvoz lesa in gozdnih proizvodov, ki je znašal v septembru 117.300 ton v vrednosti 107 milijonov Din, je v oktobru nekoliko popustil na **95.340 ton v vrednosti 86.5 milijona Din.**

Statistika izvoza v posamezne države nam kaže, da je bila ta mesec **Italija** navzlic slabšemu izvozu na prvem mestu. V avgustu je znašal naš izvoz lesa in gozdnih proizvodov v Italijo 2802 vagona, v septembru se je povzpel na 4480 vagonov, v oktobru pa je zopet popustil na 2884 vagonov v vrednosti 20.7 milijona Din. Izvoz v **Anglijo** zadnje mesece stalno nazaduje. V avgustu je znašal 2417 vagonov, v septembru 1670 vagonov in v oktobru 1304 vagone v vrednosti 16.2 milijona Din. Izvoz v **Nemčijo,** ki je dosegel v avgustu 804 vagone in je v septembru nazadoval na 558 vagonov, se je v oktobru zopet dvignil na 698 vagonov v vrednosti 8.6 milijona Din. V **Madžarsko** pa smo v oktobru izvozili 1004 vagone nasproti 1331 v septembru in 1048 v avgustu. Precej pa se je dvignil izvoz v **Argentino,** ki je znašal v oktobru 550 vagonov (v septembru 304). V **Nizozemsko** smo izvozili 422 vagonov (v septembru 619), v **Egipt** pa 370 vagonov.

Skupaj je znašala vrednost našega izvoza lesa in gozdnih proizvodov v 10 mesecih tekočega leta 922.6 milijona Din.

Gospodarske vesti

= **Zmanjšanje italijanskega izvoza iz Avstrije.** Pred dnevi smo poročali o novem trgovinskem sporazumu med Avstrijo in Italijo, ki določa, da se s koncem letošnjega leta ukinejo prikrite preference v obliki kreditnih in transportnih ugodnosti. Rimski korespondent londonskega »Timesa« poroča k tej pogodbi, da bo odslej Italija uvažala iz Avstrije manj železa in celuloze. Italijansko-avstrijska trgovina je bila v zadnjem letu za Italijo pasivna za okrog 200 milijonov lir. V bodoče mora priti do izravnave. Italija bo kupovala železo predvsem v Španiji, glede celuloze pa se je z razširjenjem lastne produkcije že precej osamosvojila.

= **Pogajanje za izvoz 5000 vagonov koruze v Avstrijo.** Z Dunaja poročajo, da se vodijo pogajanja z jugoslovensko vlado zaradi uvoza 5000 vagonov jugoslovenske koruze. V podrobnosti še ni prišlo do sporazuma, ker zahteva Jugoslavija preferenčno postopanje odnosno plačilo polovice vrednosti v devizah.

= **Izplačila iz jugoslovensko-italijanskega kliringa.** Narodna banka poroča, da je 25. t. m. izplačevala klirinške nakaznice v novem kliringu z Italijo od štev. 8826 do vštete številke 8876, vse od 12. oktobra t. l.

= **Na žateškem hmeljskem trgu** se po nadaljnjem zanimanju kupcev gibljejo cene za hmelj med 550 do 850 Kč za 50 kg.

Borze

25. NOVEMBRA

Na ljubljanski borzi so se avstrijski šilingi v privatnem kliringu trgovali po 8.72. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.6950, v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 26.9150. Nemški klirinški čeki stanejo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu nespremenjeno 14.00, za konec novembra pa v Zagrebu 13.95, za konec decembra 13.90 in za konec marca 13.85.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda notirala 418 — 420 (v Beogradu je bil promet po 419). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2394.16 — 2408.75, Berlin 1739.53 — 1753.40, Bruselj 732.45 — 737.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 214.86 — 216.92, Newyork 4273.51 — 4309.82, Pariz 146.06 — 147.50, Praga 151.54 — 152.64, Trst 225.69 — 228.78.

Curih. Beograd 10, Pariz 14.6750, London 21.5950, Newyork 432, Bruselj 73.45, Milan 22.7250, Amsterdam 240.15, Berlin 174.50, Dunaj 79.30, Stockholm 111.35, Oslo 108.5250, Köbenhavn 96.40, Praga 15.21, Varšava 81.80, Budimpešta 86.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 418 — 420, 4% agrarne 54 den., 4% severne agrarne 54 den., 6% begluške 78.50 den., 6% dalm. agrarne 76.50 den., 7% invest. 97 den. 7% Drž. hip. banka 100 — 100.75, 7% Blair 85.25 — 86, 8% Blair 94 den.; Narodna banka 7500 den., PAB 211 den., Trboveljska 240 bl., Gutmann 51 — 60, Šečerana Osijek 165—180, Šečerana Vel. Bečkerek 650 bl., Dubrovačka 400 — 430, Jadranska 400 — 450, Danica 50 den.

Beograd. Vojna škoda 418 — 419.50 (419), 4% agrarne 54.50 den., 4% severne agrarne 55 den., 6% bgeluške 78.75 — 79, 6% dalm. agrarne 76.50 den. (76.75), 7% invest. 96.50 — 97, 7% Drž. hip. banka 100.25 den., 7% Blair 85.25 — 86 (85.50), 8% Blair 94 — 95 (94.50), PAB 213 — 213.50, Narodna bnaka 7520—7600(7550).

Blagovna tržišča

ŽITO

\+ *Winnipeg,* 25. novembra. Začetni tečaji: *pšenica:* za dec. 108.625, za maj 107.75, za julij 103.50.

\+ **Novosadska blagovna borza** (25. t. m.). Tendenca nespremenjena. **Pšenica** (78/79 kg): baška 170 — 172, banatska 165 — 173, baška ladja Tisa 172 — 174, ladja Begej 171 — 173, sremska 77/78 kg 169 — 171, slavonska 77/78 kg 171 — 173. **Koruza:** baška in sremska 104 — 106, banatska 101 — 102, baška nova sušena 95 — 96. **Oves:** baški, sremski in slavonski 122 — 124. **Rž:** baška 168 — 170. **Ječmen:** baški in sremski 63/64 kg 130 — 132.50. **Moka:** baška in sremska »0g« in »0gg« 265 — 275; »2« 245 — 255, »5« 225 — 235; »6« 205 — 215; »7« 165 — 175; »8« 125 — 130. **Otrobi:** baški, sremski in banatski v vrečah 94 — 97. **Fižol:** baški beli, brez vreč 204 — 206.

BOMBAŽ

\+ *Liverpool,* 24. novembra. Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za dec. 4.49 (prejšnji dan 4.46), za maj 4.65 (4.61), za julij 4.68 (4.64).

\+ *Newyork,* 24. novembra. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za dec. 7.89 (7.84), za maj 8.01 (8.00).

Cestni gramoz in mestna občina

Na notico, ki smo jo objavili v nedeljo 14. t. m. pod naslovom »Sreskemu cestnemu odboru za ljubljansko okolico v premislek«, nas je naprosil g. mestni predsednik, da objavimo naslednje pojasnilo.

Na cesti Ljubljana—Sv. Jakob—Litija ne ležijo že več mesecev kupi gramoza, temveč so gramoz pričeli dobavitelji navažati šele v septembru, a navozili so ga zaradi deževja šele po 15. oktobru. Zaradi slabega vremena pa se je tudi prevzem gramoza precej zakasnil in v času, ko je bila objavljena notica, prevzem še ni bil izvršen, temveč šele pred nekaj dnevi. Prav tako ni res, da je na odseku Dol—Dolsko navožen tako slab gramoz, da je več ko polovico blata v njem. V takem primeru bi že cestar, ki oskrbuje dotično progo, takšno dobavo takoj ustavil ali pa o javil sreskemu cestnemu odboru. Letošnji gramoz za banovinsko cesto II. reda, štev. 134 Ljubljana—Št. Jakob—Litija je bil dobavljen pod istimi pogoji kakor prejšnja leta in to v smislu »Pogojev o dražbi, dobavi, izdelovanju, dovozu in zlaganju gramoza«, ki veljajo za vse cestne odbore in za vse banovinske ceste. Ker je cesta v tem odseku že preveč napeta, je dobavljeni material z manjšo debelino in primerno vezavo povsem odgovarjajoč ter ustreza omenjenim pravilom, kar je ob prevzemu tudi ugotovila kolavdacijska komisija.

Enako sliko nudi dobavljeni gramoz na vseh cestah ljubljanskega kakor tudi drugih cestnih odborov, kjer ceste niso razširjene na predpisano širino in ni napravljenih gramoznih deponij. Navoženi kupi gramoza res ovirajo promet na takih cestah, ker se mora gramoz odlagati na cestnem zemljišču samem. To velja tudi za omenjeno cesto, ki je na tem odseku zelo ozka in nima niti zgrajenih deponij, niti ni zamejičena. Z odlaganjem gramoza na zasebna zemljišča pa bi nastalo motenje posesti.

Ovire v cestnem prometu z navoženim gramozom se ponavljajo iz leta v leto. Po veljavnih predpisih mora ležati gramoz od dneva dobavnega roka pa do posipanja na cesti, odnosno na določenih gramoznih deponijah. Po izvršeni dobavi prevzame gramoz inženjer tehničnega razdelka, odnosno komisijski sreski cesti odbor, nalog za splošno posipanje pa se izda z nastopom jesenskega deževja v mesecu novembru. Posipanje gramoza se mora vršiti v vlažnem vremenu, da se posuti gramoz vtisne v mehko cestišče. Vedno bolj razširjajoči se promet pa zahteva vedno širše ceste, čemur pa naše ceste na splošno ne ustrezajo več. Dokler pa se ceste primerno ne razširijo in ne bodo imele zgrajenih gramoznih deponij, ovir prometa v obliki navoženih kupov gramoza v jesenskem času ne bo mogoče odpraviti.

Sin pretendenta na francoski prestol

Grof Pariški, sin vojvode Guiškega, s svojo soprogo

Skrivnosti graščine madame Dubarry

Tri nadstropja utrjenih kleti pod zemljo — Vloga Adolphea Moreauja

Pariz, 24. novembra

Francoska javnost se v teku preiskave proti »kutarjem« vedno iznova vprašuje, kdo je zarotnike prav za prav zalagal z denarjem? Tega vprašanja dosedanja preiskava navzlic senzacionalnim razkritjem ni rešila. Zato vlada med ljudskimi množicami velika nestrpnost. Kdo so bili prav za prav voditelji in denarni meceni »cagoulardov«? Domačini? Tujci?

Ampak bodi kakorkoli, polagoma se bo tudi to pojasnilo. Nedaleč od Versaillesa stoji graščina Louvenciennes. Tu je nekoč živela slovita favoritka francoskega vladarja madame Dubarry. In ta graščina je bila do zadnjega last dišavarja Cotyja, znanega izdajatelja lista »Ami de Peuple«. Policija je v teku preiskave vtaknila svoj nos tudi v Louvenciennes. Kaj je odkrila tam? To, kar drugod na mnogih krajih: trinadstropni sistem podzemskih kleti, utrjenih hodnikov in prehodov. Poleg tega telefonsko centralo za 2000 priključkov. Vrata so se odpirala in zapirala s pomočjo infrardečih žarkov, torej z izredno komplicirano napravo. Polagoma se kriminalni policiji svita, iz kakšnih družabnih plasti so bili zaščitniki in podporniki akcije kutarjev. Industrija je imela tu po sredi svoje prste...

V Toulouseu so prišli na sled tajni organizaciji, ki je štela 2000 članov. Sploh prevladuje vedno bolj prepričanje, da so imeli zarotniki največ privržencev okrog Lyona. V tem mestu je bila dozdevno centrala za razdeljevanje orožja in streliva med zarotnike in njihove simpatizerje. V nekem kanalu so našli kup zavojev z municijo za samokrese, kakršni so v rabi v francoski vojski.

Pariška policija je medtem spravila na dan razne zanimive podrobnosti o vlogi, ki jo je igral med zarotniki Adolphe Moreau. Ta mož je bil, kakor sumijo, nekakšen »vojni minister« kutarjev. Mož je bil doslej znana osebnost v gospodarskih krogih. Bavil se je z denarnimi investicijami najrazličnejše vrste, z nakupovanjem zemljišč, poleg tega je bil upravni svetnik neke velike tekstilne tvornice v Ardennih. Slovel je tudi kot izboren lovec in družabnik ter zbiralec dragocenih starin. Do pred tremi leti je stanoval v hiši, ki je plačeval zanjo 22 tisoč frankov letne najemnine. Stanovanje si je opremil iz dobe Ludovika XV., ki ga je nakupil večinoma v Normandiji. V predsobah njegovega bivališča so visele lovske trofeje: slonova okla, kože leopardov in rogovje eksotičnih živali. Imel je dva luksuzna avtomobila in nešteto psov.

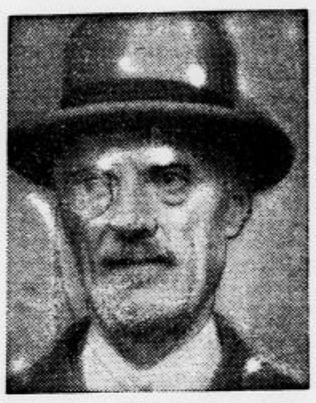

Moreau

L. 1934. je Adolphe Moreau vse to prodal in tedaj je njegovo bogastvo na oko splahnelo. Najel si je skromno trosobno stanovanje v pariški Avenue Kleber blizu Etoilskega trga. Odpustil je tudi vse stare služabnike ter jih nadomestil z eno samo oskrbnico, ki mu je vodila gospodinjstvo. Ko mu je policija napovedala aretacijo, se je vedel zelo hladnokrvno. Z monoklom na obrazu je skušal podpreti svoje dostojanstvene odgovore, toda veščemu očesu detektivov ni ušlo, da je starega gospoda obhajala omedlevica. Zdaj preizkušajo, kakšna zveza je med Moreaujem in afero kutarjev. Ugotovljeno je, da je Moreau vzdrževal zveze s cagoulardom Harispejem, ki je pod ključem. Policija išče pojasnila, ali ni bil morda Moreau tisti mož, ki je Harispea zalagal z orožjem in strelivom, ki so ga našli pri tem nevarnem zarotniku.

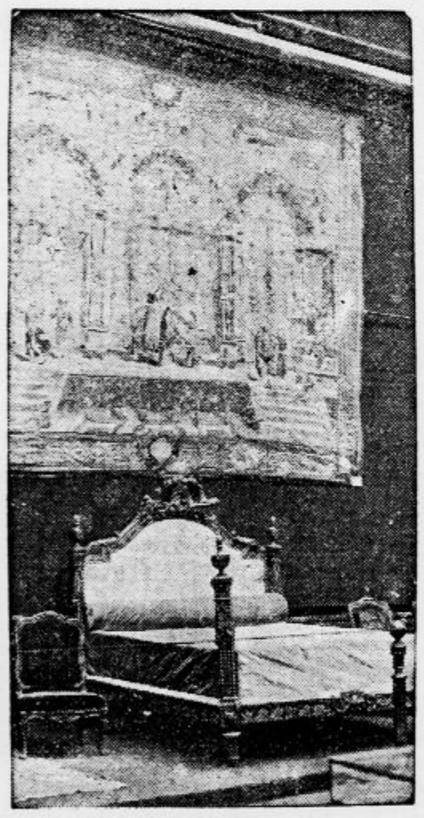

Postelja madame Dubarryjeve

Kmalu jih bo več v jetništvu kakor na svobodi

Šest in pol milijona jetnikov, torej skoraj 4 odstotke ruskega prebivalstva ječi po navedbah iz poučenega vira v sovjetskih delovnih taboriščih. V vsakem teh taborišč je 2000 do 10.000 prisilnih delavcev, moških kakor žensk, političnih jetnikov kakor zločincev, in celo otrok, ki so jih pobrali z ulic. GPU pazi na to, da ji ne uide nobena teh žrtev in da se vsaka udejstvuje v odkazanem ji delu.

To delo obsega železniške gradnje, regulacije rek, cestne in kanalske naprave v zanemarjenih in zapuščenih predelih Sovjetske unije. 200.000 delavcev se muči n. pr. samo z železniškimi gradnjami v vzhodni Sibiriji. Več sto tisoč ljudi dela v ledenem podnebju Murmanske obale. Število smrtnih primerov med temi prisilnimi delavci zavoljo telesne izčrpanosti, slabe prehrane in neugodnega podnebja je seveda strahotno.

Poravnava z vojvodo Windsorskim

Svoj čas smo poročali, da je vojvoda Windsorski tožil londonskega založnika Williama Heynemana, ker se je čutil razžaljenega po nekih trditvah v knjigi »Komentarji h kronanju«, ki jo je napisal neki Geoffrey Dennis in izdal ta založnik. Ta tožba se je končala sedaj s poravnavo. Tako založnik, kakor pisec sta vojvodi izrazila obžalovanje zavoljo žalitve vojvodske dvojice. V poravnavi se je založnik obvezal, da bo plačal vse stroške, ki jih je imel vojvoda zavoljo te zadeve, in pa odškodnino, ki se bo na vojvodovo željo razdelila med dobrodelne ustanove.

Pogreb Hessenskih vojvod

Na Rosenhöhe pri Darmstadtu so v torek položili k večnemu počitku žrtve letalske nesreče pri Ostendu, velikega vojvodo Jurija Donata, njegovo soprogo in dva otroka. Darmstadtsko prebivalstvo se je udeležilo pogrebnih svečanosti v ogromnem številu. Med zastopniki tujih držav je bil tudi zastopnik grškega kralja in atenske vlade. Ko so rakve s telesnimi ostaki apustili v grob, so nad zadnjim domovanjem žrtev letalske nesreče krožila tri letala, ki so metala cvetje in vence na pokopališče.

Camille Chautemps

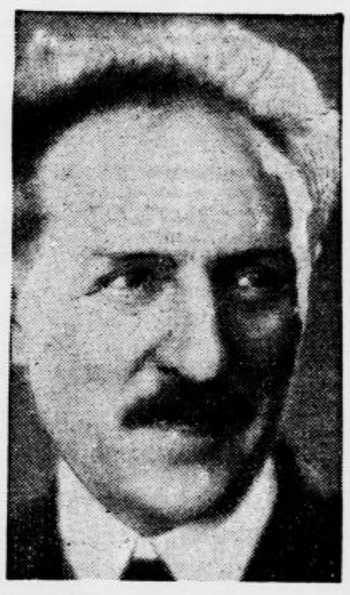

predsednik francoske vlade je povabljen na važna zunanjepolitična posvetovanja v London

Spominski kip iznajditelju fotografije

Minulo nedeljo so v Cormeillesu na Francoskem odkrili doprsni kip Jacquesu Daguerreu, ki je odkril skupaj z Nieceom prvi uporabni fotografski postopek

Škorpijoni so se izgubili...

Raztresen francoski učenjak s pošiljatvijo iz Afrike

Med tem ko zasleduje ves Pariz z največjo pozornostjo policijske poizvedbe zavoljo podtalnih priprav »kutarjev«, ki so hoteli vreči sedanji režim in so se Parižani že nekako privadili, da hitijo policijski oddelki v največji naglici po ulicah, je le zelo malo ljudi, ki bi vedeli, da ne veljajo vsi ti napori samo pučistom. Razne policijske patrulje so razposlali na poizvedbe namreč tudi z naročilom, da bi poiskale ne prevelik zaboj, ki ga je bil član Sorbonne, prof. Maurice M., ki je šel po ta zaboj na postajo, pozabil v taksiju.

Prof. M. je namreč eden najodličnejših francoskih struposlovcev in si je bil iz Afrike naročil 48 nad vse strupenih škorpionov iz puščave, da bi jih porabil za razne poskuse. V svoji raztresenosti je zaboj s temi nevarnimi živalmi, ki je še vsaka posebe spravljena v majhno posodo, pozabil v avtomobilu.

Doslej se najditelj te škorpionske pošiljke ni javil, pa se zelo boje, da bi zavoljo strupenih živali ne imeli tudi drugi ljudje kakšne nepopravljive škode. Zadostuje, da bi kdo zaboj našel in ga neprevidno odprl, ne vedoč, kaj je v njem.

Boljša letalka kakor gostilničarka

Pilotka Kirby-Greenova in sodišče

Angleška pilotka ga. Kirby-Greenova in angleški letalski častnik Clouston sta postavila nov svetovni rekord na sloviti progi London—Kapsko mesto. Prekosila sta vse dosedanje rekorde na tej progi.

Njiju letalo se je pojavilo ob 3.15 po greenwiškem času nad letališčem v Croydonu, štirikrat je zakrožilo nad njim, potem se je na lahko spustilo. Za pozdrav se je zbrala že ob opoldanski uri ogromna množica. Ta množica je oba letalca v svojem navdušenju vzela na rame in ju ponesla do sprejemne dvorane letališča, kjer so ju pozdravili zastopniki oblasti.

Zanimivo je, da se je moralo sodišče v Windsorju dva dni pred prihodom letalke in njenega spremljevalca pobaviti s svojevrstno konkurzno tožbo proti njej. Ga. Kirby-Greenova je bila pred nekoliko leti lastnica gostilne v Berkshireu. Ni pa znala, kako naj ta obrat vodi, da bi ji bil v korist, zato so njeni upniki predlagali konkurzni postopek. Državno pravdništvo je prijavilo obtožbo. Sodnik je pri razpravi prečital pismo, ki je velelo, da je Kirby-Greenova trenutno na rekordnem poletu. Prosil je zato, naj bi se razprava preložila. Ker se je tudi državno pravdništvo temu predlogu pridružilo, so razpravo preložili, sedaj pa menijo, da bodo sodno postopanje proti trenutno najznamenitejši angleški ženski ustavili.

Velik vlom v majhnem mestu

Vlomilec pri danskem draguljarju v Randersu

Danske policijske oblasti so prosile policije sosednih držav, da bi poprežale na mednarodnega zločinca, ki je v malem mestecu Randersu izvršil velik volm.

Možakar se je prikradel v mestece in posledica tega nočnega obiska je bil največji vlom, kar so jih v Randersu kdaj doživeli. Vlomilca sicer še ne poznajo, toda iz njegovega »dela« sklepajo marsikaj. Splazil se je v prostor nekega draguljarja in mu odnesel najlepše in najdražje kose, čeprav je bila prodajalna vso noč razsvetljena. Ko je lastnik naslednjega dne stopil v lokal, je v svojo grozo opazil, da so mu omare oplenjene, izložbe in vrata pa so bila nedotaknjena.

Vlomilec je bil na dvorišču odprl okno in je tako dospel v prodajalno, kjer si je omare z dragocenim blagom v zaščiti velike prodajalne mize lahko mirno »ogledal«. Nemogoče je bilo najti kakšen prstni odtis. Tat je odnesel zlate verižice, ure in druge dragocenosti v skupni vrednosti 30.000 danskih kron.

Nedolžna vojna v Španiji

Izkušnje španske državljanske vojne imajo le pičlo vrednost

Vojno v Španiji so že ponovno označili za vojno za poskušnjo. Dejansko so v tej vojni preizkusili že mnogo novega orožja. Zastopniki raznih oboroževalnih industrij so imeli priliko, da so v teh dolgih mesecih opazovali učinke vojnih strojev, ki so jih izdelale njih tovarne. Toda vojaški strokovnjaki po drugi strani nepričakovano trdijo, da imajo španske izkušnje precej majhno vrednost. Polkovnik Däniker, zelo znan švicarski vojaški strokovnjak, je imel v Curihu pred kratkim predavanje, v katerem je med drugim dejal:

»Nevarno bi bilo, če bi hoteli izkušnje na tujih bojiščih, recimo na Španskem, prenašati brez nadaljnega na domače razmere. Obe stranki sta tam oboroženi brez enotnega sistema, poedina orožja niso v medsebojnih odnosih, temveč sta jih obe stranki precej neizbirčno prevzeli iz tujih orožnih sistemov. Pomanjkanje topništva in strojnic vodi do bojev na bližino, kjer ima pištola ulogo, ki bi ji pri bolje opremljeni vojski ne pripadala. Pravilna uporaba orožja je v Španiji nemogoča zavoljo neizšolanosti čet in pred vsem vodij.«

Po Dänikerjevi izjavi bi bila španska državljanska vojna torej razmeroma nedolžna vojna, ki nam še daleč ne pokaže vseh grozot, ki bi se mogle razviti v moderni vojni...

Pet otrok je utonilo

V Lapinu na Pomorjanskem so se drsali na neki zaledeneli mlaki otroci v starosti 8 do 15 let. Nenadoma se je led pod otroki vdrl, otroci so padli v vodo in pet nesrečnikov je utonilo.

Panika v kinu

Med kinematografsko predstavo v Belbecu pri Rouenu se je nenadoma vnel film. Ogenj je povzročil med 250 gledalci v bioskopu takšno paniko, da so pri zasilnem izhodu našteli 15 oseb s hudimi opeklinami.

Novi zeppelin

Nemška vlada je zaprosila v Washingtonu za dovoljenje pristajanja novega zeppelina na letališču v Lakehurstu. Novi balon bo polnjen s helijem, zato bodo Nemci v kratkem začeli uvažati ta plin iz Amerike v Friedrichshafen.

Smrt znamenitega rastlinarja

V Bombayu je umrl v 79. letu svoje dobe znani odkritelj »srčnega utripa« dreves, botanik sir Jagadis Chandra Bose, ravnatelj rastlinskega instituta v Giridihu. Pokojnik je bil zelo pomemben rastlinar in si je pridobil svetoven sloves zlasti kot raziskovalec fizioloških reakcij pri rastlinah in živalih.

ANEKDOTA

Andreja Gidéa so nekoč povabili, da bi prišel poslušat dolg epos, ki ga je spesnil sodelavec nekega velikega časopisa. Pri tem je večkrat zaspal, pa ga je čitalec vedno zbudil. Nazadnje se je Gidé ujezil in dejal: »Dragi prijatelj, s tem ali z onim morate nehati, bodisi s tem, da bi me zbujali, bodisi s tem, da bi me uspavali.«

VSAK DAN ENA

»Prijatelj, ko bi jaz znala slikati tako kakor vi!... Na mojih slikah se namreč vedno vidi, kaj predstavljajo...«

Preiskava proti „kutarjem“ se vztrajno nadaljuje

Levo: Neobljudena hiša v Villemommbelu, v kateri je bilo spravljeno orožje in strelivo — V sredi: Francoski notranji minister Dormoy posluša referate oddelnih načelnikov pariške policije, Moltissiera (na levi) in Mondanela (desno) — Desno: Preiskava v prodajalni antikvarja v ulici Botrog

Kulturni pregled

Nastop priv. doc. dr. Antona Ocvirka

Danes opoldan ima na univerzi nastopno predavanje novi privatni docent filozofske fakultete dr. Anton Ocvirk. Prevzema primerjalno književnost, za katero se je vzposobil na inozemskih univerzah, zlasti v največjem središču te literarne discipline, v Parizu. Nastopno predavanje, ki je po tradiciji zasnovano pro foro eksterno, bo obravnavalo probleme historizma v literarni zgodovini in njegove nasprotnike. Tako torej stopa na pot vseučiliščne kariere ožji učenec profesorjev Prijatelja in Kidriča, nedvomno eden najsposobnejših, kar jih je vzgojila na tem znanstvenem področju slovenska Alma matris.

Anton Ocvirk se je rodil 29. marca 1907 na Žagi (Primorsko), dovršil humanistično gimnazijo v Ljubljani, študiral na dunajski in ljubljanski univerzi in v letih 1931 — 1933 v Parizu in Londonu. Promoviral je l. 1933 v Ljubljani na osnovi disertacije »Levstikov duševni obraz«, ki je izšla v posebni knjigi in nato v Levstikovem zborniku. Že kot gimnazijec se je jel oglašati v naših revijah. Pesmi, eseje in kritike je priobčeval zlasti v Ljubljanskem zvonu, kateremu je bil l. 1934 urednik. Posebno pozornost je vzbudil l. 1933 s knjigo esejev in interviewov »Razgovori«, ki je izšla l. 1933 pri Tiskovni zadrugi (zbirka Slovenske poti, zv. 9—10). V tej knjigi nas seznanja z A. Gidom, G. Duhamelom, A. Mauroisem, L. Šestovim in z drugimi francoskimi in ruskimi pisatelji. V obliki študije in neposrednega razgovora približuje slovenskemu čitatelju njihov osebni in literarni obraz. Dr. A. Ocvirk je nadalje uredil za Tiskovno zadrugo Izbrane pesmi Srečka Kosovela in jih opremil z daljšim uvodom, ki je važen tudi za razumevanje duha naše povojne pesniške generacije. Prevel je iz francoščine Gidove »Vatikanske ječe« in jim napisal uvod (izdala Tiskovna zadruga l. 1934). Njegovo literarno delo je kmalu pokazalo, da se bo duševnost mladega, prvotno mladostno napadalnega pesnika in kritika počasi prevesila iz čiste umetniške, emocionalne plati v intelektualno. Po študijah v inozemstvu, kamor je bil šel s Turnerjevo štipendijo, se dr. Anton Ocvirk vedno bolj pripravlja za vseučiliščno funkcijo in prodira s svojim delom na znanstvena področja. Najpomembnejši plod tega razvoja je knjiga »Teorija primerjalne literarne zgodovine«, ki je izšla lani v izdaji Znanstvenega društva. Spis je rezultat piščevih temeljitih študij komparativne vede, največje južnoslovansko delo o problemih in smotrih primerjalne literarne zgodovine. V knjigi obravnava dr. Ocvirk razvoj primerjalne literarne zgodovine, načela primerjalne teorije in metodologijo te nove vede. Že prej se je predstavil mednarodnemu svetu komparativistov s francosko študijo »La pensée européene des XVI et XVII siècles et la littérature slovène«, ki je izšla l. 1934 v Revue de la Littérature Comparée«. To študijo je bil spisal na vzpodbudo svojega slavnega učitelja Paula Hazarda, o katerem je obširno pisal v »Ljublj. Zvonu« in v knjigi »Razgovori«.

Dr. Anton Ocvirk, ki z današnjim dnem tudi formalno vstopa v učiteljski zbor naše univerze, se odlikuje po široki in nič manj globoki literarni kulturi. Pri tem učencu nepozabnega dr. Ivana Prijatelja moramo misliti na učiteljeve znanstvene začetke: tudi dr. Prijatelj je imel umetniško dušo, tudi on je stopil v znanost iz poezije. Medtem ko je njega vodila pot znanstvenega izpopolnjevanja predvsem v slovanski kulturni svet, zlasti v Rusijo, kažejo začetki dr. Antona Ocvirka novo usmerjenost slovenskega kulturnega življenja po prevratu: usmerjenost na zapad, v velike stare kulture.

Priv. docentu dr. Antonu Ocvirku želimo na poti, ki jo formalno začenja danes, mnogo plodnih uspehov, saj se zavedamo, da njegovo znanstveno delo ne bo omejeno na ozki krog vseučiliščnih predavalnic in seminarjev, marveč bo vplivalo tudi na povzdigo in napredek vse naše duhovne kulture.

—O.

Nove mladinske knjige

Dnevi pred Miklavževim in božičem so vsako leto višek sezone v mladinski književnosti. Okrog obeh praznikov so razpredene pravljice. Misterij skrivnosti in lepote navdaja mlada srca. Tudi knjiga ima svoj delež v vzdrževanju tega prazniško-pravljičnega razpoloženja. Nedvomno bi bila prav ta sezona primerna, da bi javnost posvetila več pozornosti mladinski knjigi in njenim vprašanjem. Pozornosti, ki jo mladinska knjiga zasluži. Kajti prve knjige so kakor prva ljubezen: od njih ostaja vse življenje v duši nekak svit, ki pada na vse poznejše človekovo življenje s knjigami. Treba bi bilo, da bi mladinski pisatelji izpregovorili ob tem času o mladinski knjigi in njenih vprašanjih. Naj bi jo obravnavali ilustratorji. Naj bi pedagogi in kritiki presojali njene uspehe in neuspehe. Posebno pozornost bi ji morale posvetiti naše kulturne revije, kajti v dnevnikih je ob navalu drugega sezonskega gradiva le malo prostora za izčrpnejše prikazovanje mladinskih knjig.

Zadnji dnevi so nam prinesli več novih mladinskih publikacij. Najpomembnejša in najizvirnejša knjiga naše letošnje sezone je nedvomno pravkar izišla knjiga **Juša Kozaka »Špiridion«** (Pravljica o poželuhu in skopuhu), ki jo je ilustriral naš odlični slikar Ferdo Vesel. Delo dveh nespornih umetnikov bo vzbudilo pozornost tudi izven kroga navadnih konsumentov mladinskih knjig. — Na tem mestu smo že prikazali tri knjige Mladinske matice: **Ravljenovega »Šimeja iz Roža«, Cerkvenikovega »Ovčarja Runa«** in **Ribičičevo »Nano, malo opico«** — tri knjižice, katerih vsaka je zavzela dostojno mesto v naši mladinski književnosti. — Mladinska matica je izdala pred dnevi še izredno publikacijo, izredno po formatu in skoraj že knjigoljubski opremi: to je pravljica Josipa **Ribičiča »Palčki«**, opremljena z večbarvnimi ilustracijami, knjiga, ki je polna pravljične fantazije. Dr. Ivan **Lah** je pripravil mladini dva pesniška prizora **»Miklavžev pozdrav«** in **»Božič gre«**, ki ju je v skromni knjižici na 24 straneh pravkar izdal novi konzorcij **»Zvončka«** v Ljubljani. Oba prizora sta primerna za šolske nastope in se odlikujeta po plemeniti patriotični vsebini. — Stari pisateljski znanec čitajoče mladine, njen poznavalec in vzgojitelj Josip **Korban** je izdal v knjižici, ki jo je lično opremil Nikolaj Pirnat in natisnila Narodna tiskarna, daljšo mladinsko povest **»Kralja sta razveselila«**, ki je tudi prežeta s patriotično idejo, poleg tega pa spisana prav živahno in polna zanimivega dogajanja. — Pisatelj Gustav **Strniša** je izdal letos kar dve mladinski knjižici: **»Sveti Miklavž«** in **»Beli slon«**. Strniša vpleta v svoje pripovedovanje aktualne pojave in gradi prehode med pravljičnostjo in življenjsko stvarnostjo. Zato bodo nekoliko zrelejši otroci s pridom čitali njegovo pripovedno prozo.

Pri pregledu novih mladinskih publikacij, ki pa v tem primeru ni popoln, ne smemo pozabiti vsebinsko bogatih in lepo opremljenih številk **»Našega roda«**, dalje časopisa za zrelejšo mladino **»Razori«** in v Kamniku izhajajočega mesečnika **»Naš dom«**, ki tudi združuje svoj krog literarnih sodelavcev in ilustratorjev. Vest, da bo stari, zaslužni **»Zvonček«** pozvanjal še nadalje naši mladini, posebej še oni, ki živi v tujini, priča, da naša mladinska književnost ni prepuščena le ožjemu krogu svojih prijateljev. Želeti bi bilo, da bi kak strokovni list priredil med pisatelji in pedagogi anketo o vprašanjih mladinske literature. Treba bo pogledati tudi drugam, na pr. k Čehom in posebej še k Rusom; o slednjih pove marsikaj vzpodbudnega članek N. Bahtina v zadnjem **»Ljubljanskem Zvonu«**.

Mariborsko gledališko pismo

I.

Letošnjim otvoritvenim predstavam je sledila premiera P. Schurekove **»Pesmi s ceste«**, že od ljubljanske uprizoritve znane igre s petjem in godbo v treh dejanjih. Nič kaj globoke problematike ni v tej igri avstrijskega pisatelja, ki bi mogla biti tudi groteskna komedija; nič reševanja kakšnih posebnih vprašanj, ki bi potiskalo to delo do višine in stopnje prvokvalitetnih odrskih del. In vendar je v vsej tej zmesi resnobe in humorja, sebičnosti in altruizma, poštenja in nepoštenja, filozofskega modrovanja in plehkih intermezzov nekaj, kar obdaja vse te muzikantarske peripetije od dobrega preko zlega k dobremu nekaj presrčnega, iskrenega, kar daje tej »Pesmi s ceste« posebno, morebiti višjo vrednost, kakor bi nemara dejanski ustrejala njeni resnični kvalitetni stopnji.

Režiser **Peter Malec** je primerno vsebinskemu miljeju teh bornih cestnih muzikantarjev izgradil odrski okvir, v katerem so našli vsi elementi dogajanja ter igre svoj sočni poudarek. Uprizoritev **»Pesmi s ceste«** je prinesla nekaterim sodelujočim igralcem lepo konjunkturo. V ciganski krvi porojena sebičnost, združena z vetrnjaštvom, nezvestobo in celo s hudobijo, je značilna senca na liku **R. Nakrstovega** saksofonovca Miška. **Milan Košič** je bil v dobri formi in je v harmonikarju Krištofu utelesil Miškovim lastnostim povsem nasprotne vrline: Poštenje, zvesto prijateljstvo, nesebičnost, usmiljenost. Pijančarskega, toda v bistvu dobrega goslača **Karola** je doživljeno podajal **Franjo Blaž**, ki je stopil s to svojo odrsko kreacijo iz najbrže neprostovoljne umaknjenosti zopet v ospredje in ki lahko šteje tega svojega Karola med svoje najuspelejše like. **E. Starčeve** kreacijska razmahnjenost je prišla ob zapeljivo koketni ter računarski vdovi Katki do polne veljave. Plastično podčrtan je bil vagabundski cunjar Konrad v prikazu **J. Košute**, dočim je stražnikovo tehtno zaključno besedo ob koncu tretjega dejanja polnodoneče spregovoril **Lj. Crnobori**. Podoba plemenite ter v domačnost rodbinskega življenja potopljene gospodinje Anke zahteva močne in umetniško zrele igralke. **Vladoša Simčičeva** je že nekajkrat pokazala na našem odru svoj nesporen odrski talent. Ankinih globokih duševnih pretresov pa ni mogla verodostojno tolmačiti. Začetnim močem prizanašajmo s takšnimi že vnaprej riskantnimi preizkušnjami!

Toplo zanosnost igre so živahno povzdignile pevske in glasbene točke, ki jih je priredil in naštudiral skladatelj in dirigent vojaške godbe kapetan Josip **Jiránek**.

Ob **»Pesmi s ceste«** se je mariborsko občinstvo zelo ogrelo in se zdi, da bodo te predstave donosne.

II.

Novo operetno sezono smo otvarjali s preigrano in vendarle še vedno privlačno in prijetno Schubert-Bertéjevo opereto **»Pri treh mladenkah«**. Režiser Pavel **Rasberger** si je zelo prizadeval, da vtisne tej romantični schubertovski operети čim verodostojnejši pečat. Pri tem je pokazal precej veščo roko. Tudi vprašanje zasedbe je spretno rešil. B. **Sancinov** Franc Schubert je bil v maski, igri (bojazljivost, nežna milina schubertovske glasbe je prihajala iz skrbno pripravljene gaorkestrskega zbora, ki ima v dirigentu L. Herzogu mojstrskega voditelja in mentorja, koreografski delež pa je pripadel **A. Harastoviću**.

Mariborsko operetno občinstvo je sprejelo letošnjo otvoritveno opereto s toplo iskrenostjo in je upati, da bo tudi pri vseh reprizah odziv častен in številen.

— ec

Zapiski

Knjige Goriške matice. Goriška matica (Unione editoriale Goriziana) je pravkar izdala svoje nove publikacije. Izšel je koledar za l. 1938. s prispevki F. Žgura, Ivana Drena, Adolfa Ščinkovca, F. S. Emila Komla, Trnovca in drugih, s prevodi iz Bojerja, Verganija, Anatola Franca in drugih, z mnogimi poučnimi sestavki in ilustracijami. Dalje je izšla izvirna povest Franceta Bevka **»Ubogi zlodej«**, h kateri se še vrnemo z obširnejšim poročilom. Nadaljnja knjižica so **»Lažnivega** barona Münchharsena čudovita potovanja in doživetja po suhem in po morju«, ki jih je po R. E. Raspeju in G. A. Bürgerju priredil Nande Vrbnjakov. Prevod je tudi zbirka **»Sardinskih novel«** nedavno umrle italijanske pisateljice, Nobelove lavreatke Grazie Deledda **»Sardinske novele«**. Poslovenil jih je Ivo Dren in dodal ob koncu literarni portret te znamenite pisateljice, čije **»Golobje in jastrebi«** so lani izšli v slovenskem prevodu. — Obilo poučnih sestavkov iz moderne fizike in tehnike, zlasti iz optike in akustike, prinaša knjiga Jakoba Trnovca **»Dobro, bolje, najbolje«**, ki seznanja čitatelje v poljudni obliki z največjimi zanimivostni novejšega časa na teh znanstvenih področjih. Knjige Goriške matice toplo pozdravljamo in priporočamo!

S P O R T

Važen dogodek za zeleno mizo

bo med skorajšnjimi občnimi zbori naših najvidnejših sportnih organizacij nedeljska redna skupščina plavalnega saveza

Po križih in težavah in še o vsem drugem, kar bo letos važnega v razpravah na nedeljskem občnem zboru našega plavalnega saveza v Zagrebu, smo zelo na široko razpravljali v ponedeljski izdaji našega lista. »JPS pripravlja kovčege,« to je odmev, ki gre glede tega v zadnjih tednih po vsem našem sportnem tisku. Vse je skoraj edino — da celo Zagreb, ki se je zdaj obdal z molkom — v tem, da mora ta vrhovna sportna organizacija za prihodnje leto spremeniti svoj sedež.

Nedeljski občni zbor JPS se bo predvsem vrtel okoli tega glavnega vprašanja. Kandidata za bodoči sedež sta dva, in sicer Split in Ljubljana. Spličani so se precej zavzeli za ta prenos, sprožili živahno propagandno akcijo celo v Zagrebu samem in raztolmačili tudi Beogradu, kako mislijo oni zagrabiti delo na tem polju. Ljubljana je v pripravah na široko za rešitev tega vprašanja manj iniciativna; zdi se, da odpira svojo kandidaturo res samo na stvarne razloge (nevtralna tla, edino moderno kopališče v državi, velika izbira sportnih delavcev), pri tem pa očividno pozablja, da v našem sportu stvarni razlogi za važnejše načelne sklepe niso bili še nikoli odločilni. Sicer pa je res, da bi morebitni prenos plavalnega saveza v naše mesto naprtil tukajšnjim sportnim delavcem mnogo odgovornosti in dela in je »politika čakanja,« ki so jo zavzeli, prav za prav še najboljša. Tehtnico med obema taboroma — zagrebškim in splitskim — bodo nagnili po čudnem naključju Beograjčani, ki bi morali imeti v plavalnem sportu najmanj besede.

Ne glede na to, kako bo rešeno vprašanje prenosa saveznega sedeža, pa čakajo nedeljski občni zbor tudi še važne odločitve glede bodočega tekmovanja za državno prvenstvo in glede naših priprav za udeležbo na svetovnem prvenstvu v Wembleyu l. 1938. Za izvedbo državnega prvenstva za prihodnje leto je bila objavljena cela vrsta predlogov, ki so pač po svoje prikrojeni na krajevne razmere in kakovosti prizadetih klubov. Preko vseh teh predlogov pa bo tako ali tako morala priti do izraza odločna volja tako zvanih »ligašev«, to je najboljših plavalnih klubov v državi, da prihodnje leto ne bodo trošili denarja in zamujali terminov zaradi obveznih tekem z ostalimi majhnimi člani tega saveza. S teh vidikov bi moral nedeljski občni zbor presojati to vprašanje, kajti sicer ni verjetno, da bi vse še tako lepe obljube in pomirljive izjave pomagale našemu plavalnemu sportu na višino, ki mu pripada.

Ta občni zbor, ki je prvi po vrstnem redu med občnimi zbori plavačev, lahkoatletov in nogometašev v prihodnjih treh nedeljah, in vzbuja v vseh naših sportnih središčih veliko zanimanje.

Svoji k svojim!

Hašk je brez dvoma zelo simpatično društvo, v Ljubljani smo ga vsaj vedno prav radi pozdravljali. Sedaj pa, odkar je sedel preko zime na naš nogometni prestol, je v naših očeh, kar tiče imenitnosti, gotovo še pridobil. Zelo bi bilo želeti, da bi ostali ti odnošaji tako neskaljeni in prisrčni tudi za bodoče. — Bojimo se pa, da najnovejši poseg Haškov k nam ne bo obrodil tako prijateljskih sadov. Bliža se skupščina JNS in je bil do sedaj običaj tak, da so se v vsakem sportnem središču našli ljudje, ki so poskrbeli za to, da so se poverilnice zbrale o pravem času. Iz Ljubljane niso nikoli posegali v razmere preko Sotle, marveč so pustili, da se tam pomenijo sami med seboj. Kaže pa, da sta tamkajšnje polje popolnoma zavzela ZNP in Gradjanski, ki sta si letos zastran poverilnic v laseh, pa je Hašk, ki menda čuti preko noči potrebo, da bi se tudi v sportni politiki povzpel nekoliko nad ničlo, mislil, da bo prav, če se zaradi poverilnic obrne na slovenske klube. Gotovo ne bo dobil nobene, toda značilen je sam poskus!

Iz tega že vnaprej ponesrečenega poskusa pa naj Hašk zbere potreben pouk, da bo zanj in za njegovo reputacijo med slovenskimi sportniki zelo koristno, če se ne bo nikoli več spuščal v taka podjetja. Naj ribari še on po območju ZNP, morda bo tam v troje bolj »luštno«! Svoji — k svojim!

V nekaj vrstah

Čehi, ki jih je minila slaba volja po zadnjih manj povoljnih uspehih v nogometu (Italija, Bolgarija), bodo zdaj le igrali: dve mednarodni tekmi na Angleškem. Dne 1. decembra bodo nastopili proti Angliji, dne 6. pa nato še proti Škotski. Preizkušnja, ki so jo s svojo najboljšo garnituro izvedli v sredo z enim štokholmskih klubov, jim ne obeta posebne slave, kajti zmagali so po težkih naporih samo s 5:4 (1:3). Toda sedaj je stvar eklenjena in treba bo na pot. Največ igralcev češkoslovaške reprezentance sestavljajo Spartanci, letošnji jesenski prvaki.

Naše teniške zvezdnike je na Švedskem zadela ob koncu gostovanja še posebna čast. Stari švedski kralj Gustav, ki je kot mister G. znan kot navdušen igralec tenisa, je skupno s Švedom Schröderjem nastopil proti dvojici Punčec - Engestrőm. »Kraljevska« dvojica je zmagala v treh setih s 6:4, 5:7 in 7:5. Razen tega je Punčec igral še s Francozom Petracom, ki mu pa tudi ni mogel do živega in je izgubil s 6:3, 2:6 in 2:6.

Znani zagrebški dirkač v ostalem naš ožji rojak, Prosenik je dal svojemu klubu »HKB Zagrebu« slovo in prestopil v Gradjanskega. Kakor pravijo, se je odločil za ta korak zaradi tega, ker so ga tamkaj dražili, da je tovariš Grgac vendarle boljši od njega in pa, ker mu niso hoteli dati kredita, da bi začel trgovino iz kolesarske stroke. Prava kolesarska glava, tale Prosenik, je že davno brez vsakega ideala v sportu.

V Splitu imajo zdaj vročekrvni nogometni navijači, ki jih ni baš malo, zelo težke ure, in sicer zato, ker so se disidenti Hajduka po raznih ovinkih navsezadnje zbrali v lastnem nogometnem klubu, ki so mu nadeli zveneče ime »Mojstra z morja«. Ta priimek se je doslej že leta in leta držal Hajduka kot predstavnika vsega splitskega nogometa, zdaj pa imamo naenkrat tamkaj dva taka mojstra. Vso to juho je skuhal Hajdukov dolgoletni igralec in trener Luka Kaliterna, ki se je spri s svojim matičnim klubom in mu povrhu naprtil še tožbo za 30.000 Din odškodnine. Čedno tovarištvo, tako med nogometaši!

Zveza slovenskih lahkoatletskih klubov. (Službeno.) Sklicujem važno sejo vsega odbora v nedeljo, 28. t. m. ob 9.30 v sobi hotela Metropol-Miklič. Vabljeni vsi gg. zunanji odborniki; za odbornike iz Ljubljane udeležba obvezna. — Predsednik.

Centralni odbor ASK Primorja. Sklicujem važno sejo centralnega odbora v ponedeljek ob 20.30 v posebni sobi restavracije Slamič. — Tajnik.

SK Reka. Drevi ob 20. sestanek nogometne sekcije (obvezen za l. moštvo) v gostilni konzuma na Glincah.

STK Moste. Drevi ob 20. seja odbora nog. sekcije. Naprošajo se vsi odborniki, da se seje zanesljivo udeleže.

Zbor smuških učiteljev (službeno). Zbor javlja vsem odbornikom, da bo seja in sestanek zbora v petek 26. t. m. Prosimo vse gg. odbornike, da se seje zanesljivo udeleže, ker se bodo obravnavale nujne zadeve. Načelnik.

Iz Gornjega grada

gg— **Sestanek koroških borcev** sklicuje krajevna organizacija LKB v Gornjem gradu za nedeljo 28. t. m. ob pol 10. v posetni sobi Žmavčeve gostilne. Na sestanku bo poročal predsednik dr. Mejak o delu in stanju organizacije in posebej o vprašanju dobrovoljskih pravic koroških borcev. Članstvo naj se udeleži sestanka polnoštevilno in naj privede s seboj še doslej neorganizirane tovariše.

gg— **Pevski koncert** kamniških pevcev preteklo nedeljo je izredno uspel. Dvorana Sokolskega doma je bila polna, kakor že dolgo ne. Kamniški pevci so gostovali že četrtič pri nas. Zbor je pod pevovodjo g. Vidmarjem zapel Jeretove, Pregeljeve, Adamičeve, Devove, Volopivčeve in Horvatove skladbe in bil deležen obilnega aplavza.

gg— **Miklavž** nastopi za mladino v Sokolskem domu v nedeljo 5. decembra ob 15. Za odrasle odpade doslej običajni Miklavžev večer.

gg— **Tujsko-prometno društvo** je prejelo od kraljevega fonda za pospeševanje prosvete pohvalno diplomo, katero je g. Greški načelnik pretekli četrtek slovesno izročil društvu v prisotnosti celotnega odbora. Društvu k odlikovanju iskreno čestitamo!

Iz Julijske krajine

Spremembe pri kmečkih posojilnicah

Pred kratkim je bila proglašena na osnovi zakona o ureditvi kmečkih posojilnic in hranilnic likvidacija posojilnice in hranilnice v Torri pri Poreču. Upravni in nadzorstveni odbor posojilnice v Novem gradu sta bila razpuščena. Za izrednega komisarja je bil pri posojilnici imenovan Mihael Zullini, za člane nadzorstvenega odbora hranilnice in posojilnice v Kortah pri Isoli, ki je v likvidaciji, je bil izvoljen od ostalih članov tega odbora Matej Coronica. Komisar posojilnice v Baderni pri Pazinu Ferrucio Mozzi, ki je vodil likvidacijo od njenega pričetka — dobrih 10 mesecev — je podal ostavko. Za njegovega naslednika je bil imenovan Aleksander Venier. Pri kmečki posojilnici v Šmihelu pri Postojni, ki je prav tako v likvidaciji, pa je bil izvoljen za predsednika nadzorstvenega odbora dr. Viktor Miglioretti, postojnski notar.

Drobne novice

Zaradi bega čez mejo je tolminsko sodišče obsodilo Maksimilijana Kavčiča iz Tolmina v kontumaciji na 6 mesecev zapora in 4.500 lir denarne kazni.

Jugoslovenska vojaška misija, ki je bila te dni v Italiji, se je pretekli ponedeljek o mraku spet vrnila v domovino. V Trstu, preko katerega se je vrnila iz Rima, so jo pozdravili jugoslovenski generalni konzul, poveljnik mesta general Porta ter zastopniki tržaškega armijskega poveljstva.

Prefekti pri Mussoliniju. Kakor poročajo tržaški listi, je ministrski predsednik Mussolini pretekli petek sprejel prefekte tržaške, goriške, reške, pulske in zadrske pokrajine. Skupnemu sprejemu vseh pet prefektov Julijske Krajine pripisujejo poseben pomen.

Protiletalske vaje na Goriškem. Danes in jutri bodo v Gorici in drugod po goriški pokrajini za vse prebivalstvo obvezne vaje za obrambo proti letalskim napadom. Po deželi bo treba nocoj na prva alarmna znamenja pogasiti vse luči za javno razsvetljavo, po hišah pa zapreti vsa okna in vrata, da od zunaj ne bo videti odseva luči. Javno razsvetljavo bodo tedaj za uro ali dve prekinili predvsem v Idriji, Kraninu, Vipavi, Tolminu, Bovcu, Kobaridu in Ajdovščini. Oblasti bodo izvajanje odredb, ki so bile izdane za te vaje, posebej kontrolirale. V Gorici bodo naslednjega dne preizkušali razne sirene, reševalno in gasilsko službo ter zlasti reakcijo prebivalstva na posamezne alarme.

Tri nove podmornice. V soboto so iz tržiške ladjedelnice splovili v morje tri nove podmornice, ki spadajo med največje, kar jih ima italijanska vojna mornarica. Vsaka podmornica izpodriva po 1026 ton vode. »Piccolo« poroča, da je bilo po vojni v tržiški ladjedelnici zgrajenih že 44 podmornic in da je ladjedelnica v tem pogledu prva na svetu. Nove podmornice se bodo mogle potopiti preko 100 m pod vodno gladino. Preden so jih spustili v morje, jih je nadškof Margotti blagoslovil.

Izredni sprejemi v fašistično stranko. Na podlagi posebnega sklepa velikega fašističnega sveta sprejemajo zadnje čase izjemoma v politično organizacijo stranki vse one, ki so se kot prostovoljci ali redni obvezniki bojevali v Afriki. Te dni so listi objavili že peti seznam novih članov stranke, ki obsega za tržaško pokrajino 31 ljudi. Med njimi je 16 Slovencev.

Novi podestat v Izoli. Za novega podestata v Izoli je bil imenovan dosedanji občinski komisar učitelj Josip Pacher, ki je hkratu tajnik tamkajšnje fašistične organizacije. »Piccolo della Sera« je objavil o tem imenovanju daljše poročilo in hkratu meni, da bi bilo treba v Izoli, ki je postala v zadnjih letih pomemben industrijski kraj, končno že regulirati vsaj glavne ulice in trge ter jih predvsem asfaltirati.

Nesreča. V goriško bolnišnico so pripeljali v petek zvečer 17 letnega Romana Mrklja od Sv. Križa pri Ajdovščini. Fant je padel z drevesa, si zlomil hrbtenico ter dobil še hude poškodbe na glavi.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Petek, 26.: Zaprto.
Sobota, 27.: Firma. A.
Nedelja, 28.: ob 15. Princesa in pastirček. Izven. Mladinska predstava. Znižane cene od 22 din navzdol. Ob 20. Šimkovi. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Hemarjeva komedija »Firma«. Prvo dejanje se vrši v dokaj nenavadnem okolju: v kupeju vlaka, kjer se seznanita slavna igralka, ki potuje s svojo spremljevalko na gostovanje, in ugleden trgovec. Drugo dejanje je nadaljevanje njihovega poznanstva v njegovi pisarni, tretje pa se godi v igralkini garderobi med predstavo, kjer najde njuna zgodba svoj zaključek. Delo se igra z izredno živahnim uspehom.

Otroci! V nedeljo popoldne nas bosta obiskala v drami **»Princesa in pastirček«** v spremstvu pojočih in plesočih graščinskih veteranov, z veselim in nagajivim kuharčkom, ki zna prelepo pesemco o princeski, katero se boste tudi vi naučili in pomagali peti, videli pa boste tudi sitno guvernanto, zajčke, medvede in še marsikaj zanimivega. Da ne boste ostali brez vstopnic, kot se je zgodilo marsikomu preteklo nedeljo, si jih kupite že prej v operni blagajni.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petek, 26.: Zaprto. (Gostovanje v Celju: Seviljski brivec).
Sobota, 27.: ob 15. Cavalleria rusticana, Glumači. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 16 din navzdol. Ob 20. Gostovanje znamenitega ruskega gledališča vedre umetnosti Sinje ptice. Izven.
Nedelja, 28.: ob 15. Evangeljnik. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. Ančka. Izven.

Krstna predstava domače operete »Ančka« z go. Ribičevo v naslovni partiji. Nadalje nastopijo dame Poličeva, A. Danilova, Smerkoljeva in Japljeva ter gg. Gorski, Peček, Zupan, Rus, Frelih in Simončič. Dejanje slika na satiričen način ljudi z našega podeželja, sprejem dveh profesorjev ki pristaneta s stratosfernim balonom v Zabukovju, težave inspektorja Smole, domačo veselico z žalostnim koncem itd.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.15.

Sobota 27. t. m. »Skedenj«, premiera.
Nedelja 28. t. m. »Skedenj«.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 26.: Zaprto.
Sobota, 27.: Lopovščine. Premiera.

Felice Natale: 22

7 smrtnih grehov

Povest iz Casanovovih dni

Doletela me je bila visoka čast, da se je Aurelia osebno potrudili k Sveti Mariji della Salute, poslušat mojo pridigo, in besede pokore, ki sem jih govoril s prižnice slavne hiše božje, so šle tudi nji globoko do živega.

Bila je bratova poročevalka, da, še več, imela je dar, da je znala po glasu tistih redkih, ki jih je slišala, posneti sodbo množice, in tako sem imel kaj kmalu gotovost, da sem postal ljubljenec beneških žená in deklet.

Tega nisem sklepal samo po principessini hvali; izhajalo je tudi iz naklonjenosti, ki mi jo je nadškof očitno izkazoval!

Ne! Kadar sem stopal po marmornatem tlaku Svete Marije della Salute proti velikemu oltarju ali proti prižnici, se je pod črnimi čipkastimi koprenami sklanjalo na stotine glav, kakor da bi se hotele dotakniti podplatov mojih čevljev, in obhajalo me je čuvstvo sveta, ki se po dolgem romanju vrača k svojim ljudem. Ta sreča je delala moje dobro razpoloženje še boljše, ko me je nekega večera prestrašila principessina beseda, ki jo je mimogrede vrgla čez bogato obloženo mizo v škofovski palači: »Težka preizkušnja vas čaka, fra Vito!«

Pomislil sem na šale, kakršne so bile tu v navadi, in odvrnil: »Le dajte mi oreh, da ga starem, principessa; moji zobje so še vedno čvrsti!«

Prevzvišeni se je nasmehnil, ko je Aurelia nadaljevala: »Ali naj mu povem, ali naj ga najde povsem nepripravljenega?«

»Povej mu, sestra!«

Še vedno sem mislil, da gre za uganko, kakršne je principessa rada zadajala.

Tedaj se je oglasila: »Angelo Croce je napovedal Benetkam svoj obisk!«

Osupnil sem in obmolknil.

Angelo Croce! Kako je bilo prišlo to usodno ime principessi na misel? Ali ni bilo prav tisto, ki sem si ga bil nekoč prisvojil v »salonu« donne Giulie, sam ne vedoč, zakaj? Mar je tu kdo kaj vedel o moji sramoti? Pa ne da bi mi v tej obliki nastavljali past?

Toda moje skrbi so bile neosnovane. Le slaba vest je bila odprla to brezno pred mojimi očmi; kajti Riccardo Sartori je zdaj sam povsem mirno izpregovoril: »Angela Croceja menda tudi vi poznate, fra Vito. Kot spokorni pridigar potuje po vsem polotoku; zdaj pride v Benetke, in za prihodnjo nedeljo sem mu obljubil prižnico pri Sveti Mariji della Salute.«

Tedaj sem se spomnil. Saj sem ga bil pred letom dni sam slišal v comski stolnici. Naključje in spomin sta mi bila v »salonu« donne Giulie položila na jezik ime velikana, ki je znal s svojimi besedami obračati srca, in pridiga Angela Croceja je bila vse nekaj drugega kakor vera mesa, ki sem jo bil v objemu donne Rose lahkomiselno izpovedal.

»Radovedni smo, fra Vito«, je zazvenel čez mizo principessin glas, »ali bo vaš sloves še ne omajan, kadar fra Angelo Croce konča svoj govor z vaše prižnice!«

Spet mi je duša vztrepetala, a navzven tega nisem pokazal, marveč sem dejal: »Tudi jaz sem radoveden, principessa; zakaj, kamor koli krene Angelo Croce, povsod gre slava daleč pred njim.«

—//—

Ko sem v nedeljo ob desetih dopoldne stopil skozi pozlačena zakristijska vrata v marmorni hram Svete Marije della Salute, je stala in klečala množica, ki se je bila zgrnila iz vseh Benetek, kakor glava pri glavi. Prostaško reklo, da jabolko ne bi moglo pasti na tla, je bilo na ta nepozabni dan upravičeno, in nevoščljivost se mi je dvignila v prsih ter mi zadrgnila vrat, ko sem pomislil, da sem se štel do te minute za najslavnejšega pridigarja v vsem lagunskem mestu.

V takšnem stanju duha sem sédel v izpovednico, na kateri je bila ploščica z mojim imenom, ter odgrnil zastore, da bi odtod opazoval dogodke v cerkveni ladji.

Tudi klopi ob straneh velikega oltarja so bile vse zasedene. Tu se je bil namestil nadškofovski dvor. Opazil sem Njegovo Prevzvišenost, obdano od najodličnejših prelatov, in pogled v ložo me je poučil, da je hotela tudi principessa Aurelia Bonicelli videti slavnega fra Angela Croceja iz oči v oči ter slišati iz njegovih zgovornih ust besedo pokore, zaradi katere ga niso nič manj spoštovali, kakor so se ga bali zaradi nje.

Kakor brenčanje čebeljega roja je šumelo po prenabiti cerkvi, napolnjeni z dišavo kadila, sopenjem vernikov in vonjem voščenih sveč, ki so gorele na velikem oltarju pod milostno podobo. Bila je jasna, solnčna julijska nedelja, in smrad kanalov je dušeče buhal tudi skozi sveta vrata Marije della Salute.

Drugače je bila v poletnih mesecih ladja te cerkve, ki jo opljuskava laguna in ji zaradi tega prerokujejo mokroto in zgodnji prepad, zmerom pribežališče. V njenem mističnem mraku je bilo ob soparnih dneh prijetno sanjariti, in tistih nekaj klopi, ki so stale v nji, je bilo redkokdaj popolnoma praznih.

A danes je žehtelo iz Svete Marije della Salute kakor žar ognjene peči, in prsi so mi glasno in težko sople. Prav za prav sam nisem vedel, zakaj. A že v tej prvi minuti mi je bilo, kakor da bi čutil neznano roko, ki me drži za vrat in me davi.

Sartori je zavzemal s svojim dvorom desno stran velikega oltarja. Na levici je sedela nižja duhovščina, in med njo sem opazil svojega sodelavca Benita Chiarinija, čigar sanjave oči so se kakor izgubljene upirale v prižnico.

Fra Angelo se še ni bil pokazal. A molitev vernikov je plavala po svetem prostoru, kakor da bi jo peruti večnosti odnašale k prestolu vsemogočnega Boga.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Perfektno frizerko
za trajno, vodno in železno ondulacijo, sprejmem. Plača po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 30257-1

Službo išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din; za šifre ali lajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 12 Din.

Prvovrstna sobarica
ki bi šla tudi za natakarico, išče mesto. Milica Grušovnik, Selnica ob Dravi. 30260-2

Inteligenten gospod
vešč vseh pisarniških del in strojepisja, samostojen v knjigovodstvu in slovensko-nemški korespondenci, zmožen kavcije do 6.000 Din, išče stalne službe v večjem podjetju. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pošten in zmožen kavcije«. 30254-2

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Agilnega zastopnika(co)
ki obiskuje privatne stranke v Ljubljani, iščem za brezkonkurenčen v vsaki hiši potreben artikel. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uspeh«. 30258-5

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifre ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Najboljši trboveljski
PREMOG
brez prahu,
koks, suha drva
I. Pogačnik,
BOHORIČEVA 5,
Telef. 20-59

Več tisoč pokrovčkov
litografiranih, od kreme — prodam telo poceni. Jančar, Vidovdanska 14. 30245-6

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrove male oglasnik«

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

58

Hop! Belec, ki se je bil danes mahoma spet zaživel v stare čase, je v silnem skoku planil gospe Kozamurnici preko glave in na vrt. Uboga žena je smela Boga zahvaliti, da se je bila še za časa potuhnila.

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Fižol, lečo, luščeni grah
mak, orehova jedrca in krompir, — nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. 29730-33

Sadje

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Namiznih jabolk
prvovrstnih 6 do 10 vagonov kupim za Beograd. — Takojšnje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Beograđčan«. V soboto 27. nov. bom v Ljubljani. 30188-34

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge
kupite ali prodate potom moje pisarne najboljše
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 38-10 30162-16

Posojilo 20—30.000
iščem na lepo posestvo na prvo mesto, tik farne cerkve na Štajerskem. V hiši gostilna, trgovina, enonad stropna hiša, precej zemljišča. Denar potrebujem radi smrti moža proti dobrim obrestim ali dam na razpolago za več let brezplačno stanovanje. — Ponudbe na ogl. odd Jutra pod šifro »Dobro naloženo«. 30247-16

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim,
ki pošljejo
znamke za 3 din.

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hrastovi plohi
50 m/m lepi, naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Suhi«. 30240-15

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Registrirno blagajno
na taste kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »3.000«. 30253-7

Parni kotel
50—70 kv. m s pregrevalcem I 12 atm. kupim v dobrem stanju. Ponudbe na naslov: Bogos Armaganijan, Skoplje. 30229-7

Bančno kom. zavod
Maribor, Aleksandrova 46
kupuje
HRANILNE KNJIŽICE
vseh bančnih zavodov
VREDNOSTNE PAPIRJE
vseh vrst
VALUTE
vseh držav
po najvišji dnevni ceni
237-16

Tihega družabnika ali družabnico
sprejme novo zelo rentabilno podjetje za razširjenje obrata. Ponudbe na ogl. odd Jutra pod »Visoka renta«. 30226-16

Lokali

Trgovino in gostilno
dam v najem radi moževe smrti na prometni točki, brez konkurence, tik farne cerkve. Sam mora imeti trgovsko-obrt. Imam lepo posestvo, veliko hišo, enonadstropno, dam tudi v najem celo posestvo z vsem inventarjem ali če mi kdo posodi 20.—30.000 Din, mu dam v najem brezplačno za dobo 5 let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pet let«. 30246-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lepo posestvo
tik farne cerkve, s trgovino in gostilno ter z vsem inventarjem, prodam radi moževe smrti na Štajerskem. Hiša je enonadstropna. — Kdor mi posodi 20—30.000 Din, mu dam dosmrtno stanovanje. Ponudbe na ogl. Jutra pod »Na Štajerskem« 30248-20

Parcela
pri Stadionu, ca 600 kv. m po 62 Din, za zidanje vile, naprodaj. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna lega«. 30252-20

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosob. stanovanje
v Šiški, oddam. Naslov v v vseh poslovalnicah Jutra. 30241-21

Enosob. stanovanje
s kuhinjo in pritiklinami, takoj oddam. Slomškova ulica 1. 30256-21

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobico
s strogo separiranim vhodom, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »1. december«. 30236-23a

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bela papiga
mi je ušla na Rimski cesti. Najditelja naprošam, naj jo odda v ogl. odd. Jutra gdč. Grilovi. 30235-27

Informacije

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe:
Ambiciozen, Akordant, Bližu Ljubljane, Bodočnost, Dom Dober zaslužek, Denar. Do 40 let. Dva večja otroka, 25. december Gorenjka. Gospod srednjih let, Kmalu vrnem, Kolegijalnost, Poverljiv, Pianino decemberi, Prilika, Parni kotel 2, Rabim, Stalen 77, Srečni zakon, Slovenske knjige, Stroji, Sigurna sreča, Samostojna 30 let, Spretna in poštena, Turistični kraj, Tajnica, Takojšen nastop, Udobnost 937, Ugodni pogoji, Vesten zastopnik, Vestna natakarica, Zanesljiv uspeh Zimsko veselje, 18

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifre ali lajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prilika
ugodnega nakupa
trenškotov,
hubertusov,
obleke,
perila itd.
Presker
Sv. Petra cesta 11

RADIO

Petek, 26. novembra

Ljubljana 11: Šolska ura: Vremenski preroki v rastlinstvu in živalstvu (prof. Rafael Bačar). — 12: Domači napevi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Operni odlomki (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Ženska v literaturi — III. predavanje (gdč. Anica Lebarjeva). — 18.20: Ciganski orkestri (plošče). — 18.40: Francoščina (dr Stanko Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: I. narodna država in vse večji napredek srednje šole (dr. M. Petenjak). — 19.50: Zanimivosti (g. M. Javornik). — 20: Prenos koncerta Umetniškega društva iz Maribora (izvaja mešani zbor »Mariborac, dirigent Janez Ev. Gašparič). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 16.45: Narodne pesmi in napevi. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 21.20: Koncert orkestra. — **Zagreb** 17.15: Lahka glasba. — 20: Klavirski koncert. — 20.30: Radijska revija. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — **Praga** 19.50: Koncert orkestra. — 20.10: Zvočne slike. — 20.55: Orkestralni koncert in plošče. — **Varšava** 19.30: Popevke. — 20: Simf. koncert. — **Dunaj** 12: Koncert orkestra. — 15.15: Skladbe za violo. — 16.05: Plošče. — 17.20: Klavirski koncert. — 19.25: Večer mladih skladateljev. — 20.05: Zerilla: »Don Juan Tenorio« (drama). — 22.20: Schumannov koncert za violino in orkester. — 23.10: Pesmi. — **Berlin** 19.10: Priljubljene melodije. — 20.15: Godalni kvintet. — 21: Operna glasba. — 22.30: Orkester in solisti. — **München** 19.10: Koncert orkestra. — 21: Skladbe po željah. — 22.30: Kakor Berlin. — **Stuttgart** 19.15: Spored za dobro voljo. — 20: Mali orkester in kvartet rogov. — 22.30: Lahka godba in ples. — 24: Nočni koncert.

Sobota 27. novembra

Ljubljana 12: Pester glasbeni program s plošč. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za delopust igra Radijski orkester. — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19: Čas, vreme, poročila spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Slovenska žena kot književnica in novinarka (Zora Stanojević-Priseker). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Pisan večer vesele deteljice (vodi g. Jože Zupan). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za vesel konec igra Radijski orkester.

Beograd 17.05: Slovenske pesmi in plošče. — 17.30: Orkester in plošče. — 20: Opereta »Poljska kri«. — **Zagreb** 17.15: Orkestralen koncert. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — **Praga** 20.05: Lortzingova opera »Car in tesar«. — 21.10: Orkestralen in violinski koncert. — 22.15: Plošče in plesna muzika. — **Varšava** 20: Lahka glasba. — 21: Koncert orkestra in solistov. — 22: Lahka glasba. — **Dunaj** 11.30: Kmečke godbe (plošče). — 12: Koncert orkestra. — 15.15: Zborovsko petje. — 16.25: Plošče po željah. — 18.40: Pevska ura. — 19.30: Leharjeva opereta »Eva«. — 21.45: Grieggov klavirski koncert. — 22.20: Godba na pihala. — **Berlin** 19.10: Godalni kvartet. — 20.15: »Ritem velemesta«. — 22.30: Godba za ples. — **München** 19.10: Drobna umetnost. — 20: V vrtincu veselja. — 22.30: Sobotni ples. — **Stuttgart** 20: Zabaven večer. — 22.30: Opereta, film. kabaret in ples (plošče). — 24: Nočni koncert.

KAM NAJ MERI?

Janez je prišel na velesejem. Vse si je že ogledal in zdaj je zavil na zabavišče, kjer se strelja na pisane podobe. Streljanje Janeza prav nič ne zanima, saj ni še nikoli imel puške v roki, všeč pa mu je bila gospodična, ki je puške nabijala. In prav zaradi nje je vzel puško v roke in s težkim srcem odrinil dva dinarja za tri strele.

»Zdaj mi pa še povejte, kako gre ta reč,« je dejal.

»Pomerite, kamor hočete,« mu je gospodična povedala, »in kar zadenete, boste lahko vzeli s seboj.«

»Je že dobro, gospodična. Razumem,« je odvrnil Janez »Samo povejte mi, kam naj vas zadenem, da vas ne bo preveč bolelo.«

ZJUTRAJ

UPORABLJAJO V VSAKI HIŠI

DIANA

francosko vinsko žganje.

Zakaj baš DIANA ?

1. Ker se je večina ljudi navadila natirati svoje telo z Diana francoskim vinskim žganjem in ga s tem ojekleni za dnevno delo in pospeši delovanje kože in cirkulacijo krvi in ojači živce.

2. Ker so mnogi nagnjeni k potenju, je treba vsako jutro telo natreti s krpo, namočeno z Diana francoskim vinskim žganjem, da se odpravijo neprijetnosti potenja.

3. Kdor vliva zjutraj francosko vinsko žganje v vodo za umivanje, temu ni treba uporabljati dragih kozmetičnih sredstev.

4. Pri krhanju las, pri prhljaju itd. ima Diana francosko vinsko žganje odličen učinek,

5. Zaradi svojega prijetnega duha in okusa kakor tudi ostalih dobrih lastnosti je Diana francosko vinsko žganje odlična voda za zobe in izpiranje ust.

6. Kdor dahne zjutraj skozi nos nekoliko kaplic Diana francoskega vinskega žganja razredčenega v vodi, olajša odmašenje nosnih kanalov.

torej jači, jekleni in hladi.
Dobiva se v vsaki boljši trgovini. Zahtevajte izrecno DIANA in vzemite samo DIANO. Slabe imitacije energično zavrnite.

Najslajša in najboljša
krepilna pijača je
BERMET — VINO,
črnina iz Fruške gore,
Sremski Karlovci. — Gostilničarji nudite to specialiteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci Fruška gora.

Lenthéric

PUDER „ORKILIA" V VSEH MODERNIH ODTENKIH

Uspeh sveta

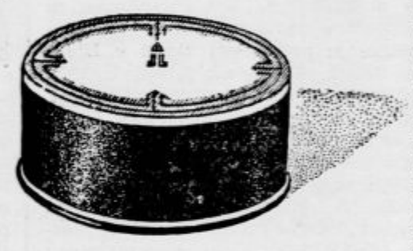

Lenthéric
PARIS NEW YORK

Kupuj domače blago!

†

K Bogu se je preselil naš predobri papa, gospod

IVAN SEDEJ

orožniški stražmojster v pokoju

ki je danes ob 5. uri zjutraj Bogu vdano izdihnil svojo dušo.

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto 27. t. m. ob 4. uri popoldne na župno pokopališče v Tržiču.

Pokojnika priporočamo v blag spomin.

V TRŽIČU, dne 25. novembra 1937.

Žalujoča rodbina SEDEJEVA

†

NENADOMA NAS JE ZAPUSTIL ZA VEDNO DNE 24. NOVEMBRA NAŠ PREDOBRI ATEK, STARI ATEK, BRAT, STRIC IN SVAK, GOSPOD

JOSIP TUŠAK

TRGOVEC IN POSESTNIK

POGREB NEPOZABNEGA BO V SOBOTO, DNE 27. NOVEMBRA OB 9. URI DOPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI NA DOMAČE POKOPALIŠČE.

SV. ANTON V SLOV. GOR., DNE 24. NOVEMBRA 1937.

GLOBOKO ŽALUJOČA SOPROGA **JOSIPINA**;
OTROCI: **VLADKO, RIHARD, MIRKO, JELICA**;
SINAHA **KATICA**;
IN RODBINE: **TUŠAK, KLEMENČIČ, PERNAT, SCHELL, RAKUŠ.**

BREZ POSEBNEGA OBVESTILA!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Aloja Novak. — Vsi v Ljubljani.